اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت معدن تجارت

دوشنبه
• ۵ دی ۱۴۰۱
• ۲ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴
• ۲۶ دسامبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۵۴۹ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۲۳۱ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

هر دلار امریکا از ۴۰ هزار تومان گذشت

ورود جدی مجلس به نابسامانی بازار ارز

روز گذشته، جلسه علنی مجلس شورای اسلامی به ریاست محمدباقر قالیباف برگزار شد و بررسی اقدامات و سیاست‌های ارزی دولت در دستور کار قرار گرفت. گزارش شور دوم کمیسیون اقتصادی درباره طرح مالیات بر عایدی سرمایه و گزارش کمیسیون اقتصادی در راستای ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات ارزی دولت در دستور کار این جلسه بود.

وزرای اقتصادی دولت نیز برای بررسی و توضیح درباره شرایط ارز در این نشست حاضر شدند. نمایندگان مجلس شورای اسلامی به موضوع نرخ ارز در حالی ورود کردند که دلار از ۴۰ هزار تومان هم گذشته و در معاملات روز گذشته به ۴۱ هزار و ۱۰۰ تومان هم در بازار آزاد رسید.

۲

«کارفرمای بزرگ» مخالف واقعی‌سازی حقوق و دستمزد است؟

مزد در باتلاق تورم

۴-۹-۱۰-۱۲-۱۴

عکس: آیدا فریدی

یادداشت‌های امروز

تصمیمات یک‌شبه به ضرر همه است

۹

چراغ اصناف را روشن نگه داریم

۱۶

گفت‌وگو

اپ‌های داخلی قربانی سیاسی‌بازی می‌شوند

۱۳

گزارش‌های روز

جان‌بازی در راه معدن

۶

وقتی واسطه‌گران جای تاجران را می‌گیرند

وضعیت تراز تجاری ایران، مسئله‌ای است که همواره دیدگاه‌ها و نظرات مختلفی نسبت به آن اعلام می‌شود. به گزارش گمرک؛ از ابتدای شهریور ۱۴۰۰ یعنی از زمان آغاز کار دولت سیزدهم تا ۳۰ مهر ۱۴۰۱، ۱۳۸ میلیون تن کالا به ارزش ۶۶.۶ میلیارد دلار صادر و ۴۵.۶ میلیون تن کالا به ارزش ۵۹.۶ میلیارد دلار نیز وارد شده است. این آمار نشان می‌دهد در مدت مذکور، تراز تجارت ایران مثبت بوده است، اما اگر به آمار تجارت ایران طی ۷ ماه نخست سال ۱۴۰۱ (فروردین تا انتهای مهر امسال) نگاهی بیندازیم، می‌بینیم تراز تجاری ایران ۳.۵ میلیارد دلار منفی بود، البته این منفی بودن، بدون احتساب صادرات نفت و گاز محاسبه شده و در اصل تراز تجارت غیرنفتی ایران مورد بررسی قرار گرفته است.

۸

((آگهی مزایده فوق العاده الکترونیکی ۵۶۷ اموال منقول
مختص استان تهران از طریق سامانه مزایده الکترونیک دولت))

نوبت دوم

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارائی
سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی

سازمان جمع آوری وفروش اموال تملیکی درنظردارد کالاهای تحت اختیار خود را با بهره گیری از سامانه مزایده الکترونیک دولت بصورت اینترنتی بفروش برساند.
متقاضیان محترم می توانند از ساعت ۸ روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۸ لغایت ساعت ۲۴ روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۳ جهت دریافت اطلاعات فهرست کالاها ، شرایط مزایده و ارایه پیشنهاد به وب گاه مزایده الکترونیک به نشانی eauc.setadiran.ir مراجعه نمایند.
ضمناً از آنجائیکه مزایده بصورت اینترنتی می باشد رعایت موارد ذیل الزامیست:
۱ـ شرکت کنندگان درمزایده میبایست جهت ثبت نام و دریافت گواهی امضاء الکترونیک(توکن) به دفاتر ثبت اسنادرسمی درسراسر کشور مراجعه نمایند.
۲ـ . برگزاری مزایده صرفاً از طریق سامانه مزایده الکترونیک دولت به آدرس فوق بوده و ارائه پیشنهاد قیمت نیز از این طریق انجام می پذیرد، لذا کلیه شرکت کنندگان درمزایده می توانند از تاریخ فوق الذکر به نشانی eauc.setadiran.ir مراجعه و با استفاده از امضاء الکترونیک، نسبت به ثبت پیشنهاد اقدام نمایند.
۳ـ ثبت پیشنهاد قیمت در سامانه مذکور حداکثر تا ساعت ۲۴ روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۳ امکان‌پذیر می‌باشد.
۴ـ داشتن کد ملی برای اشخاص حقیقی و کد اقتصادی برای اشخاص حقوقی بهمراه شماره حساب قابل استفاده از طریق اینترنت جهت متقاضیان شرکت در مزایده الزامی است.
۵ـ اطلاعات ریزاقلام ارائه شده درمزایده به آدرس اینترنتی فوق قابل رویت برای متقاضیان محترم میباشد.
۶ـ بازدید از کالاهای مطرح شده، در تمامی ایام هفته از ساعت ۸ الی ۱۴ امکانپذیر خواهد بود.
۷ـ پیشنهاد می گردد باتوجه به تنوع کالاهای مطرح در مزایده، قبل از ارائه پیشنهاد از کالای مورد نظر بازدید بعمل آید.
۸ـ پیشنهادهای ثبت شده در سامانه مزایده الکترونیک رأس ساعت ۱۲ روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۷ در محل سازمان مرکزی، رمزگشایی و در همان روز نیز برندگان مزایده اعلام می گردند.
۹ـ شرکت کنندگان در مزایده در صورت ثبت پیشنهاد و درخواست انصراف، می توانند صرفاً گزینه انصراف درسیستم را تا ساعت ۱۰ روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۴ انتخاب وثبت نمایند.
توجه: (لازم به توضیح است اعلام انصراف بصورت سیستمی بوده وبدون مراجعه به ادارات استان، با انتخاب گزینه انصراف، ثبت درخواست انصراف امکان پذیر میباشد).
۱۰ـ متقاضیان محترم می‌توانند جهت دریافت اطلاعات بیشتر به منظور شرکت در مزایده الکترونیک و رویت شماره تلفن و آدرس مدیریتهای استانی به نشانی www.tamliki.ir مراجعه نمایند.
متقاضیان محترم در صورت تمایل به ارائه انتقاد، پیشنهاد و یا شکایت می توانند با سیستم ارتباط گویای سازمان به شماره تلفن ۲۷۶۵۲۱۹۸ـ۰۲۱ تماس حاصل نمایند.

سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی

اختلاف مجلسی‌ها در شیوه مدیریت بازار ارز

نمایندگان مجلس شورای اسلامی در حالی به بررسی سیاست‌های ارزی کشور پرداختند که صدای واحدی از مجلس برای شیوه مدیریت بازار ارز شـنیده نشـد و طیف‌های مختلف نظرات متعددی از افزایش نرخ ارز براساس تورم گرفته تا قیمت‌گذاری برمبنای سامانه‌های ارزی و سرکوب نرخ ارز بیان شد. آنچه در ادامه می‌خوانید، بخشی از نظرات مطرح‌شده نمایندگان مجلس درباره موضوع ارز است.

دولت باید تکلیف ارز نیمایی را مشخص کند

نماینـده مـردم کرمـان در مجلـس گفـت: تصمیم دولـت باید تعیین تکلیـف نـرخ نیمایی در نظام اقتصادی باشـد، چرا که موضوع بحـث نرخ‌هایی که ذیل این نرخ قرار گرفتـه، یکی از مباحث مهم در این حوزه است.

به‌گزارش ایرنا، محمدرضـا پورابراهیمی، نماینـده مردم کرمان در مجلس شـورای اسـلامی افزود: باید ۳ محور مهم و اساسی درباره مباحث مرتبط با گزارش کمیسیون را مطرح کنم؛ در بند (ت) ماده (۲۰) قانون احکام دائمی مطرح شـده که نرخ ارزی که در کشور براسـاس آن اقدام می‌کنیم، نرخ ارز شناور مدیریت‌شـده است. تعجب کردم افرادی که خودشان را در مجلس اقتصاددان می‌دانند، نسـبت به حکم قانونی که خودشـان در مجلس تصویب کردند، متفاوت عمل می‌کنند.

وی بیان کرد: حکم احکام دائمی در سیاسـت ارزی کشـور اشـاره می‌کند مبنا نرخ شـناور مدیریت‌شـده اسـت. گزارش کمیسـیون اقتصادی نیز بر همین اسـاس است. ضمن اینکه تورم را در محاسبات اعمـال کنیم، باید عوامل مرتبط با حوزه تورم را نیز اعمال کنیم، یکی از عوامـل اثرگذار در کاهش ارزش پول ملی، تورم ناشـی از کسـری بودجه است.

پورابراهیمـی تاکید کرد: ناترازی بودجه و نظام بانکی ریشـه اصلی تورم است که حتی اگر مراودات خود با طرف‌های خارجی را نیز اصلاح کنیم و حتی تحریم‌ها نیز برداشـته شود، این مشکل ساختاری است؛ باید برای رفع و اصلاح این موضوع اقدام کرد.

وی ادامـه داد: نخسـتین موضوع مهـم، پایه و اساسـی در اصلاح سیاست ارزی در کشور، اصلاح ساختار بودجه و مشکل ناترازی بودجه است که ضروری است، اصلاح شود. در صورت ادامه این ناترازی، اثرات آن استمرار پیدا خواهد کرد.

وی تاکید کرد: سیاسـت سـرکوب قیمتی در نرخ نیمایی امروزه ۲ پدیده را به‌دنبال دارد؛ خروجی این سیاست از طرفی موجب سرکوب عرضه در طرفی که نیازمند عرضه اسـت؛ شـده و از طرف دیگر تقاضا بـرای طرفی که فقط ثبت سـفارش می‌دهـد را تحریک می‌کند. این شـرایط رانت عجیبی اسـت که بر پایه ارز نیمایی در اقتصاد کشور در حال توزیع است. نماینده مردم کرمان افزود: نرخ نیمایی امروز به نرخ ارز ترجیحی دوم در اقتصاد تبدیل شده است که باید برای آن چاره‌ای اندیشـید. اگر پیشنهادات کمیسـیون اقتصادی اجرایی شود، به‌طور حتـم نرخ ارز کاهـش می‌یابد، البته عوامل روانی و مسـائل بازار را نیز مدنظر قـرار داده‌ایم. پورابراهیمی با تاکید بر اینکه تصمیم دولت باید تعیین تکلیف نرخ نیمایی در نظام اقتصادی باشـد، ادامه داد: موضوع بحث نرخ‌هایی که ذیل این نرخ قرار گرفته نیز، یکی از مباحث مهم در این زمینه اسـت. سـوال من از رئیس کل بانک مرکزی این است؛ نرخ سـنا به‌عنوان مبنای تصمیم‌گیری براساس چه مولفه‌ای تعیین شده اسـت. این موضوع تبدیل به محاسبه پایه برای حوزه تصمیم‌گیری در بورس‌های کالایی شده که در عمل توزیع رانت در اقتصاد کشور است و باید از این اقدامات جلوگیری شود.

گزارش صالح آبادی؛ سراسر فرافکنی بود

عـزت‌الله اکبـری تالارپشـتی در جریان بررسی اقدامات و سیاست‌های ارزی دولت گفـت: گـزارش رئیس کل بانـک مرکزی سراسر فرافکنی بود، مسائل سایر کشورها از جمله چین به سیاست‌های بانک مرکزی ارتباطی ندارد. به‌گـزارش مهر، وی عنوان کرد: متاسـفانه شاهد هسـتیم تعدادی از اعضای دولـت از جمله رئیس کل بانک مرکزی گزارش‌های غلطی به دولـت ارائه می‌دهنـد. نماینده مردم تهران گفت: با شـرایط موجود، رئیـس کل بنک مرکزی همه را مقصر دانسـته، جـز خود و تیمی که درباره بازار ارز تصمیم می‌گیرند. وی تاکید کرد: ضروری است، رئیس مجلس در این‌باره تدبیر فوری داشـته باشد. مهم‌ترین تیمی که برای بـازار ارز تصمیم می‌گیرد، بانک مرکزی اسـت و باید از آنها پرسـید گزارش‌های غلطی را که ارائه می‌دهند، از کجا می‌آورند؛ بهتر است در میان صنعتگران و فعالان اقتصادی حضور پیدا کنند تا از شـرایط آگاه شوند.

تکرار تصمیمات شکست‌خورده گذشته

مهـدی طغیانی، سـخنگوی کمیسـیون اقتصـادی مجلس بـا قرائت گـزارش این کمیسیون درباره سیاست‌های ارزی دولت سـیزدهم، همچنان در مولفه‌های اساسی، تصمیمات شکست‌خورده گذشته در حال تکرار اسـت؛ تعدد نرخ‌های رسمی و فاصله معنـادار بـا بـازار غیررسـمی، اتـکای سیاسـت‌گذار بـه آمـار گمراه‌کننده مـزاد عرضه در سـامانه نیما، نپذیرفتن واقعیت افزایش نرخ ارز متناسـب با واقعیت‌های اقتصادی و اصرار بر سیاسـت شکسـت‌خورده تثبیت نرخ اسـمی ارز، خروج ۱۰ میلیارد دلار ارز (به‌صورت اسـکناس و حواله) از فرآیندهای رسمی با ادامه رویه فعلی، اهم مسـائلی اسـت که تحت‌الشعاع نگاه کوتاه‌مدت تصمیم‌گیران در حوزه ارزی قرار گرفته است.

این کمیسـیون در گزارش خود، پیشنهاد کرد که ضمن تغییر نگاه به مسـئله کاهش ارزش پـول ملی به‌عنوان چالـش کلان اقتصادی که نیازمنـد همراهی همه اجزای حاکمیت برای کاهش رشـد مازاد نقدینگی نسـبت به تولید است و تغییر سیاست، از تثبیت نرخ اسمی ارزی که به‌ناگزیر شکست خورده و در نهایت منجر به افزایش جهشی نرخ ارز می‌شـود، به تثبیت نرخ حقیقی ارز همراه با کمترین نوسـان، تغییر مسیر داده شود.

نگهداری خودروهای وارداتی در بنادر به‌صورت امانت

نخستین محموله وارداتی خودرو در مسیر دریایی به گمرکات جنوب کشور رسیده و این خودروها هم‌اکنون در بنادر موجود هستند.

حسـین خوشـبخت، مدیر ارتباطـات و بین‌الملل سـازمان بنادر و دریانوردی درباره خودروهای وارداتی در بنادر به مهر گفت: خودروهای وارداتی وارد بنادر شـده‌اند و آمار دقیق تعداد و مدل‌های این خودروها را وزارت صمت و گمرک می‌داند.

وی در ادامـه بیـان کرد: بنادر امانتدار هسـتند و ایـن خودروها تا وقتی که مدارک ترخیص از سـوی گمرک و وزارت صمت داده نشود، در بنادر خواهند ماند. حسـین خوشـبخت در پایان اظهـار کرد: آمار دقیـق خودروهای وارداتی را می‌توان از وزارت صمت دریافت کرد، چرا کـه بنادر، نگهداری از ایـن خودروها را برعهده دارد. سـال ۹۷ بنا به محدودیت‌های ارزی تحمیل‌شده به کشور و طبق تصمیم شورای‌عالی هماهنگی اقتصادی سـران قوا، واردات خودرو تا ۳۱ اردیبهشـت سال ۱۴۰۱ ممنوع اعلام شد. با روی کار آمدن دولت سیزدهم، فاطمی‌امین، وزیـر صمت وعده داد که تا پایان خرداد سـال ۱۴۰۱ ، واردات خودرو تعیین‌تکلیف و آیین‌نامه‌ای به این منظور تصویب خواهد شـد. حال با رسیدن محموله خودروهای خارجی به بندر لنگه و احتمال عرضه طی روزهای آینده، سـرانجام بعد از حدود ۴ سال پای خودروهای خارجی به بازار انحصاری ایران باز شد.

نکتـه قابل‌توجه در واردات خودرو که از روز نخسـت مطرح شـدن آزادسازی در محافل مختلف مورداشاره قرار می‌گرفت، وضعیت تامین ارز بود. در همین راسـتا، تاکید شـد که تامین ارز از منشـأ خارج از کشـور خواهد بود و در ادامه نیز، در آبان علی صالح‌آبادی، رئیس کل بانک مرکزی با رد هرگونه ابهام درباره مشـکل در تامین ارز اعلام کرد که «به‌محض آغاز ثبت سـفارش واردات خودرو، بانک مرکزی آمادگی تامین ارز موردنیاز را دارد و تامین ارز موردنیاز براساس استانداردی که وزارت صمت تعریف کرده، انجام می‌شود».

هر دلار امریکا از ۴۰ هزار تومان گذشت

ورود جدی مجلس به نابسامانی بازار ارز

روز گذشـته، جلسـه علنی مجلس شورای اسلامی به ریاست محمدباقر قالیباف برگزار شـد و بررسی اقدامات و سیاست‌های ارزی دولت در دسـتور کار قرار گرفت. گزارش شـور دوم کمیسـیون اقتصادی درباره طرح مالیات بر عایدی سـرمایه و گزارش کمیسیون اقتصادی در راستای ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات ارزی دولت در دستور کار این جلسه بود. وزرای اقتصادی دولت نیز برای بررسی و توضیح درباره شـرایط ارز در این نشسـت حاضر شدند. نمایندگان مجلس شورای اسلامی به موضوع نرخ ارز در حالی ورود کردند که دلار از ۴۰ هزار تومان هم گذشـته و در معاملات روز گذشـته به ۴۱ هزار و ۱۰۰ تومان هم در بازار آزاد رسید. آنچه در ادامه می‌خوانید، بخشی از سخنان مطرح در صحن علنی مجلس شورای اسلامی درباره وضعیت بازار نابسامان ارز است.

قالیباف: در جلسه اخیر سران قوا مقرر شد موضوع ارز با حضور بانک مرکزی، وزارت اقتصاد دنبال شود. مطمئنا سروسامانی به بازار ارز خواهیم داد

وضعیت ارز قابل‌قبول نیست

رئیس مجلس شـورای اسلامی گفت: وضعیت ارز کشور برای مـردم قابل‌قبول نیسـت. بـه‌زودی در جلسـه‌ای با مسـئولان بانک مرکزی و وزارت اقتصاد این موضوع دنبال می‌شود و به بازار ارز سروسامان می‌دهیم.

به‌گـزارش مهـر، محمدباقر قالیباف در جریان بررسـی سیاست‌ها و اقدامات ارزی دولت پس از استماع گزارش کمیسیون اقتصادی و اظهارات نمایندگان و همچنین توضیحات رئیس بانک مرکزی و وزیر اقتصاد گفت: ارز در کشور در ۳ بخش دسـته‌بندی و جمع‌بندی می‌شود. یک‌سری موضوعات، اقتصادی هستند، یعنی باید موضوع چاپ پول، نقدینگی و روند آن در مدار درست خود قرار بگیرد.

وی بیـان کرد: موضوع ناترازی بودجه و اصلاح سـاختار آن از جمله مبانی اقتصادی مهم است که باید به آن توجه ویژه انجام بگیرد.

قالیباف تصریح کرد: دولت و مجلس باید به ناترازی بودجه و اصلاح ساختار آن اصرار کنند، همچنین باید درباره نرخ‌گذاری ارز تکلیف مشـخص و تعیین شود که قرار است تک‌نرخی، شناور یا دستوری باشد.

رئیس مجلس شـورای اسلامی تاکید کرد: فصل‌الخطاب تمامی مسائل، قانون است و امسـال قانونی تصویب کردیم، اما اجرایی نشـد. این مورد نیز جزو اشـکالات موجود است. بحث مهم دیگر به رئیس کل بانک مرکزی و موضوعات مدیریتی مربوط می‌شود. مجلس قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز را تصویب کرد، اما موضوع ارز و ریال و همچنین سیاست‌های اقتصادی در این حوزه در اختیار مدیریت بانک مرکزی است.

وی یادآور شـد: البته باید دسـت بانک مرکزی برای مدیریت باز باشـد تا بتواند امور مدنظر خود را دنبال کند. قالیباف گفت: بحث دیگر درباره فروش و درآمدهای ارزی در سبد ارزی و همچنین نوع ارزها، درخواست‌ها و ثبت سفارش‌ها است. همه این مسائل باید مدیریت شوند و مدیریت آن، متوجه بانک مرکزی است.

رئیس مجلس شـورای اسـلامی با تاکید بـر اینکه کنترل در میـدان، موضوع مهم دیگـر در بازار ارز اسـت، گفـت: نباید تعدد برنامه‌ریزی داشـته باشـیم. همه باید به بانک مرکزی کمک کنند و در این راسـتا از ابزارهای نظارتی اسـتفاده درسـت انجام بگیرد.

وی ادامه داد: بحث دیگر درباره کالاهایی است که با ریال خریداری و صادر می‌شوند و ارز آنها داخل کشور تهیه می‌شود. در کشور مشکل ارزی نداریم، اما این دلیل نمی‌شود، مدیریت و کنترلی درباره این مسائل وجود نداشته باشد؛ ظرفیت ارزی بانک مرکزی و ذخایر ارزی باید مدیریت شوند.

وی با تاکید بر اینکه باید درآمدهای موجود حفظ شوند، تصریح کرد: با ارز حاصل از صادرات، باید تامین ارزی انجام بگیرد. این ظرفیت در کشور وجود دارد و نیازی نیست که از ذخایر ارزی استفاده شود.

قالیبـاف در پایان خاطرنشـان کرد: امروز وضعیت ارز بـرای مردم، مجلس و اقتصاد کشور قابل‌قبول نیست. در جلسه اخیر سران قوا مقرر شد این موضوع با حضور مسئولان بانک مرکزی، وزارت اقتصاد و سـایر مدیران مربوطه به‌طور خاص دنبال شود؛ مطمئنا سروسامانی به بازار ارز خواهیم داد.

در یک ماه آینده بازار ارز به ثبات می‌رسد

وزیر اقتصاد نیز در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی در جریان بررسی سیاست‌ها و اقدامـات ارزی دولت، گفت: هرچند وزارت اقتصاد، مسـئولیت تامین مالی دولت را برعهـده دارد، اما به‌عنوان یکی از اعضای تیم اقتصـادی دولت، گزارش ارائه می‌دهد. توجه داشته باشیم تکالیف ویژه قانونی در بازار ارز متوجه وزارت اقتصاد نیست.

وی تصریح کرد: ما امروز در شـرایطی صحبت می‌کنیم که شاید برای نخستین‌بار، طی ایام گذشـته مسئله کسری بودجه و اسـتقراض از بانک مرکزی به کمترین عدد ممکن نزول پیدا کرده اسـت و طبق آمار، با کشـف فرارهای مالیاتی و افزایش مودیان مالیاتی که تا امروز از تور مالیات‌دهندگان بیرون بودند، در حالی که کسـبه، کارگران و کارمندان مالیات پرداخت می‌کردند. امروز موفق شـدیم که عملکرد بیش از ۱۰۰ درصد یعنی ۱۰۱ درصد را در پایان ۹ ماه داشته باشیم.

وی ادامـه داد: با تدابیر بانـک مرکزی که در پیش گرفته اسـت، در یک‌ماه پیش‌رو شاهد ساماندهی و بازگشت ثبات در ایـن حوزه خواهیم بود. خانـدوزی در ادامه، دغدغه نمایندگان را در حل مسـئله بی‌ثباتی و نوسـانات بازار ارز بحق دانسـت و تاکید کرد: امیدواریم با همدلی بین ۳ قوه از بی‌ثباتی موقت بگذریم.

افزایش نرخ سود بانکی می‌تواند ثبات ارزی ایجاد کند

علی صالح‌آبادی، رئیس کل بانک مرکزی کشـور نیز در جمـع نمایندگان مـردم در خانه‌ملت گفت: نرخ ارز متاثر از بازار غیررسـمی است که نسـبت به بازار رسمی بسیار کوچک‌تر است. برای آنکه بازار ارز کشور را مدیریت کنیم، برنامه‌های متعدد و مختلفی در دولت در دسـت پیگیری اسـت. وی بیان کرد: آنچه به بانـک مرکزی باز می‌گردد، کنترل نقدینگی و تورم است. سیاست‌های عرضه و تقاضا در این‌باره در حال دنبال شـدن اسـت. یکی از برنامه‌های جـدی بانک مرکـزی، هماهنگی سیاسـت‌های ارزی با سیاست‌های تجاری است. صالح‌آبادی تصریح کرد: این نکته بسـیار مهم اسـت که وارد کننده و متقاضی ارز، ارز خود را از کشـورهای دیگر تامین نکنـد، بنابراین تثبیت سیاسـت‌های ارزی و تجاری بسـیار اهمیت دارد. رئیس کل بانک مرکزی درباره نرخ سـود بانکی گفت: در کشـور روسـیه، زمانی که جنگ اوکراین آغاز شد، بازار ارز تلاطم احسـاس کرد، اما بلافاصله این کشور نرخ سود بانکی را از ۱.۵ درصـد به ۲۰ درصد افزایش داد. همین موضوع باعث ایجاد ثبات در بازار شد. صالح‌آبادی ادامه داد: موضوع نرخ سـود بانکی در مدیریـت بازار ارز اثر ویـژه و اهمیت زیاد دارد و مدت زیادی اسـت که آن را دنبال می‌کنیم. رئیس کل بانک مرکزی تاکید کرد: سیاسـت‌های پولی در بانک مرکزی در تمام کشـورهای دنیا دنبال می‌شود و ما نیز به این موضوع توجه ویژه داریم. وی گفت: موضوع مهم دیگر، اجرای طرح مالیات بر عایدی سرمایه است که نقش مهمی ایفا می‌کند و می‌تواند افرادی را که سـفته‌بازی می‌کنند و به‌دنبال سـوداگری هسـتند، مدیریت کند، چرا که باید ایـن افراد مالیـات بپردازند. صالح‌آبادی افـزود: موضوع بعدی تعیین تکلیف رمزارزها اسـت کـه این موضوع نیز باید توسط مجلس و دولت مورد توجه ویژه قرار بگیرد. وی بیان کرد: براساس آمار واردات و فروش ارز در سامانه‌های رسـمی کشور امسـال تا آذر حدود ۳۳.۵ میلیارد دلار در سـامانه نیمایی ارز عرضه و خریداری و سـال گذشـته از ابتدای سـال در مدت مشابه ۱۹.۶ میلیارد دلار در سامانه نیمایی ارز عرضه و خرید شـده، یعنـی ۷۱ درصد عرضه ارز در سـامانه نیمایی نسبت به سال گذشته افزایش پیدا کرده اسـت. صالح‌آبادی با اشاره به اینکه در آستانه تدوین بودجه ۱۴۰۲ هستیم، اظهار کرد: باید طوری برنامه‌ریزی کنیم که کسـری بودجه نداشـته باشـیم و دولت در این زمینه تـلاش خود را کرده و می کنـد، هرچند بودجه‌ای که در مجلس تصویب خواهد شـد، می‌توانـد پیام ثبات را به بازار دهد. رئیس کل بانک مرکزی خاطرنشـان کرد: با برنامه‌ریزی درسـت می‌توانیم سال آینده بودجه بدون کسـری داشته باشـیم، در موضوع تسهیلات تکلیفی نیز پیشـنهاد دولت آن اسـت که با مدیریت و کنترل ناترازی بانک‌ها می‌توان به ثبات بازار ارز کمک کرد. از سوی دیگر، حکمرانی ریالی موضوع مهمی است که دنبال خواهد شد.

وی دربـاره ارز نیمایی گفت: در سـامانه نیما، دسـتوری عمل نمی‌کنیم، در این سامانه، صادرکننده‌های مختلفی عرضه‌کننده هسـتند و نرخ‌های صادرکننده‌های نفتی و غیرنفتی متفاوت اسـت و میانگین قیمت‌ها همان چیزی اسـت که در گزارش کمیسـیون اقتصادی اشـاره و نرخ نیمایی نیز در طول زمان تعدیل شـده است. صالح‌آبادی افزود: باید دوسـتان در دولت کمک کنند تا در بازار تعادل ایجاد کنیـم، در بازار تمرکز باید با بانک مرکزی باشـد و تاکیـد رئیس‌جمهـوری هم این اسـت که عرضه‌ها در بازار و تقاضا در حوزه وزارت صمت، نفـت و سـایر دسـتگاه‌ها بـا هماهنگی بانک مرکزی باشد.

بانک مرکزی باید در بازار ارز قدرت بالایی داشـته باشـد و همه دسـتگاه‌ها نیز مکلف به همـکاری با بانک مرکزی هستند. رئیس کل بانک مرکزی گفت: در موضوع صادرات غیرنفتی اقداماتی انجام شـده تا وضعیت بهتری داشـته باشـیم، یکی از موضوعات نیـز در قانون بودجه مربوط به مالیات بر سود سپرده اشخاص حقوقی بود که این موضوع اشـکالاتی را ایجاد کرد، بنابراین در قالب اصلاحیه‌ای در دولـت به این موضوع پرداختیم و آن را تصویب کردیم و با قید فوریت باید در مجلس مطرح شـود، از سوی دیگر این موضوع را در لایحه بودجه سـال ۱۴۰۲ ندیدیم و مجلس هـم نباید به آن بپـردازد. وی در پایان خاطرنشـان کرد: آنچـه در بحث صادرات ریالی مهم اسـت، ایـن بوده که وقتـی کالایی به خارج از کشـور صادر می‌شـود، باید ارز آن به کشـور برگردد، البته موضوع تنها ارز نیسـت و مهم این اسـت که در ازای آن ارز، کالاهایی وارد کشـور شود تا اشـکالات ارزی پیش نیاید. ما برای ایجـاد ثبات در بازار ارز، اعـم از بحث سیاسـت‌های ارزی یا ثبـات در اقتصاد کلان، نقدینگـی و تورم، برنامه‌های متعـددی داریم که دنبال می‌کنیم. در بازار نیز در بخش سیاست‌های ارزی و عرضه و تقاضا برنامه‌هـای مختلفی داریم و بانک مرکزی با هماهنگی دستگاه‌های مختلف و کمک مجلس ثبات را به بازار برمی‌گرداند.

عکس روز

بارش اولین برف زمستانی در قزوین

عکس: ایرنا

ویژه‌تر از خبر

کدام کشورها بالاترین و پایین‌ترین تورم را دارند؟

اتـاق بازرگانی تهران در جدیدتریـن گزارش خود به بررسـی وضعیت اقتصاد جهانی در چند شاخص مهم از جمله تورم پرداخته است.

به‌گزارش ایسـنا، بر اسـاس برآوردهـای انجام‌گرفته پس از شـوک تورمی که جهان را در نیمه سـال ۲۰۲۲ فرا گرفت، پیش‌بینی می‌شـود نرخ تورم در سـال آینده میلادی کاهش پیدا کند و این موضوع در سال ۲۰۲۴ به ثبات برسد. به این ترتیب، میانگین تورم در اقتصادهای نوظهور حدود ۴.۲ درصد و در اقتصادهای توسـعه‌یافته ۴.۷ درصد خواهد بود.

همچنین در طول این مدت، میانگین رشـد اقتصادی در کشـورهای نوظهور ۳.۶ درصد پیش‌بینی می‌شـود. رشـد اقتصادی چین، هنگ‌کنگ، تایلند، برزیل، مالزی، اندونزی و تداوم رشـد اقتصادی در منطقه خاورمیانه در میان کشورهای صادرکننده نفت در حاشیه خلیج‌فارس، عوامل تاثیرگذار در ثبت این رشد اقتصادی هستند.

براسـاس این گزارش، در کنـار آن، در این تحلیل ۳ عامل به‌عنوان تهدیدکننده آینده اقتصادی جهان وجود دارند که در سال ۲۰۲۳ می‌توانند تغییر وضعیت بدهند. حمله روسـیه به اوکراین، تشـدید نرخ بهـره تهاجمی فدرال رزرو و سیاسـت کووید صفر و بحران مسـتغلات در چین عوامل نگران‌کننده اصلی در این سـال بوده‌اند. به‌نظر می‌رسد که چین با عقب‌نشینی نسبی، تصمیم به بازگشـایی دوباره اقتصاد خـود گرفته، افزایش نرخ بهره متوقف شـده و حتی کاهش خواهـد یافت و البته هنوز بحران جنگ در اوکراین به جایی نرسیده است.

برآوردهای تورمی انجام‌گرفته در ماه اکتبر سال ۲۰۲۲ نیز نشـان می‌دهد، آرژانتین با ثبـت تورم ۸۸ درصدی، بدترین عملکرد را در میان کشـورهای منتخب داشته و پس از آن ترکیه با ۸۵.۵ درصد در رتبه دوم بوده اسـت. ایران در این مدت، براسـاس آمارهـای مهر، تورم نقطه به نقطه ۴۸ درصدی را تجربه کرده و در رده سـوم قرار گرفته اسـت. پاکستان با ۲۶، لهسـتان با ۱۷ و روسیه، شـیلی و ازبکسـتان نیز با تورم ۱۲ درصدی در رده‌های بعدی قرار دارند، همچنین میانگین تورم در منطقه یورو حدود ۱۰ درصد اعلام شـده است. در میان کشورهایی که کمترین تورم را دارند، چین با ۲.۱ درصد قرار گرفته و پس از آن عمان با ۲.۴، عربستان سعودی با ۳، عراق با ۴.۲ و قطـر با ۵ درصد قرار گرفته‌اند. تورم امریکا نیز در این مدت ۷.۷ درصد ارزیابی شده است.

گسترش صنعت
صمت
دوشنبه
۵ دی ۱۴۰۱
۲ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴
۲۶ دسامبر ۲۰۲۲
شماره ۲۲۳۱
پیاپی ۳۵۴۹
www.sanatnewspaper.com

صنایع و چالش افزایش دستمزد

اپ‌های داخلی قربانی سیاسی‌بازی می‌شوند

آژیر خطر افزایش تورم به صدا درمی‌آید

بانک مرکزی از رشد شاخص تولید صنعت خبر داد

احیای ۸۶۰ واحد صنعتی راکد

شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی (۱۰۰ نفر کارکن و بیش‌تر) که در فصل بهار سال ۱۴۰۱ افزایش ۳ درصدی نسبت به فصل بهار سال قبل را به ثبت رسانده بود، تابستان امسال نیز با افزایش قابل ملاحظه ۱۰.۲ درصدی نسبت به فصل مشابه سال قبل همراه شد. بر این اساس شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی در ۶ماهه نخست سال ۱۴۰۱ از رشد ۶.۶ درصدی نسبت به نیمه نخست سال ۱۴۰۰ برخوردار گشت.

به گزارش بانک مرکزی، با توجه به اینکه ۷۰ درصد از ارزش‌افزوده بخش صنعت به عملکرد تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی اختصاص دارد، رشد شاخص تولید کارگاه‌های صنعتی می‌تواند نقش مهمی در رشد ارزش‌افزوده بخش صنعت و رشد اقتصادی داشته باشد. آمار بانک مرکزی از شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی درحالی منتشر شده که بر اساس آمار سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران نیز ۸۶۰ واحد صنعتی غیرفعال تا پایان آبان امسال در کشور احیا و به چرخه تولید بازگشته است.

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

با توجه به اینکه ۷۰ درصد از ارزش‌افزوده بخش صنعت به عملکرد تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی اختصاص دارد، رشد شاخص تولید کارگاه‌های صنعتی می‌تواند نقش مهمی در رشد ارزش‌افزوده بخش صنعت و رشد اقتصادی داشته باشد

بر اساس آمار سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران؛ ۸۶۰ واحد صنعتی غیرفعال تا پایان آبان ماه امسال در کشور احیاء و به چرخه تولید بازگشته است. به گزارش مهر، بر اساس اطلاعات منتشر شده از سوی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران برای احیا این واحدها چند ده میلیارد تومان سرمایه‌گذاری شده است، همچنین با راه‌اندازی مجدد این واحدهای تولیدی، برای ۱۶ هزار و ۲۲۲ نفر اشتغال‌زایی یا تثبیت شغل شده است.

به گفته علی رسولیان معاون وزیر صمت و رئیس سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران یکی از سیاست‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت در این دوره، توازن سرمایه‌گذاری است که وزیر صمت هم با جدیت، این طرح را پیگیری می‌کند و هدف این است که بتوانیم در مناطقی که ظرفیت سرمایه‌گذاری دارد، اما به دلایلی محروم مانده و طرح‌های سرمایه‌گذاری کمتر در آن پا گرفته، مشوق‌هایی را در نظر بگیریم، بخشی از این بسته سرمایه‌گذاری یا بسته‌ای که برای توازن سرمایه‌گذاری تدارک دیده شده، مرتبط با شهرک‌ها و نواحی صنعتی کشور به منظور حمایت از صنایع کوچک است.

■ هدف‌گذاری برای احیا تا پایان سال

رئیس سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران با اعلام وضعیت مناسب و رو به رشد صنعت می‌گوید: در چند سال گذشته بیش از ۱۴۰۰ واحد جدید در حوزه صنعت بهره‌برداری شده است همچنین از ابتدای امسال تاکنون ۹۰۲ واحد عمدتا هم با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و کلینیک‌های صنعتی فعال شده است و در برخی گزارش‌ها این تعداد ۸۶۰ واحد اعلام شده است.

وی ادامه داد: طرح ویژه‌ای در وزارت صنعت برنامه‌ریزی شده، یکی افزایش ظرفیت در سازمان صنایع کوچک، هم واحدهای تعطیل و هم واحدهایی که زیر ۵۰ درصد کار می‌کنند که آن هم تقریبا ۹۲۰ تا از اول امسال تاکنون به بالای ۵۰ درصد ظرفیت رسیدند، این کار را هم شروع کردیم، یک بخشی را هم سازمان توسعه صنایع کشور (ای درو) برای آن‌هایی که نیاز به نوسازی-بازسازی دارند آغاز می‌کند. براساس اطلاعات منتشر شده از سوی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران؛ احیای هزار و ۹۸۷ واحد تولیدی راکد در شهرک‌ها و نواحی صنعتی کشور در امسال هدف‌گذاری شده همچنین معاون وزیر صمت می‌گوید: امیدواریم تا پایان سال به احیای دو هزار واحد هم برسیم.

به گفته رسولیان؛ خوشبختانه تاکنون با همکاری خوب ستادهای تسهیل و با حضور استانداران، معاونان، دستگاه‌های حاضر در استان‌ها به ویژه دستگاه‌های قضائی که همه اکنون پای کارند و نقش بسیار ارزشمندی برای رسیدن به یک هدف مشترک دارند.

براساس گزارش سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، پیش‌بینی شده که با احیای این تعداد واحد برای ۳۵ هزار و ۷۶۶ نفر شغل ایجاد شود، همچنین برای احیا ۴۰۰ واحد تولیدی راکد در خارج از شهرک‌ها و نواحی صنعتی نیز برنامه‌ریزی شده است؛ بنابراین تا پایان آبان امسال، ۴۳ درصد از برنامه تدوین شده برای احیا صنایع کوچک و متوسط در داخل و خارج شهرک‌ها و نواحی صنعتی کشور و نیز ۴۵ درصد از مجموع اشتغال مورد نظر از محل این برنامه عملیاتی شده است.

■ تهران، صدرنشین احیای واحدهای راکد

در بین استان‌ها، تهران، اصفهان، قم، بوشهر و خوزستان با احیای ۱۲۸، ۵۶، ۴۱ و ۴۱ واحد راکد صنعتی، بیشترین آمار احیا را به خود اختصاص دادند.

اما در مقابل کمترین واحدها در استان‌های خراسان شمالی، زنجان و ایلام احیا شده است. در مدت یاد شده در این استان به ترتیب شش، ۱۰ و ۱۱ واحد صنعتی راکد به چرخه تولید برگشته است.

■ صنایع شیمیایی؛ رکورددار احیای واحدهای راکد

همچنین رشته صنایع شیمیایی با ۲۲۴ واحد، فلزی با ۱۸۵ واحد و کانی غیرفلزی با ۱۴۳ واحد، به ترتیب بیشترین تعداد راه‌اندازی مجدد واحدهای صنعتی را از ابتدای امسال به خود اختصاص داده‌اند. علی رسولیان معاون وزیر صمت می‌گوید: از جمله اقدامات خوب ما توافق با وزارت نفت برای ایجاد چند شهرک صنایع پایین دستی پتروشیمی بوده که ۱۳ شهرک مصوب و مکان‌یابی هاش در حال انجام است.

■ شناسایی ۱۲هزار و ۶۷واحد راکد در کشور

به گفته رسولیان اکنون اگر بخواهیم یک مگاوات برق برای یک واحد تولیدی در شهرک‌های صنعتی تامین کنیم، فقط نزدیک به دو و نیم میلیون تومان باید هزینه کنیم و اگر بخواهیم یک لیتر آب تامین کنیم حداقل یک و نیم میلیارد تومان باید هزینه کنیم که این آب وارد شهرک شود. این در حالی است که این‌ها واحدهایی هستند که آب، برق و ساختمان دارند. وی ادامه داد: وقتی می‌گوئیم احیا؛ منظورمان از احیا این است که آن واحد، آن ساختمان با آن امکانات برای تولید استفاده شود، هر واحدی که ساختمان، ظرفیت، آب و برق داشته، حالا بعضی‌ها ماشین‌آلات شأن استفاده شده، بعضی ماشین‌ها تغییر کرده؛ ما همه این‌ها را به عنوان واحدهای تعطیلی در نظر گرفتیم که خوشبختانه تا الآن فعال شدند و برنامه هم خوب پیشرفت می‌کند و هم اکنون همکاران ما در ریاست جمهوری در جهت نهضت احیا پای کار آمده‌اند و برای تامین مالی جهت کمک به این نهضت قول‌هایی داده‌اند.

سخن پایانی

نتیجه طرح پایش واحدهای صنعتی غیرفعال کل کشور نشان می‌دهد ۱۲ هزار و ۶۷واحد راکد، شامل ۶ هزار و ۸۱۴واحد در داخل شهرک‌ها و نواحی صنعتی و ۵ هزار و ۲۵۳ واحد در خارج از آنها شناسایی شد. از مجموع واحدهای صنعتی راکد شناسایی شده ۶۲ درصد از طریق شیوه‌های فنی بازفعال سازی، امکان راه‌اندازی مجدد دارند که در صورت تحقق آن، بیش از ۱۶۷ هزار فرصت شغلی جدید ایجاد خواهد شد. همچنین بر اساس اعلام مدیران بنگاه‌های اقتصادی راکد کشور، ۴۴ درصد از واحدهای غیرفعال مشکل کمبود نقدینگی، ۱۶ درصد مشکل نبود تقاضا و بازار، ۱۱ درصد مشکل کمبود مواد اولیه، ۱۰ درصد مشکل فرسودگی ماشین‌آلات، ۹ درصد مشکلات حقوقی با سازمان‌ها و دستگاه‌ها، ۸ درصد مشکلات زیرساختی و ۲ درصد مشکلات مالکیتی و سهامداری دارند.

در چند سال گذشته بیش از ۱۴۰۰ واحد جدید در حوزه صنعت بهره‌برداری شده است

ضرورت تدوین سند راهبردی ماشین‌آلات

رشد تشکیل سرمایه ثابت در ماشین‌آلات رکورد ۸ ساله را زد. این خبر چندی پیش در اغلب رسانه‌های دولت منتشر شد. بر اساس گزارش بانک مرکزی در نیمه اول امسال، رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین‌آلات کشور به ۱۵ درصد رسید. وزارت صمت دراین‌باره گفته است، رشد تشکیل سرمایه در بخش ماشین‌آلات به معنای افزایش تمایل سرمایه‌گذاری در بخش تولیدات صنعتی در کشور است. این رشد از سال ۱۳۹۳ به بعد یعنی در نیمه اول ۸ سال گذشته بی‌نظیر است. در سال‌های پس از برجام نیز چنین رشدی در زمینه تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین‌آلات کشور محقق نشده بود.

■ صادرات ماشین‌آلات به جای نفت

تشکیل سرمایه در بخش ماشین‌آلات عمدتا به حوزه فعالیت وزارت صمت مربوط است و رشد چشمگیر آن بیانگر اثرگذاری برخی از سیاست‌های دولت سیزدهم در بخش صنعت و معدن است. نزدیک به دو ماه پیش بود که وزیر صنعت، معدن و تجارت خواستار آن شد تا سند راهبردی ماشین‌های مختلف بخش صنعت معدن و راه‌سازی و ساختمان‌سازی نیمه نخست آبان ماه طراحی و تدوین شود. سید رضا فاطمی امین، وزیر صمت دراین‌باره معتقد است، امسال وزارت صمت به دنبال اجرای یک سیاست متوازن در حمایت از ماشین‌آلات صنعتی، معدنی، کشاورزی، راه‌سازی و ساختمان‌سازی است و در این زمینه در نظر داریم در هر حوزه‌ای که ظرفیت ساخت داخل وجود دارد استفاده کرده و هر کجا که کمبودی هست از طریق واردات تأمین شود. وی تاکید کرد؛ برای وزارتخانه صادرات ماشین‌آلات و تجهیزات در همه حوزه‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. گفتنی است، صادرات از دو بعد تامین ارز کافی برای تامین مایحتاج و همچنین قدرت دادن به کشور در سطح بین‌المللی اهمیت و آورده دارد. در سال گذشته ۴۸.۵ میلیارد دلار صادرات بدون نفت از کشور انجام شد که در ۵ ماهه نخست امسال ۲۴ درصد رشد داشته است و در مقابل واردات کشور در سال گذشته ۵۲ میلیارد دلار بوده است.

■ دانش‌بنیان‌ها جلوی واردات را می‌گیرند

طرح جهش تولید دانش‌بنیان در راستای حمایت از ساخت داخل در حوزه ماشین‌آلات، دولت را موظف به عدم واردات این نوع محصولات کرده است. طرح جهش تولید دانش‌بنیان که به‌تازگی توسط مجلس شورای اسلامی به تصویب و به تایید شورای نگهبان رسیده است هم‌اکنون برای اجرا به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شده است. به گزارش مهر، این طرح که به پشتوانه همفکری با فعالان زیست‌بوم فناوری و نوآوری کشور تدوین‌شده، در جهت مانع زدایی از تولید دانش‌بنیان طراحی و به تصویب رسیده و به اعتقاد طراحان آن در صورت اجرا می‌تواند مسیر پیشرفت و تحقق اهداف اقتصاد دانش‌بنیان را هموارتر کند. قانون جهش تولید دانش‌بنیان مشتمل بر ۲۰ ماده است و در راستای تکمیل «قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات» و باهدف رفع چالش‌های شرکت‌های دانش‌بنیان تهیه و تدوین‌شده است. از دیگر اهداف این قانون، تأمین الزامات موردنیاز برای رشد اقتصادی حوزه دانش‌بنیان به شمار می‌رود.

مجلس معتقد است با قانونی شدن این طرح، «شورای راهبری فناوری‌ها و تولیدات دانش‌بنیان» که ریاست آن را رئیس‌جمهوری بر عهده دارد، می‌تواند شرکت‌های دانش‌بنیان را از حاشیه اقتصاد خارج کند. در شماره قبل از سلسله مطالب «با قانون جهش تولید دانش‌بنیان» به مفاد ۱ و ۲ طرح پرداختیم و در این شماره مفاد ۳ و ۴ منتشر شده است.

■ طرح جهش تولید دانش‌بنیان

ماده ۳ قانون جهش تولید دانش‌بنیان به حمایت از صنعت ماشین‌سازی و ماده ۴ به اعطای ضمانت‌نامه‌های بانکی توسط صندوق نوآوری و شکوفایی به شرکت‌های دانش‌بنیان، ارتباط دارد. بر اساس سومین ماده طرح جهش تولید دانش‌بنیان به‌منظور حمایت از صنعت ماشین‌سازی کشور، بند «غ» ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی اصلاحی حذف می‌شود و واردات ماشین‌آلات و تجهیزات خدمات تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی مشمول حقوق ورودی است. دولت موظف است متناسب با ظرفیت تولید کشور و به‌منظور حمایت هدفمند و مدت‌دار از ساخت داخل، سالانه حقوق ورودی این کالاها اعم از سود بازرگانی و سایر دریافتی‌های موضوع بند «د» ماده (۱) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰.۸.۲۲ را تعیین کند.

■ سخن پایانی

بسیاری از فعالان صنعتی و معدنی تاکید دارند ما در تامین برخی ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی وابستگی جدی داریم، ازاین‌رو یکی از سرفصل‌های بحث حمایت از دانش‌بنیان‌ها، حمایت از تولید تجهیزات و ماشین‌آلات صنعتی است که در داخل کشور برای بار اول تولید شده‌اند. در قانون جهش تولید دانش‌بنیان برای حمایت از دانش‌بنیان‌ها و تولید بار اول بخشی از معافیت عوارض گمرکی واردات ماشین‌آلات حذف و قرار شد منابعش فقط در اختیار دانش‌بنیان‌های که ماشین‌سازی می‌کنند قرار می‌گیرد. اگر این بند از قانون اجرایی شود بسیاری از مشکلات حل می‌شود.

توسعه صنعتی در دستور کار ایدرو

رئیس سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) در سفر به استان کرمانشاه از واحد صنعتی ایران خودرو کرمانشاه، طرح‌های صنعتی بیواتانول و بیوایمپلنت بازدید و از نزدیک روند اجرای این پروژه‌ها را بررسی کرد.

علی نبوی در بازدید از واحد تولیدی ایران خودرو کرمانشاه آن را نماد محرومیت زدایی، اشتغال‌زایی و توسعه صنعتی عنوان کرد و گفت: درصدد هستیم با استفاده از توان مالی بانک‌ها ظرفیت این واحد تولیدی را افزایش دهیم. رئیس سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران در بازدید از شرکت گسترش سوخت سبز زاگرس هم گفت: عزم جدی در مسئولان استان برای تکمیل این پروژه و به ظرفیت رساندن این واحد تولیدی وجود دارد.

نبوی در بازدید از طرح بیوایمپلنت شرکت دانش بافت البرز تاکید کرد: این طرح دانش‌بنیان از عمده مصوبات سفر مقام معظم رهبری به استان کرمانشاه است که مشکلات آن به زودی مرتفع می‌شود و وارد مدار تولید خواهد شد.

تربیت کارآفرین جوان در سازمان مدیریت صنعتی

دوره پرورش ۲۰۰ کارآفرین جوان با همکاری مشترک سازمان مدیریت صنعتی و مرکز بین‌المللی تجارت، (نهاد وابسته به آنکتاد و سازمان جهانی تجارت) در محل این سازمان آغاز به کار کرد. به گزارش ایدرو نیوز، افراد حاضر در این دوره آموزشی را که تا اردیبهشت سال آینده ادامه خواهد داشت، ۶۵ درصد آقایان و ۳۵ در صد خانم‌ها تشکیل می‌دهند. همچنین بیش از ۵۰ درصد افراد حاضر در این دوره از صاحبان کسب‌وکار و کارآفرین به‌شمار می‌روند.

مدیرعامل سازمان مدیریت صنعتی در مراسم آغازین این دوره با اشاره به فرآیند اجرایی برگزاری این دوره که از تیر امسال با همکاری سازمان توسعه تجارت و مرکز بین‌المللی تجارت آغاز شده است، گفت: سازمان مدیریت صنعتی آمادگی دارد بعد از پایان این دوره، دوره‌های تحصیلات تکمیلی آن را نیز برای شرکت‌کنندگان طراحی و اجرا کند. ابوالفضل کیانی بختیاری تاکید کرد: سعی ما بر این است که محتوای این دوره کاربردی و عملیاتی باشد و باعث تقویت امید در جوانان شود.

نظرگاه

نقش ایدرو در تحقق آرمان‌های صنعت خودرو

آرش عبداللهی - کارشناس صنعت خودرو: پس از مدت‌ها سیطره روزمرگی در وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزیر جدید اهداف بزرگی را درباره توسعه صنعتی کشور ترسیم کرد؛ اهدافی آن‌چنان بزرگ که برخی آن را ماموریت غیرممکن قلمداد می‌کنند، اما بی‌شک ضرورت توسعه اقتصادی کشور در گام دوم انقلاب و لزوم جا نماندن از رقابت روزافزون توسعه صنعتی کشورها همراه با تحولات مرتبط در انقلاب صنعتی چهارم، می‌طلبد که با طرحی نو و متفاوت به مسئله توسعه صنعتی کشور نگریسته شود. در این بین سازمانی تخصصی همچون سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) به پشتوانه پیشینه و تصویر نیرومندی که در صنایع مختلف کشور از جمله صنعت خودرو ایجاد کرد، می‌تواند نقشی کلیدی را در تحقق حکمرانی صنعتی ایفا کند، اما کنار گذاشتن این بازوی قدرتمند از محاسبات اجرایی و پیگیری برنامه‌های تحول صنایع از طریق مکانیسم‌های نوبنیاد به همراه مدیران پروژه متعدد و بدون ساز کار معلومی که آزمونش را پس داده باشد، می‌تواند دستیابی به برنامه‌های تحولی در حوزه صنعت را با چالش‌های جدی مواجه سازد.

در ادامه، برای روشن شدن موضوع، صنعت خودرو را به عنوان یکی از حوزه‌های جدی فعالیت ایدرو مورد بررسی قرار می‌دهیم. بیراه نیست اگر بگوییم که اوج و افول صنعت خودروی کشور با اوج و افول عملکرد ایدرو در این صنعت تناظر دارد. از زمانی که ایدرو دوران وادادگی و افول خود را طی کرد و نقش محوری خود را در خودروسازی کشور از دست داد و نمایندگانش صرفا در جلسات تودیع و معارفه مدیران عامل خودروسازان داخلی همچون خبرسانان خشک و بی‌احساس، نقش اعمال کنندگان حکم وزیر وقت را ایفا کردند، صنعت خودروی کشور دچار تلاطم فراوان شد.

این درحالی است که به دو دلیل اساسی، ایدرو نقشی کلیدی در سرنوشت سازمان‌های تحت سیطره خود را دارا خواهد بود:

اول آنکه، وقتی از کاهش تصدی‌گری دولت در صنعت خودرو سخن می‌گوییم، به طبع باید فازگذاری را برای خصوصی‌سازی بنگاه‌های عظیم مرتبط با خودروسازان داخلی قائل باشیم، در غیر این صورت واگذاری شتاب‌زده این بنگاه‌ها مانند سایر تجربه‌های ناکام خصوصی‌سازی، با انبوهی از مشکلات ریز و درشت همراه خواهد بود یا آنکه صرفا این واگذاری در حد وعده‌های تکراری باقی خواهد ماند وگرنه کدام بخش خصوصی قادر خواهد بود شرکت‌هایی با ۱۰۰ هزار میلیارد زیان انباشته و آینده پیش‌فروش شده را تحویل بگیرد و مثلا به برنامه‌های توسعه محصول بها بدهد. بنابراین دور از ذهن نخواهد بود که نتیجه بلامنازع واگذاری خودروسازان دولتی به بخش خصوصی در شرایط کنونی، تعطیلی مراکز طراحی و توسعه محصول خودروسازان و تبدیل آنها به فروشگاه‌های بزرگ کالا در حاشیه پررونق جاده مخصوص کرج را در پی داشته و این یعنی پایانی بر تمام زیرساخت‌هایی که در صنعت خودروی کشور در طی این همه سال ایجاد شد. باید دقت داشت که معنای آنچه گفته شد، مخالفت با خصوصی‌سازی صنعت خودروی کشور نیست، بلکه بالعکس معنایش آن است که شرایط و بسترهای خصوصی‌سازی باید برای تضمین کارکرد صحیح صنعتی فراهم شود. واگذاری بنگاه‌های دولتی در حضیض، ثمرهای جز ناکامی به همراه نخواهد داشت، بلکه ضروری است تا شرکت‌های این‌چنینی از زیان‌دهی خارج شوند و هرگونه واگذاری آنها به بخش خصوصی در اوج شرکت‌ها و زمانی که در ریل صحیح (هم‌راستا با منافع ملی) قرار گرفتند، انجام شود. از این رو می‌توان گفت نقش سازمانی تخصصی نظیر ایدرو در آستانه این‌گذار برای کاهش تصدی‌گری دولت و خروج شرکت‌های زیرمجموعه آن از زیان‌دهی و حرکت به سمت بالندگی بسیار ضروری است.

دوم آنکه، راه‌حل بسیاری از مسائل کنونی صنعت خودروی ایران در سطحی فراتر از بنگاه‌های صنعتی معنا می‌یابد و صرفا می‌توان آن را از طریق اعمال حکمرانی صنعتی در مقیاس کل زیست بوم صنعت خودروی کشور، حل‌وفصل کرد. به عنوان مثال، هم‌افزایی بین دو خودروساز داخلی تنها می‌تواند در سطحی فراتر از خودروسازان تصمیم‌گیری و اعمال شود. بسیاری از عارضه‌های صنعت خودروی کشور ریشه در عدم دستیابی به مقیاس اقتصادی تولید از سوی خودروسازان داخلی دارد، حال آنکه با استانداردسازی قطعات در سطح صنعت خودروی کشور و نه صرفا یک خودروساز می‌توان به شکنندگی جریان تولید در تامین‌کنندگان داخلی پایان داد و آنها را به سمت شکل‌گیری سازندگان رده یکمی (TIER۱) سوق داد یا اینکه در مواردی که نیاز به سرمایه‌گذاری بالایی وجود دارد، مانند توسعه قوای محرکه مدرن، باید استراتژی‌های واحدی را به خودروسازان داخلی دیکته کرد. حتی انجام تحولات ساختاری در خودروسازان برای کاهش هزینه‌های سربار در فضای کنونی اقتصادی جامعه نمی‌تواند صرفا در سطح یک خودروساز انجام شود. تغییراتی مانند ایجاد تکنو سنتر که در برنامه‌های پیشنهادی وزیر جدید مشهود بود، تعیین تکلیف درباره قراردادهای برجام، استفاده از ظرفیت معطل سایت‌های بزرگ تولید کشور و مهم‌تر از همه، اجرای صحیح رویکرد پلتفرمی (و نه همانند وضعیت فعلی به‌صورت ناقص و پراشتباه) برای احیای سایت‌های تولید می‌طلبد که همه و همه در سطحی فراتر از خودروسازان اجرایی شوند، بنابراین اجرای چنین حکمرانی صنعتی از طریق هم‌افزایی و یکپارچه‌سازی (Integration& Synergy) جز از عهده سازمان‌های تخصصی نظیر ایدرو برنمی‌آید؛ اگرچه ایدرو نیز برای اجرای این ماموریت مهم در آستانه‌گذار صنایع، نیاز به پوست‌اندازی خواهد داشت.

یادداشت

چماق همیشگی تهدید بر سر معیشت کارگران

مرضیه احقاقی
روزنامه‌نگار

اقتصاد ایران در طول سال‌های گذشته با انواع چالش‌های اقتصادی، تورم مزمن و قابل‌توجه، سوداگری و رانت‌خواری روبه‌رو بوده است. در چنین شرایطی، عموما معیشت و بقای کارگران به‌عنوان ضعیف‌ترین اقشار جامعه صدمه می‌بیند و مورد هجمه همه‌جانبه قرار می‌گیرد. این هجمه در شرایطی است که تولید به دست کارگران و به‌واسطه آنها معنی می‌یابد؛ درنتیجه شرایط نباید به‌گونه‌ای باشد که کارگران متضرر شوند. در همین حال نباید به بهانه‌های واهی همچون تورم‌زایی حقوق، اشتغالزایی و تاکید بر موج بیکاری، حقوق کارگران نادیده گرفته شود.

در ماده ۴۱ قانون کار به‌صراحت تاکید شده «شورای‌عالی کار همه‌ساله موظف است، میزان حداقل مزد کارگران را برای نقاط گوناگون کشور براساس درصد تورمی که از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام می‌شود، تعیین کند.»

با این‌وجود، هرساله صاحبان ثروت و قدرت با اتکا بر موضوع‌هایی همچون تورم‌زایی حقوق، مانع اجرای دقیق ماده ۴۱ قانون کار می‌شوند. علاوه بر این، چالش‌های حاکم بر عملکرد صنایع که از موضوعات کلان اقتصادی نشأت می‌گیرد را به دوش دستمزد کارگران می‌اندازند.

از جمله مشکلات بخش تولید در ایران می‌توان به نبود توان رقابت با کالاهای وارداتی اشاره کرد. سطح تکنولوژی در سیستم تولید صنعتی وکالایی ایران به نسبت کشورهای پیشرفته پایین‌تر است. علاوه بر این، شاهد منفک شدن بخش‌های گوناگون تولید یک کالا در کارگاه‌های کوچک‌تر و با تعداد کارگران کمتر و حتی انتقال کارگاه‌ها به اطراف روستا هستیم. بدین‌ترتیب بستری برای طبقه سرمایه‌دار فراهم می‌شود که با اتکا به نیاز کارگران، مزد آنها را هرچه بیشتر کاهش دهد.

به‌عنوان‌مثال، برش یک پارچه یا چرم برای تهیه پوشاک یا کفش در یک کارگاه و دوخت در کارگاهی دیگر و بسته‌بندی در کارگاه سومی انجام می‌شود. در چنین شرایطی، صاحبان سرمایه قادر خواهد بود تا ضمن ساده کردن روش تولید و غیرتخصصی کردن هر چه بیشتر کار، دستمزد را پایین آورده و طرح طبقه‌بندی مشاغل را به‌دلیل پراکندگی و ساده بودن کار که نیاز به آموزش یک یا چندروزه دارد، اجرایی نکنند. در همین حال تعویض مداوم یا اخراج نیروی کار، هیچ اختلالی در کار ایجاد نمی‌کند.

بستر یادشده خود سبب توانایی سرمایه‌دار در اعمال نرخ دلخواه به بازار کار است و کارگران هم ناچارند باوجود افزایش تورم و اخذ ۳ نوع مالیات (مالیات بر دستمزد، مالیات ارزش‌افزوده در زمان خرید کالا و مالیات تورمی) به دستمزدهای نازل تن دهند. موارد یادشده ارتش ذخیره نیروی کار و لشکر بیکاران را تقویت می‌کند. حال در سایه نبود تشکل‌های کارگری و نبود احزاب کارگری قدرت چانه‌زنی از طبقه کارگر سلب می‌شود.

در ادامه باید تاکید کرد که دستمزد در صنایع بزرگ کوچک از ۵ تا حداکثر ۱۵ درصد از سهم تولید را به خود اختصاص می‌دهد، بنابراین دستمزد تأثیر شگرفی بر قیمت نهایی تولید ندارد. به‌ویژه آنکه واحدهای تولیدی سالانه چندین بار قیمت کالای خود را افزایش می‌دهند. اغلب تولیدکنندگان قیمت محصولات نهایی خود را مطابق با افزایش نرخ دلار به بهانه رشد مواد اولیه و منطبق با نرخ دلار، افزایش می‌دهند.

توجه به این نکته ضروری به نظر می‌رسد که رشد دستمزد و تاثیر منفی آن بر عملکرد صنعتگران، بهانه‌ای بیش نیست. تولیدکنندگان می‌دانند اگر سطح دستمزد کارگر پایین بماند، خرید محصول نهایی کاهش می‌یابد. علاوه بر این، میزان تولید توسط کارگران نیز کاهش خواهد یافت. در نبود قدرت تشکل‌یابی از سوی کارگران و قدرت چانه‌زنی توسط این گروه، کارگران همچنان مکانیسم‌های دفاعی خود را دارند. ازجمله این مکانیسم‌های دفاعی باید به تخریب و اخلال در کار، پایین آوردن کیفیت محصول، موقتی دیدن کارگاه و تعویض کار، یافتن موقعیت شغلی بهتر و... اشاره کرد؛ بنابراین بسیاری از تولیدکنندگان نیز چنین منطقی را باور ندارند. با این‌وجود در مواردی شاهد تبلیغ چنین نگاهی از سوی برخی فعالان اقتصادی هستیم.

همان‌طور که تاکید شد، نبود تشکل کارگری تاثیر بسزایی بر تضعیف حقوق کارگران دارد. البته موانع موجود در مسیر ایجاد تشکل‌های کارگری بدان معنا نیست که کارگران ساکت می‌مانند. به‌بیان‌دیگر تشکل الزاما به شکل شناسنامه‌دار بودن نیست. تشکل‌های فامیلی و استفاده از سایر ظرفیت‌های محفلی، همشهری و هم‌زبانی، کارگران را به شکل تشکلی نامرئی، پیوند می‌دهد. این محفل‌های نامرئی نیز در مواقع لزوم اتحادهای محکمی ایجاد و موفقیت‌هایی را از آن کارگران می‌کند.

در ادامه باید تاکید کرد بخش خصوصی به سبب آزادی عمل و نبود نظارت کافی از سوی مأموران وزارت کار و تعطیلی موقتی کارگاه‌های خود به بهانه به‌صرفه نبودن تولید، توجهی به تامین نیازهای حداقلی کارکنانشان ندارند. بخش خصوصی از تعدیل به‌عنوان چماقی برای اجبار کارگران و پرداخت دستمزدهای حداقلی استفاده می‌کنند. در همین حال از اجرای مقرران قانونی نیز شانه خالی می‌کنند.

نحوه تعیین دستمزد کارگران

یک فعال کارگری با اعلام برآورد هزینه‌های سبد معیشت کارگران، گفت: رقم دستمزد کارگران پس از مشخص شدن مبلغ هزینه سبد معیشت در کمیته دستمزد با حضور شرکای اجتماعی و در شورای‌عالی کار تعیین خواهد شد.

ناصر چمنی در گفت‌وگو با ایسنا، درباره برگزاری جلسات دستمزد کارگران و تعیین رقم مزد، اظهار کرد: درباره دستمزد کارگران ماده ۴۱ قانون کار، مبنا و ملاک عمل شورای‌عالی کار است و بند یک این ماده به نرخ تورم و بند دو به سبد معیشت خانوار اشاره دارد و از حالا نمی‌توان درباره اینکه دستمزد چقدر خواهد شد یا چند درصد افزایش می‌یابد، صحبت کرد. قبل از هر چیز جلسات کمیته دستمزد درباره هزینه‌های سبد معیشت کارگران باید تشکیل و مبلغ سبد معیشت مشخص شود.

وی ادامه داد: پس از تعیین رقم سبد معیشت، شورای‌عالی کار با حضور نماینده کارگر، کارفرما و دولت وارد مذاکره می‌شوند و درباره دستمزد تصمیم‌گیری می‌کنند. مبنای اصلی برای تعیین دستمزد کارگران، قانون است و ماده ۴۱ قانون کار و تبصره‌های آن باید لحاظ شود.

این فعال کارگری با بیان اینکه هزینه سبد معیشت کارگران سال گذشته ۹ میلیون تومان تعیین شد، اظهار کرد: در حال حاضر این رقم بین ۱۳ تا ۱۵ میلیون تومان در ماه برآورد می‌شود؛ بنابراین ابتدا در کمیته دستمزد باید هزینه‌های سبد معیشت بر مبنای نرخ تورم محاسبه و کارشناسی شود، سپس در جلسات دستمزد با حضور شرکای اجتماعی درباره رقم دستمزد سال آینده تصمیم‌گیری کنیم.

فعالان حوزه صنعت در گفت‌گو با صمت مطرح کردند

صنایع و چالش افزایش دستمزد

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

به ماه‌های پایانی سال که می‌رسیم یکی از موضوعات مهمی که موردتوجه عامه مردم قرار دارد و خبرهای مرتبط با آن را مدام پیگیری می‌کنند و بازار گمانه‌زنی‌ها درباره آن، داغ‌تر از قبل می‌شود، تعیین حداقل حقوق و دستمزد کارگران است. در این میان، دریافت نظرات کارشناسی افرادی که از نزدیک با دغدغه‌های این قشر در بخش‌های گوناگون آشنا هستند، قطعا می‌تواند مفید و راهگشا باشد؛ از این‌رو صمت با برخی از کارشناسان حوزه صنعت به گفت‌وگو نشسته تا نظرات آنها درباره ظرفیت واحدهای صنعتی برای افزایش هزینه‌های نیروی انسانی به‌ویژه حقوق و دستمزد در سال آینده را جویا شود. با صمت همراه باشید.

عکس: صمت

در یک بنگاه اقتصادی با نیروی انسانی ناراضی، نمی‌توان انتظار تولید باکیفیت، تیراژ بالا و نوآوری را داشت. این یک اصل مهم در اقتصاد به‌شمار می‌رود که نباید از آن غفلت کرد

با سرباز ناراضی نمی‌توان در جنگ پیروز شد

محمد عرب، فعال حوزه صنعت در گفت‌وگویی با صمت درباره اینکه واحدهای صنعتی برای سال آینده، چقدر ظرفیت افزایش حقوق و دستمزد دارند، گفت: در زمینه افزایش حقوق و دستمزد، از یک سو دست‌وپای واحدهای صنعتی بزرگ بسته شده و از سوی دیگر، هزینه‌های مضاعفی بر این واحدها تحمیل می‌شود که فشار آنها، بسیار بیشتر از فشار افزایش حقوق و دستمزد است.

عرب در ادامه اظهار کرد: کارگران، سربازان اقتصاد یک کشور هستند و با سرباز ناراضی نمی‌توان پیروز جنگ اقتصادی شد. سرمایه یک واحد صنعتی چه کوچک و چه بزرگ، منابع انسانی آن است و این یک اصل بدیهی در اقتصاد به‌شمار می‌رود. اگر منابع انسانی یک بنگاه اقتصادی در هر ابعادی، از وضعیت شغلی که دارند در زمینه دستمزد، محیط کاری و... رضایت نداشته باشند، آن بنگاه اقتصادی قطعا به موفقیت چشمگیری نمی‌رسد. یک بخش مهم برای نیروی انسانی، درآمد است و بنگاه اقتصادی باید به این جنبه توجه کند و درآمد نیروهایی که دارد تا حدودی تامین‌کننده رفاه و معیشت آنها باشد. این از مهم‌ترین مسائل برای یک بنگاه اقتصادی است و در شرایط کنونی با تورم فزاینده‌ای که در کشور داریم، اگر واحد تولیدی، تاثیر این مولفه را در حقوق و دستمزد کارگران اعمال نکند، قطعا امکان رشد و توسعه نخواهد داشت.

وی افزود: در شرایطی که نرخ تورم بالاست و درگیر مشکلات کلان اقتصادی هستیم، نمی‌توان به‌طور دقیق درباره این ظرفیت اظهارنظر کرد. البته در حالت کلی، تاثیر افزایش حقوق بستگی به نوع صنعت دارد. به‌عنوان نمونه در واحدهای صنعتی کوچک مانند یک واحد تولیدکننده کفش، هزینه نیروی انسانی تقریبا ۲۵ درصد روی قیمت تمام‌شده تاثیر دارد که می‌توان گفت سهم قابل‌توجهی است، اما این سهم در برخی بنگاه‌های اقتصادی بزرگ مانند واحدهای بزرگ پتروشیمی فقط ۴ تا ۵ درصد است؛ یعنی بالا رفتن هزینه نیروی انسانی تاثیر چندانی بر هزینه تمام‌شده محصول در این واحدها ندارد.

این فعال و کارشناس حوزه صنعت ادامه داد: واقعیت این است که اگر در بنگاه‌هایی کوچک و متوسط که سهم هزینه نیروی انسانی از قیمت‌تمام‌شده بالاست، برخی ضعف‌هایی که داریم و باعث افزایش هزینه‌های تولید می‌شود را برطرف کنیم، بالا بردن حقوق و دستمزد نیروهای انسانی براساس مولفه‌های اقتصادی، نه‌تنها اقدامی مفید، بلکه لازم و ضروری است تا واحد تولیدی بتواند به فعالیت خود ادامه دهد و در مقابل نیروی انسانی هم از درآمدش رضایت داشته باشد.

عرب اظهار کرد: مشکل بنگاه‌های تولیدی این است که نیروهایشان به‌دلیل اینکه دستمزدی که دریافت می‌کنند، کفاف زندگی آنها را نمی‌دهد، بنگاه را ترک می‌کنند. در واقع برای یک بنگاه اقتصادی، حفظ نیروی انسانی بسیار مهم است و نارضایتی جامعه کارگری بر عملکرد آن تاثیر منفی خواهد داشت.

چالش هزینه‌های سربار

این فعال حوزه صنعت در ادامه گفت: همان‌طور که گفته شد، جدا از دستمزد و حقوق نیروی کار، برخی هزینه‌های سربار دیگر به تولیدکننده تحمیل می‌شود که هزینه تولید را افزایش می‌دهد.

با رفع این موانع یا کاهش هزینه‌های آنها، در واقع افزایش حقوق نیروهای انسانی برای یک واحد تولیدی تاثیر چندانی بر قیمت‌تمام شده نخواهد داشت. به‌عنوان مثال، سه ماه مواد اولیه موردنیاز تولید در گمرک می‌ماند و بعد ترخیص می‌شود.

مواد که در زمان مقرر به دست تولیدکننده نرسد، هزینه سربار و ضررهایی را به قیمت تمام شده می‌افزاید که از حقوق نیروی انسانی آن بسیار بیشتر است؛ بنابراین برای صنعتگر و تولیدکننده برداشتن چنین موانعی بسیار کمک‌کننده است.

عرب در ادامه تاکید کرد: اصولا بنگاه اقتصادی در شرایط عادی، مشکلی با افزایش حقوق کارکنان براساس مولفه‌های اقتصادی تعریف شده و مشخص ندارد، اما اگر همچنان هزینه‌های سربار تولید بالا باشد و از سوی دیگر، دستمزدها هم افزایش پیدا کند، تاثیر بسیار منفی بر تولید خواهد داشت و بی‌شک صنعت را با مشکل روبه‌رو خواهد کرد. عرب افزود: نمی‌توان به این بهانه که با افزایش حقوق نیروی انسانی به صنعت ضربه وارد می‌شود و به عبارتی صنعت ظرفیت این افزایش را ندارد، به معیشت نیروی انسانی توجه نکنیم، چراکه نیروی انسانی سرمایه اصلی اقتصاد یک کشور است و در نهایت آن بنگاه اقتصادی و کل صنعت آسیب خواهند دید، اما می‌توان با کاهش هزینه‌های دیگر، فشار مالی بر واحدهای تولیدی را کم کرد تا تاثیر افزایش حقوق و دستمزد بر قیمت‌تمام‌شده کاهش یابد.

عرب در پایان خاطرنشان کرد: در یک بنگاه اقتصادی با هر ابعادی، نخستین موضوعی که برای بالا رفتن راندمان کاری، تولید کالای باکیفیت و افزایش صادرات و... مدنظر قرار دارد، وضعیت نیروی انسانی است. یک تولیدکننده در هر شرایطی باید به فکر نیروهای انسانی خود باشد که البته در شرایط بحرانی این توجه دوچندان می‌شود و باز هم تاکید می‌کنم که با سرباز گرسنه نمی‌توان در جنگ پیروز شد.

> بیشتر از دستمزد و حقوق نیروی کار، برخی هزینه‌های سربار دیگر به تولیدکننده تحمیل می‌شود که هزینه تولید را افزایش می‌دهند

بنگاه اقتصادی برای سود فعالیت می‌کند

مهدی مطلب‌زاده، فعال و کارشناس حوزه صنعت نیز در گفت‌وگویی با صمت درباره تاثیر حقوق و دستمزد بر قیمت‌تمام شده و فعالیت بنگاه‌های اقتصادی، گفت: دولت برای سال ۱۴۰۱ حقوق پایه را ۵۷ درصد افزایش داد. با افزودن ۵۷ درصد به حقوق و دستمزد، نرخ هر ساعت کار برای کارگر بدون سابقه کار، ۵۵ هزار تومان می‌شود، اما برخی بنگاه‌های بزرگ مانند بعضی خودروسازی‌ها، ۵۵ هزار تومان برای هر ساعت کاری را قبول ندارند و ۴۲هزار تومان منظور می‌کنند؛ آنها در واقع افزایش حقوق اعلام‌شده برای سال ۱۴۰۱ را نپذیرفته‌اند؛ یعنی فراتر از قانون عمل می‌کنند و در این زمینه، قانونی برای خودشان دارند.

برای سال ۱۴۰۲ نیز افزایش حقوق بستگی به میزان تورم دارد. این یک امر طبیعی است که اگر دستمزد که جزو مولفه‌های مهم در یک فعالیت اقتصادی است، بالا برود قیمت تمام‌شده و در نهایت قیمت محصول نهایی افزایش خواهد یافت.

مطلب‌زاده در ادامه با اشاره به اینکه واحد تولیدی ناگزیر باید درصد افزایش حقوق را بپذیرد، افزود: بنگاه اقتصادی باید حداقل حقوق تعیین‌شده را بپذیرد، اما شاهد هستیم که برخی بنگاه‌های بزرگ، افزایش حقوق برای سال ۱۴۰۱ را نپذیرفته‌اند و در حالی که به پایان سال نزدیک می‌شویم، هنوز نسبت به پرداخت این اضافه حقوق اقدام نکرده‌اند؛ از این‌رو درباره ۱۴۰۲ نمی‌توانیم خیلی شفاف صحبت کنیم، چون با شرایط اقتصادی که داریم و فشاری که بر تولیدکننده‌ها وارد می‌شود، برخی از آنها دیگر قادر به ادامه فعالیت نخواهند بود. فرقی ندارد چه بنگاه اقتصادی بزرگ و چه کوچک، وقتی تولید به صرفه نباشد، ادامه فعالیت نخواهند داد.

این فعال و کارشناس حوزه صنعت اظهار کرد: هر شرکتی، یک بنگاه اقتصادی است که برای سود و منفعت و در شرایط بحرانی برای بقا تلاش می‌کند. در مقابل زمانی که فعالیت یک بنگاه اقتصادی منجر به ضرر و زیان آن شود، ادامه فعالیت نمی‌دهد؛ بنابراین اگر قیمت تمام‌شده بالا برود، قیمت فروش هم باید متناسب با دستمزد و... بالا برود.

وی افزود: افزایش تورم، قیمت‌ها را بالا می‌برد که به‌طور مستقیم بر معیشت عمومی افراد در جامعه تاثیرگذار است. واقعیت این است که تورم و افزایش کالاها در بازار، بسیار بیشتر از اعداد و ارقامی است که اعلام می‌شود. در حال حاضر، نرخ تمام کالاهای سبد معیشت، افزایش یافته که البته برای کالاهای گوناگون متفاوت است، اما برخی از این کالاها بسیار تاثیرگذارتر هستند مانند افزایش هزینه تامین مسکن. در این بخش اجاره خانه بالا رفته و معیشت عمومی را حتی برای کسانی که افزایش حقوق ۵۷ درصدی داشته‌اند، تحت فشار قرار داده است.

مطلب‌زاده درباره تاثیر افزایش هزینه نیروی انسانی بر واحدهای گوناگون گفت: سهم هزینه نیروی انسانی بر قیمت تمام‌شده در تمام بنگاه‌ها، یکی نیست و بستگی به نوع صنعت دارد.

وقتی صنعتی اتوماسیون است؛ یعنی ربات‌ها کارهای اصلی آن را انجام می‌دهند و نیروی انسانی کمی دارد، چون برای نیروی انسانی زیاد تنظیم نشده است.

به طبع در اینجا افزایش حقوق تاثیرچندانی بر عملکرد و افزایش هزینه‌های آن واحد ندارد. در مقابل صنعتی که براساس مونتاژکاری فعال است و تمام کارها را نیروی انسانی انجام می‌دهد، افزایش حقوق بسیار تاثیرگذار است. بستگی به نوع صنعت، تکنولوژی به کار گرفته شده و میزان اتوماسیون، سهم هزینه نیروی انسانی در قیمت تمام‌شده، متفاوت است.

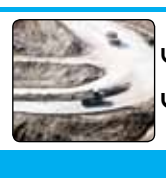
مطلب‌زاده در پایان تاکید کرد: واقعیت این است که در یک بنگاه اقتصادی با نیروی انسانی ناراضی، نمی‌توان انتظار تولید باکیفیت، تیراژ بالا و نوآوری را داشت.

این یک اصل مهم در اقتصاد به‌شمار می‌رود که نباید از آن غفلت ورزید.

سخن پایانی

در شرایط بحرانی، تصمیم‌گیری‌های کلان حساس‌تر و دایره تاثیرگذاری‌شان بسیار گسترده‌تر خواهد بود. حال در شرایط اقتصادی خاصی که کشور چند سالی است درگیر آن است، یک مولفه مهم که تمام اقشار جامعه از پیامدهای آن متاثر خواهند بود، تعیین حداقل دستمزد و حقوق کارگران است. تجربه نشان داده حتی گمانه‌زنی‌های قبل از اعلام رسمی حداقل حقوق هم تا حدودی بر بازار تاثیرگذار است. جدا از اینکه حقوق و دستمزد قشر زحمتکش جامعه، چگونه از تونل پیچ‌درپیچ انتخاب‌ها به مرحله تعیین می‌گذرد، این سوال مطرح است که چرا اشتباهات و خطاهای تعیین میزان دستمزد هر ساله تکرار می‌شوند و پیامدهای منفی آن استمرار دارند. مگر نه اینکه اقتصاد یک علم است با اصول خاص خود که براساس آنها در تمام شرایط اقتصادی می‌توان آسیب‌های یک تصمیم را به حداقل رساند.

حال چگونه است که درباره تعیین این حداقل معیشت خانوار ایرانی، همیشه اختلاف‌نظرها و نارضایتی‌هاست که به چشم می‌آید و در نهایت هم این قشر کارگر است که هر روز سفره‌اش کوچک‌تر می‌شود. در این روند علمی اندیشه می‌شود و به ظاهر نرخ تورم و رشد اقتصادی در تعیین آن تاثیرگذار است، اما متاسفانه در نهایت حداقل دستمزدی که تعیین می‌شود با آنچه باید باشد، فاصله دارد.

جان‌بازی در راه معدن

پیچ و خم واردات ماشین‌آلات و محیط‌زیست

مزد معلول تورم است نه علت آن

بازار معدن و صنایع معدنی زیر ذره‌بین

محدودیت انرژی، بزرگ‌ترین چالش هفته

نگاه کلی به عملکرد بخش معدن و صنایع معدنی در هفته‌های اخیر حکایت از آن دارد که بروز محدودیت در تامین گاز صنایع معدنی به‌ویژه فولادی‌ها بزرگ‌ترین چالشی است که عملکرد این بخش را در داخل کشور تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد. در چنین شرایطی شاهد افت تولید و به دنبال آن رشد بهای محصولات فولادی در بازار هستیم. بازار فلزات در سطح بین‌المللی نیز از شرایط مطلوبی برخوردار نیست و نمی‌توان دورنمای روشنی را برای آن متصور شد. احتمال بروز رکود اقتصادی در سال آتی میلادی نیز فشار گسترده‌ای را بر بازارهای کالایی و ازجمله روند قیمت‌گذاری فلزات تحمیل می‌کند. با این‌وجود پیش‌بینی صعود دلار در بازار داخلی ایران، مانع افت بهای این فلزات در بازار داخلی ما است.

عکس: صمت

صحبت‌های جروم پاول در نشست خبری و تاکید بر تداوم سیاست‌های انقباضی از سوی امریکا در سال آتی میلادی، مهم‌ترین علت بروز سیگنال صعودی در بازار فلزات طی یک هفته گذشته بود

تامین گاز امسال به چالشی جدی و فراتر از حد انتظار برای صنایع فولادی کشور بدل شده است. این محدودیت در حالی بر عملکرد این صنعت تحمیل می‌شود که گاز به‌عنوان انرژی اصلی و غیرقابل جایگزین برای واحدهای فولادی کشور به‌ویژه در حلقه احیا و تولید آهن اسفنجی مورداستفاده قرار می‌گیرد.

■ گاز، چالش ادامه‌دار فولادی

قطعی گاز واحدهای صنعتی که با بروز نخستین موج جدی سرما در کشور آغاز شد به افت عرضه آهن اسفنجی در بورس کالای ایران و رقابت قابل‌توجه بیش از ۲۰ درصدی برای خرید این محصول منتهی شد. پیشی گرفتن تقاضا بر عرضه آهن اسفنجی مهم‌ترین علت گرانی‌های اخیر در بازار فولاد و به دنبال آن محصولات فولادی کشور است. در چنین شرایطی این گمان می‌رود که دوباره فرآیند تنظیم بازار فولاد در بورس کالا دست‌خوش تغییراتی شود. ازجمله آنکه تولیدکنندگان آهن اسفنجی به دلیل کمبودهای کنونی موظف به عرضه ۱۰۰ درصدی محصولات خود در بورس کالا باشند. به گزارش معدن‌نیوز، تغییر مداوم قوانین و مقررات به‌منزله تحمیل خسارت به عملکرد صنایع است، بااین‌وجود در شرایط استثنایی یادشده، راهکار تغییر در الزام به عرضه محصولات، روزنه‌ای امیدبخش به کنترل بهای فولاد در بازار داخلی به شمار می‌رود.

■ واگرایی تولید و صادرات فولاد

در روز پایانی آذر، انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران، آمار تولید فولاد کشور در ۸ ماهه نخست امسال را منتشر کرد. بر اساس جداول آماری منتشرشده از سوی این انجمن، مجموع کل مقاطع طویل فولادی تولیدشده در کشور در ۸ ماهه منتهی به پایان آبان برابر ۸ میلیون ۶۵۷ هزار تن گزارش‌شده است. این حجم از تولید در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، رشد ۱۷ درصدی را از آن خود کرده است. کنترل محدودیت‌های ناشی از تامین برق فولادسازان در ماه‌های نخست امسال و همچنین روند رو به رشد ظرفیت‌سازی در صنایع فولادی کشور، از مهم‌ترین دلایل صعود تولید محصولات فولادی کشور در ماه‌های گذشته یاد می‌شود.

ازآنجاکه ظرفیت و میزان تولید فولاد و اغلب محصولات فولادی به‌مراتب بیش از نیاز بازار داخلی برآورد می‌شود، انتظار می‌رود هم‌پای توسعه تولید، صادرات نیز افزایش یابد. بااین‌وجود هدف یادشده برای اغلب محصولات تولیدشده در زنجیره فولاد کشور محقق نشده است و همین موضوع نیز در میان‌مدت و بلندمدت لطماتی را به صنعت و اقتصاد کشور تحمیل می‌کند. بر اساس آمار و ارقام منتشرشده توسط انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران مجموع میزان صادرات در بخش مقاطع طویل فولادی در ۸ ماهه منتهی به پایان آذر امسال تنها ۶ درصد رشد داشته و برابر یک‌میلیون و ۸۷۸ هزار تن گزارش‌شده است. این رشد صادرات نیز تنها به دلیل افزایش فروش میلگرد در بازار جهانی حاصل‌شده است.

در ادامه باید تاکید کرد در بازه زمانی موردبحث میزان تولید مقاطع تخت فولادی، فولاد میانی و آهن اسفنجی نیز رو به رشد گزارش‌شده است. این افزایش تولید در بخش‌های یادشده به ترتیب برابر ۱۰، ۱۴ و ۲۰ درصد گزارش‌شده است. هم‌زمان صادرات در بخش‌های یادشده نیز به ترتیب با افت ۳۵، ۵ و ۳۴ درصدی روبه‌رو بوده است. بنابراین می‌توان اینطور نتیجه گرفت که بازار خریدوفروش محصولات تولیدشده در زنجیره فولاد رونق چندانی ندارد. بخش بزرگی از افت صادرات فولاد ایران در سایه تنش‌های نظامی پس از حمله روسیه به خاک اوکراین و همچنین سیاست‌های غیرقابل‌توجیه وزارت صنعت، معدن و تجارت در بخش تجارت بین‌المللی فولاد حاصل‌شده است.

باوجود پیشی گرفتن تولید از مصرف فولاد کشور در ماه‌های گذشته و دشوار شدن هرروزه صادرات، بهای این محصول در بازار داخلی کاهشی نیست. درواقع روند رو به رشد تورم، افزایش مداوم نرخ دلار در بازار آزاد و همچنین دورنمای روشن تورمی در اقتصاد کشور، محرک‌های اصلی بهای این محصول استراتژیک در بازار داخلی باوجود رکود گسترده اقتصادی است.

■ صدور مجوز ورود ماشین‌آلات معدنی

محدودیت ماشین‌آلات معدنی یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی است که عملکرد فعالان بخش معدن را در تحت تاثیر منفی قرار داده است. ممنوعیت‌های واردات و تحریم از مهم‌ترین دلایل بروز کمبود در این بخش به شمار می‌روند. بر همین اساس نیز انتشار خبر صدور مجوز ورود بیش از ۱۲۰۰ دستگاه ماشین‌آلات معدنی، خبری خوش برای فعالان بخش معدن ظرف روزهای گذشته به شمار می‌رود. سرپرست دفتر بهره‌برداری معادن وزارت صنعت، معدن و تجارت تاکید کرده که امسال یک هزار و ۲۸۷ دستگاه ماشین‌آلات معدنی مجوز ورود به کشور را دریافت کرده‌اند. علاوه بر این محدودیت‌های قبلی برداشته‌شده و بهره‌برداران معدنی می‌توانند ماشین‌آلات نو و ۱۰ سال کارکرد را با شرایط آسان وارد کنند. البته واردات ماشین‌آلات نیز مشروط بر این است که موارد مشابه داخلی نداشته باشد.

■ شیوه‌نامه مزایده معادن منتشر شد

وزارت صنعت، معدن و تجارت در آخرین روز پاییز شیوه‌نامه مزایده معادن را اعلام کرد. این وزارتخانه در مهرماه خبر برگزاری مزایده معادن استان تهران را در آذر اعلام کرد. این وزارتخانه در راستای فعال‌سازی و آزادسازی محدوده‌ها و مجوزهای معدنی بلاتکلیف و غیرفعال از طریق مزایده عمومی لیست بسته‌های سرمایه‌گذاری استان‌ها و شیوه‌نامه مزایده عمومی را در قالب بسته‌های سرمایه‌گذاری معادن کشور به همراه برنامه زمان‌بندی مزایده عمومی اعلام کرد. بر اساس شیوه‌نامه اعلام‌شده بارگذاری مشخصات بسته سرمایه‌گذاری هر استان با هماهنگی در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت درج می‌شود و اخذ کد مزایده از سامانه مذکور انجام خواهد گرفت.

■ سایه مستمر رکود بر بازار جهانی

باوجودی که فدرال رزرو در آخرین نشست خود در سال ۲۰۲۲ از رشد تنها ۰.۵ درصدی نرخ بهره در امریکا خبر داد، بهای فلزات در بازارهای جهانی افزایشی نبود. صحبت‌های جروم پاول در نشست خبری و تاکید بر تداوم سیاست‌های انقباضی از سوی این کشور در سال آتی میلادی، مهم‌ترین علت بروز سیگنال صعودی در بازار فلزات طی یک هفته گذشته بود.

پس‌ازآنکه با تصمیم فدرال رزرو نرخ بهره امریکا به ۴.۵ درصد افزایش یافت و خبر افزایش نرخ بهره تا سطح حداقل ۵.۱ درصدی ظرف سال آینده میلادی در این کشور منتشر شد، بانک‌های مرکزی بزرگ دنیا ازجمله بانک مرکزی اروپا نیز از تصمیم فدرال رزرو پیروی کرده و در نیمه دسامبر ۰.۵ درصد بر نرخ بهره خود افزودند. افزایش نرخ بهره از سوی بانک‌های مرکزی اروپایی به تضعیف بیشتر دلار امریکا دامن زد، درنتیجه انتظار می‌رفت شاهد رشد بهای فلزات در بازار جهانی باشیم، اما همچنان ریسک بروز رکود اقتصادی بر بازارهای کالایی سنگینی می‌کند و همین موضوع نیز مانعی جدی در مقابل افزایش مستمر نرخ کامودیتی‌ها در میان و بلندمدت خواهد بود.

سخن پایانی

باتوجه به تمام موارد یادشده، نمی‌توان به رونق بازار فلزات در سال آتی میلادی امید چندانی داشت. همزمان بازار داخلی محصولات و صنایع معدنی نیز تحت تاثیر سیاست‌گذاری‌های اشتباه و همچنین محدودیت‌های زیرساختی به‌ویژه در حوزه تامین گاز قرار دارد، بنابراین دورنمای این صنایع در داخل کشور نیز چندان روشن و امیدبخش نیست و از چند جبهه به‌طور همزمان تحت‌فشار قرار دارد.

فراخوان عمومی مناقصات یک مرحله‌ای

نوبت اول

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران در نظر دارد مناقصات ذیل را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع مناقصه	نوع مناقصه	شماره مناقصه در سامانه الکترونیکی دولت
۱	مناقصه انجام عملیات کپه‌کاری باریجه‌کاری و گیاهان مرتعی در مساحت ۷۰۰ هکتار در حوزه آبخیز گزی ۲ شهرستان جاجرم	عمومی یک مرحله‌ای	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۷۲
۲	تجدید مناقصه انجام کلیه خدمات مرتبط با رفع نواقص و تعمیر ۴۲ دستگاه انواع جرثقیل سقفی متعلق به شرکت آلومینای ایران	عمومی یک مرحله‌ای	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۷۶

مهلت دریافت اسناد مناقصات از سامانه: از مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۷ لغایت مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۴ می‌باشد.
مهلت ارائه پیشنهاد: مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۴ می‌باشد.
زمان بازگشایی پاکت‌ها: مورخ ۲۷ /۱۴۰۱/۱۰ می‌باشد.
اطلاعات تماس مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف: استان خراسان شمالی- شهرستان جاجرم- مجتمع تولید آلومینا، به شماره: **تلفن ۳۲۶۰۳۰۶۷ - ۰۵۸ و فکس ۰۵۸-۳۲۲۷۲۴۸۷**
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۴۱۹۳۴ - ۰۲۱
دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۰۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۰۷

واحد ارتباطات و روابط عمومی شرکت آلومینای ایران

فراخوان عمومی تجدید مناقصات

نوبت دوم

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران در نظر دارد مناقصات زیر را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع مناقصه	نوع مناقصه	شماره مناقصه در سامانه الکترونیکی دولت
۱	تجدید مناقصه تأمین و نصب و راه‌اندازی سیستم کنترل واحد ۲۱ (تکلیس) مجتمع تولید آلومینای ایران	یک مرحله‌ای با ارزیابی کیفی فشرده	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۷۵
۲	تجدید مناقصه تهیه، تامین،حمل، نصب و تست پکینگ‌ها، نازل‌ها، ساپورت‌ها، لوله‌ها، قطره‌گیرها و اتصالات برج تر wc۲ شرکت آلومینای ایران	یک مرحله‌ای عمومی	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۷۴

مهلت دریافت اسناد مناقصه از سایت: از مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۵ لغایت مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۲ می‌باشد.
مهلت ارائه پیشنهاد ردیف ۱: مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۶ می‌باشد.
مهلت ارائه پیشنهاد ردیف۲: مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۲ می‌باشد.
زمان بازگشایی پاکت‌ها: مورخ ۲۷ /۱۴۰۱/۱۰ می‌باشد.
اطلاعات تماس مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف: استان خراسان شمالی- شهرستان جاجرم- مجتمع تولید آلومینا، به شماره: **تلفن ۳۲۶۰۳۰۶۷ - ۰۵۸ و فکس ۰۵۸-۳۲۲۷۲۴۸۷**
پست الکترونیک Info@iranAlumina.ir
آدرس اینترنتی WWW.IranAlumina.ir
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۴۱۹۳۴ - ۰۲۱
دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱

اصلاحیه: ضمنا شماره مناقصه ۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۵۹ ردیف ۲ جدول در آگهی چاپ شده در تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۳ به شماره ۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۷۴ تغییر پیدا می کند.

واحد ارتباطات و روابط عمومی شرکت آلومینای ایران

"آگهی دعوت مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده"

نوبت اول

ایریسا IRISA

جلسه مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده نوبت اول شرکت تعاونی مسکن کارکنان شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون در ساعت ۱۰:۰۰ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۶ در محل شرکت تعاونی به آدرس: اصفهان، چهارباغ بالا، کوچه شهید هدایتی، پلاک ۵ برگزار می‌شود. لذا از کلیه اعضاء دعوت می‌شود با در دست داشتن کارت و با دفترچه عضویت راس ساعت مقرر در محل مذکور حضور به هم رسانید و یا وکیل/ نماینده خود را کتباً معرفی نمایند.

■ دستور جلسه:

- گزارش هیات‌مدیره و بازرس
- طرح و تصویب صورت‌های مالی سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۴۰۰ و بودجه سال جاری شرکت.
- ارائه گزارش تغییرات اعضاء و سرمایه شرکت تعاونی .
- انتخاب اعضاء اصلی و علی‌البدل هیات‌مدیره و بازرس/ بازرسان.
- تعیین خط‌مشی آینده شرکت تعاونی
- طرح و تصویب دستورالعمل حقوق ومزایا و پاداش اعضاء اصلی هیات‌مدیره و بازرسان شر کت تعاونی.
- طرح و تصویب آیین‌نامه مالی و معاملاتی شرکت تعاونی .
- تصمیم‌گیری در خصوص خرید زمین و ساخت‌وساز برای اعضاء.

هیأت‌مدیره شرکت تعاونی مسکن کارکنان شرکت بین المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون

"آگهی دعوت مجمع عمومی فوق‌العاده"

نوبت اول

ایریسا IRISA

مجمع عمومی فوق‌العاده نوبت اول شرکت تعاونی مسکن کارکنان شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون در ساعت ۰۹:۰۰ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۶ در محل شرکت تعاونی به آدرس: اصفهان، چهارباغ بالا، کوچه شهید هدایتی، پلاک ۵ برگزار می‌شود.از کلیه اعضاء دعوت می‌شود شخصاً یا وکالتاً جهت اتخاذ تصمیم نسبت به موضوعات ذیل در این جلسه حضور به هم رسانند.

■ دستور جلسه:

- تغییر ماده ۶ اساسنامه تعاونی (تمدید مدت فعالیت تعاونی)
- تغییر تبصره ماده ۲۰ اساسنامه تعاونی (تعیین نحوه دعوت مجامع عمومی و اعلام تصمیمات آنها)

هیأت‌مدیره شرکت تعاونی مسکن کارکنان شرکت بین المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون

یادداشت

اسباب انتفاع لازم و ملزوم‌اند

امین گندمکار
کارشناس حقوق و معدنکار

از نظر تنوع مواد معدنی، ایران بهشت زمین‌شناسی دنیا نامیده می‌شود و کشوری ۴فصل با ۱۱ اقلیم است.

بنابراین از نظر منابع‌معدنی، طبیعی و محیط‌زیستی کشوری کم‌نظیر و فوق‌العاده داریم. تمام تعارضاتی که میان معدنکاری و محیط‌زیست به‌وجود آمده، ناشی از این است که خداوند متعال در خلقت این سرزمین سنگ‌تمام گذاشته، هم از نظر مواد معدنی و ذخایر عظیمی که در جای جای این کشور پنهان شده است و هم از نظر پوشش گیاهی و بکر بودن اقلیم ایران.

اما برخورداری از این مواهب، که تا حدی متعارض با یکدیگر هستند، مدیریت یا شاید فراتر از آن، هنرمندی نیاز دارد تا بتوان با ظرافت، روی مرز حرکت کرد و از هر یک، بدون آسیب به دیگری بهره‌مند شد.

امروزه برای استخراج سودمند و اقتصادی یک ماده معدنی، گریزی جز توسل به روش‌های علمی و استاندارد نیست. علاوه بر این، برای انجام فعالیت‌های معدنی و استخراج، چاره‌ای جز احداث راه دسترسی ایمن تا سر معدن وجود ندارد. مطابق آیین‌نامه ایمنی معادن، ایجاد و نگهداری راه دسترسی به معدن مقررات و استانداردهای خاص خود را دارد. در مواردی محدود، سازمان محیط‌زیست یا سازمان منابع‌طبیعی و آبخیزداری کشور در راستای جلوگیری از تشدید تخریب مطلق عرصه‌های طبیعی و جنگلی با احداث راه‌های دسترسی به معدن مخالفت می‌کنند که لازم است مکتشف، قبل از آغاز عملیات اکتشافی، به این فاکتور حائزاهمیت توجه کند، زیرا ممنوعیت‌های پی‌درپی و تعیین خسارت‌های سنگین از سوی کارشناسان دستگاه‌های اجرایی مزبور می‌تواند برای وی بسیار گران تمام شود.

راه‌های معدنی به ۲دسته کلی تقسیم می‌شوند که عبارتند از: راه‌های داخلی و دسترسی به خود معدن.

مطابق قانون معادن، متقاضی پیش از آغاز فعالیت اکتشافی در عرصه‌های معدنی باید یک‌بار از دستگاه‌های اجرایی ذی‌صلاح مجوز فعالیت دریافت کند و آنچه در قانون استنباط می‌شود، حاکی از منجز یا قطعی و غیرمشروط بودن این امر است.

از طرف دیگر، در ماده ۱۰۴ قانون مدنی ایران آمده است: «حق‌الارتفاق مستلزم وسایل انتفاع از آن حق نیز خواهد بود». حق ارتفاق، حقی است که به‌موجب آن، صاحب ملکی به اعتبار مالکیت خود، می‌تواند از ملک دیگری استفاده کند. مانند حق عبور یا ناودان یا حق داشتن پنجره؛ برای مثال کسی برای آبیاری یا رفتن به ملک خود، می‌تواند از ملک دیگری عبور کند؛ این حق از آثار مالکیت است.

به‌عبارت ساده‌تر، این قانون می‌گوید: «اگر کسی حق شرب از چشمه یا حوض یا آب‌انبار غیر را دارد، حق عبور تا آن چشمه یا حوض و آب‌انبار هم برای برداشتن آب دارد» و حکم این ماده بر قاعده ملازمه استوار است.

پس کاملا بدیهی است که وقتی پاسخ سازمان منابع‌طبیعی یا محیط‌زیست به استعلام متقاضی، برای فعالیت در یک محدوده معدنی، مثبت است، به‌صورت ضمنی، که در پاسخ استعلام مستتر است، با احداث راه دسترسی برای اکتشاف و بهره‌برداری نیز موافقت کرده، زیرا براساس آنچه گفته و در قانون تصریح شده است، موافقت یک دستگاه اجرایی با فعالیت در یک محدوده معدنی بدون داشتن راه دسترسی به آن، در عمل نقض غرض و فاقد هرگونه وجاهت است و از سوی دیگر، استعلام مجدد متقاضی یا سازمان صمت برای احداث راه، با صراحت قانون معادن در تضاد آشکار است.

علاوه بر این، براساس قاعده فقهی ملازمه تصریح شده است که «اذن در شیء با اذن در لوازم آن» است. به‌عبارت‌دیگر، بر طبق این قاعده، هرگاه صاحب‌مال یا قائم‌مقام شرعی او، به دیگری به‌نحوی اذن در تصرف بدهد، شخص اخیر در کلیه لوازم آن اذن هم، مأذون خواهد شد، بنابراین نظر به قاعده فقهی؛ اجازه ابتدایی برای عملیات معدنی در یک محدوده معدنی مورداستعلام اجازه نهایی برای دخل و تصرف برای استخراج باید قلمداد شود و از این حیث، هرگونه شروط مضاعف بر اصل موضوع و بارکننده هرگونه تعهد غیرمقدور بر متقاضی غیرقانونی است.

خلاصه اینکه، شاید تنها راهی که برای حل این تعارض وجود دارد، این است که باید تصمیم‌گیری‌ها در هر ۲ مورد با دیدی کلان اتفاق بیفتد و همواره سود و زیان تصمیمات برای ملک و مملکت موردمقایسه قرار گیرد.

تصمیم‌گیری سلیقه‌ای و منطقه‌ای یا نگاه محدود و سوگیرانه آفت رشد در هر یک از این عرصه‌ها است و ما در حال حاضر با این مشکل دست به گریبان هستیم.

دست دوستی معدن و دانشگاه

رئیس خانه معدن ایران از افزایش همکاری‌های متقابل معدن و دانشگاه خبر داد.

به‌گزارش صداوسیما، محمدرضا بهرامن گفت: یکی از سیاست‌هایی که خانه معدن ایران در راستای سرمایه‌گذاری بخش نیروی انسانی از سال گذشته تعریف کرده، ارتباط صنعت با دانشگاه است.

وی افزود: اگر بخواهیم در این بخش توسعه پیدا کنیم، نخستین عامل، نیروی انسانی است، اگر نیروی انسانی را نادیده بگیریم، نمی‌توانیم خودمان را به‌عنوان یک کشور توسعه‌یافته در بخش معدن معرفی کنیم.

بهرامن گفت: در بخش معدن باید خودمان را با دانش‌ها و تجهیزات روز تطبیق دهیم که یکی از ابزارهای ما در این بخش، نیروی انسانی است که سرمایه‌های تولید در صنعت معدنکاری محسوب می‌شوند.

وی افزود: سرمایه تولید از دانشگاه بیرون می‌آید، باید ارتباط نزدیک را بین دانشگاه و صنعت داشته باشیم.

رئیس خانه معدن ایران گفت: هیات‌مدیره و هیات‌امنای خانه‌معدن باتوجه به سیاست‌های درازمدتی که برای توسعه بخش معدن کشور مطرح شد، توافقنامه‌ای را با دانشگاه امیرکبیر امضا کردند که این توافقنامه مربوط به بخش مدیریت است.

بهرامن افزود: در بخش مدیریت و تربیت مدیران با دانشکده مدیریت توافق کردیم که بتوانیم از مدیران‌مان در بخش‌های مختلف در فضای موجود دانشگاه استفاده کنیم و مدیران توسعه‌ای برای بخش صنعت و معدنکاری کشور تربیت کنیم.

گزارش صمت درباره اهمیت جاده و زیرساخت در توسعه معادن

جان‌بازی در راه معدن

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

محیط‌زیست و منابع طبیعی مهم‌تر است یا معدنکاری و بهره‌برداری از ذخایر خدادادی کشور؟ انتخاب بسیار دشوار است. از یک‌سو، محیط‌زیست امانتی است که باید به‌دست آیندگان سپرده شود و منابع‌طبیعی موهبتی تجدیدناپذیر است. از سوی دیگر، معدنکاری یکی از غنی‌ترین بخش‌هایی است که می‌تواند چرخ اقتصاد کشور را به‌گردش درآورد و آسیب‌های مصیبت تحریم را کاهش دهد.

آیا می‌توان راه بینابینی یافت که نه سیخ بسوزد و نه کباب؛ راهکاری که نه سرمایه‌های تجدیدناپذیر کشور را ویران کند و به باد دهد و نه ما را در مسیر توسعه، عقب‌تر و عقب‌تر نگه دارد؟

گزارش امروز صمت، درباره «اهمیت جاده و زیرساخت‌های موردنیاز معدن» است و در این زمینه، نظر کاظم بروسمند و محمد دهجو، ۲ تن از کارشناسان و فعالان معدنی را جویا شدیم.

عکس: صمت

از جمله ارکان مهم توسعه صنعت معدنکاری، توسعه زیرساخت‌های اساسی از جمله راه و جاده‌های مواصلاتی بین شهرها، روستاها و مناطق دورافتاده است

رگ حیات معدن

کاظم بروسمند ـ کارشناس و فعال معدن: از جمله ارکان مهم توسعه صنعت معدنکاری، توسعه زیرساخت‌های اساسی از جمله راه و جاده‌های مواصلاتی بین شهرها، روستاها و مناطق دورافتاده است.

معادن بیشتر در مناطق کمتر توسعه‌یافته به فعالیت مشغول هستند و تداوم فعالیت بسیاری از آنها، از جمله معادن کوچک، به توسعه راه‌ها و جاده‌های کشور وابسته است.

اهمیت این موضوع آنقدر است که در قانون معادن کشور نیز موردتوجه قرار گرفته است و بر این اساس، بخشی از حقوق دولتی معادن باید به توسعه زیرساخت‌ها از جمله راه‌های ارتباطی اختصاص داده شود.

متاسفانه تاکنون برخی از مبالغ پرداختی بابت حقوق دولتی معادن به‌درستی مدیریت نشده است و در بیشتر مناطق کشور، جاده‌های منتهی به معادن، وضعیت مناسبی ندارند.

برای رفع این مشکل، برخی معادن در ساخت یا احیای جاده همکاری خوبی داشته‌اند، اما باید به این نکته هم توجه داشت که برخی معادن کوچک، توان لازم برای ساخت راه و جاده را ندارند، اما متاسفانه فشار ارگان‌های دولتی بر این معادن، بیش‌ازپیش شده است.

تداوم این فشارها و ایجاد هزینه‌های مضاعف برای معدنکاران پیامد خوبی نداشته و ممکن است سبب تعطیلی برخی معادن شود.

▣ فصل معدنکاری

بی‌توجهی به ایجاد زیرساخت و توسعه راه‌های ارتباطی، سبب فصلی شدن فعالیت برخی معادن به‌ویژه در مناطق سردسیری کشور شده است که در نتیجه شاهد افزایش هزینه‌های معدنکاری و نرخ تمام‌شده استخراج ماده معدنی و غیراقتصادی شدن برخی پروژه‌ها شده‌ایم.

علاوه بر موارد فوق، قوانین موجود در حوزه محیط‌زیست و منابع‌طبیعی در تعارض با هدف‌گذاری‌های انجام‌شده در راستای افزایش تولید و بهره‌وری معادن است. مخالفت این ۲ سازمان با معدنکاری تا به آنجا است که از اساس، هرگونه فعالیت معدنی را مخرب می‌شمارند و این در حالی است که فعالیت معدنکاری کلید توسعه هر منطقه و رونق اقتصادی منطقه خواهد بود. این موضوع یکی از چالش‌های بزرگ معدنکاران برای انجام عملیات اکتشاف، توسعه جبهه کاری استخراجی، توسعه جاده‌های معدنی (حتی با رعایت قوانین محیط‌زیستی) شده است.

▣ به نرخ جان

نبود جاده‌های استاندارد در برخی مناطق کشور سبب ایجاد حوادث به‌ویژه در هنگام انتقال تجهیزات و ماشین‌آلات سنگین معدنی شده، همچنین کمبود زیرساخت‌های مناسب باعث شده است، در برخی موارد، افراد حادثه‌دیده در معادن و محدوده‌های اکتشافی، صدمات جبران‌ناپذیری را متحمل شوند یا جان خود را از دست بدهند.

در پایان، شفاف‌سازی قوانین موجود کشور، هماهنگی میان ادارات ذی‌ربط در بخش معدن و تجدیدنظر در قوانین به‌ویژه قوانین زیست‌محیطی، برای تسهیل فعالیت معدنکاران امری ضروری است. علاوه بر این، با عنایت به قانون معدن کشور، لازم است موضوع تخصیص بودجه از محل حقوق دولتی معادن برای توسعه زیرساخت‌ها و جاده‌های منتهی به معادن موردتوجه جدی قرار گیرد و با مدیریت سازمان‌های صمت استان‌ها برای اجرایی شدن آن برنامه‌ریزی شود.

دغدغه بزرگ معدنکاری

محمد دهجو ـ کارشناس و فعال معدن در خراسان‌جنوبی: یکی از عوامل مهم جذب سرمایه‌گذار، وجود زیرساخت است. سرمایه‌گذاری که می‌خواهد در یکی از محدوده‌های اکتشافی سرمایه‌گذاری کند، به‌طورقطع بخش‌هایی را انتخاب می‌کند که زیرساخت کامل‌تری داشته باشند، چه این زیرساخت؛ آب، برق، گاز و تلفن و چه نزدیک بودن به مسیرهای اصلی، راه و جاده آسفالته باشد.

از دیگر تاثیرات مهم زیرساخت، خود را در هزینه‌های تمام‌شده ماده معدنی نشان می‌دهد. یکی از مهم‌ترین دغدغه‌ها در کار معدندار این است که بتواند حمل و نقل و جابه‌جایی ماده معدنی خود را با هزینه کمتر انجام دهد.

وقتی زیرساخت‌های اولیه برای دسترسی به معدن مناسب نباشد، از یک‌طرف، داوطلب کمتری برای حمل بار پیدا می‌شود و از طرف دیگر، برای جابه‌جایی ماده معدنی هزینه‌های بالایی طلب می‌کنند.

به‌عنوان‌مثال، ۲ معدن را در نظر بگیرید که یکی با مسیر آسفالته یک کیلومتر فاصله دارد و راه دسترسی به آن جاده خاکی مناسبی است و دیگری حدود ۳۰ یا ۴۰ کیلومتر مسیر خاکی دارد که دسترسی به آن بسیار دشوار است. به‌دلیل اینکه استهلاک ماشین‌آلات صنعتی در جاده خاکی بسیار زیاد است، صاحبان ماشین‌آلات سنگین به‌سختی قبول می‌کنند، بار معادنی را که جاده مناسبی ندارند، حمل کنند و یا حمل این بار هزینه بیشتری برمی‌دارد. بنابراین آماده نبودن زیرساخت و جاده به‌عنوان عوامل منفی شمرده می‌شوند و هزینه‌های سربار معدنکار را افزایش می‌دهند.

▣ پای امنیت هم در میان است

نکته دیگری که در زمینه اهمیت جاده باید به آن اشاره کرد، سهولت و امنیت تردد شاغلان در معدن است. جاده‌های نامناسب، امکان رفت‌وآمد به معدن را دشوار می‌کند و گاه آسیب‌هایی جدی به افراد درگیر در معدن و به‌تبع آن خانواده‌های‌شان وارد می‌کند و خلاصه اینکه، نبود زیرساخت و جاده‌های مناسب، مانعی بزرگ بر سر راه توسعه در بسیاری از نقاط معدنی است. البته چالش کمبود یا نامناسب بودن زیرساخت‌ها، تنها موضوع جاده را در برنمی‌گیرد. برای مثال در خراسان‌جنوبی بخش‌هایی وجود دارد که حتی تحت پوشش شبکه موبایل هم نیستند و به‌این‌ترتیب، اگر اتفاقی برای کسی بیفتد و ماشینش در جاده‌ای خراب شود، باید بیش از ۴۰ یا ۵۰ کیلومتر را پیاده طی کند تا به جایی برسد که آنتن داشته باشد و بتواند درخواست کمک کند، پس فقط بحث جاده به‌عنوان زیرساخت مطرح نیست،بلکه در برخی مناطق، در کلیه مسائل زیرساختی با کمبود و مشکل روبه‌رو هستیم.

▣ جاده‌های ناایمن

درباره جاده باید به این موضوع هم اشاره کرد که بخشی از تصادفات، نه‌فقط در جاده‌های معادن، بلکه در سراسر کشور به‌خاطر ایمنی پایین و استاندارد نبودن جاده‌ها است. حال اگر این موضوع را برای جاده‌های معدنی تصور کنیم که هم از استانداردهای اولیه برخوردار نیستند و هم در بسیاری از نقاط، شرایط و عوامل خطرساز را در کنار هم جمع کرده است، بهتر متوجه وخامت شرایط می‌شویم. برای مثال در مسیرهای دارای شیب بسیار تند، پیچ خطرناک هم داریم، بنابراین روشن است که در چنین جاده‌هایی، اتفاقات خطرناک بیشتری می‌افتد و همان‌طور که گفته شد، کارگران معدن که جزو زحمتکش‌ترین اقشار جامعه به‌شمار می‌روند، در معرض آسیب‌های جدی و گاه جبران‌ناپذیر قرار دارند. پس موضوع جاده، علاوه بر اینکه در حوزه سرمایه‌گذاری تاثیر منفی دارد، قشر زحمتکشی را که در معادن کار می‌کنند و بار اصلی توسعه معدنی و اقتصادی متصل به معدن روی دوش آنها است، در معرض خطر و آسیب‌های جدی قرار می‌دهد.

▣ حداقل‌ها را فراهم کنید

بخش معدن درباره تامین زیرساخت‌های حمل‌ونقل، توقع جاده آسفالت ۲ یا ۴ بانده ندارد، تقاضای این بخش، تامین حداقل دسترسی با استانداردهای اولیه است. وقتی به‌ازای هر سانتیمتر از تخریب، باید جریمه ریالی پرداخت شود، روشن است که پیمانکار سعی می‌کند، استانداردهای اولیه را نادیده بگیرد. از سوی دیگر، اگر مخالفت منابع‌طبیعی یا محیط‌زیست هم ضمیمه کار شود، از دسترسی به همین حداقل‌ها هم محروم می‌مانیم.

▣ راه‌حلی تعاملی

به‌نظر می‌رسد بهترین راه، تعامل دستگاه‌های متولی و بخش خصوصی با یکدیگر است تا بتوانیم حداقل‌های استاندارد حمل‌ونقل را در نظر بگیریم تا آسیب‌های وارده جبران شود. به‌هرحال بخشی از توسعه کشور ما، توسعه معدنی است و باید با پذیرش ضرورت این توسعه، راه‌حل‌های تعاملی برای آن پیش‌بینی کنیم. باور کنیم اگر قرار به تضاد و مخالفت و پاک کردن صورت‌مسئله باشد، همه متضرر می‌شویم و در این ضرر، همه با هم شریک هستیم. به‌عکس، اگر کار را به‌صورت تعاملی پیش ببریم، به‌طورقطع سود آن به جیب همه خواهد رفت و در آینده نه‌چندان دور، توسعه معدنی کشورمان از آنچه هست، سرعت بیشتری خواهد گرفت و منافع آن، نصیب همه خواهد شد. اما گاهی سازمان منابع طبیعی به جاده‌سازی‌ها و معدنکاری به دید عامل تخریب نگاه می‌کند و هیچ اغماضی در برابر آن ندارد. در حالی که جاده‌های دسترسی بین روستاها و شهرها وجود دارد که مقدار تخریب آنها زیاد است، اما منابع طبیعی در برابر آنها سختگیری زیادی نشان نمی‌دهد و مانع احداث آن نمی‌شود. اما به‌خاطر مسئولیتی که سازمان منابع‌طبیعی در مقابل معدنکاری احساس می‌کند و وظایفی که معدنکاران نسبت به منابع طبیعی داشته و تا امروز آن را به انجام نرسانده‌اند، تعارض و تضادی ایجاد شده و سازمان منابع‌طبیعی گاهی در برابر بخش معدن جبهه‌گیری می‌کند. البته بخشی از این مشکلات نیز ناشی از دستورالعمل‌ها و قوانین است و ارتباط مستقیمی با کارشناسان و اشخاص ندارد. سازمان منابع‌طبیعی، براساس قوانین و دستورالعمل‌ها، باید حافظ خاک، پوشش گیاهی، مراتع و امثال آن باشد و شاید در دید کارشناسان این سازمان، حفظ پوشش گیاهی، مرتع و خاک، مهم‌تر از ایجاد اشتغال و توسعه معدنی باشد.

درست است که بخش‌هایی از منابع‌طبیعی، پوشش گیاهی و مراتع بر اثر معدنکاری از بین می‌رود، اما این اتفاقی است که در همه نقاط دنیا رخ می‌دهد و برای جبران آن، دستورالعمل‌هایی پیش‌بینی شده که در تخریب‌هایی که بر اثر کار معدنکاری اتفاق می‌افتد، چه باید کرد؟

▣ پاک کردن صورت‌مسئله

با وجود تمام موارد یاد شده ما همیشه سعی کرده‌ایم صورت‌مسئله را پاک کنیم و در این موارد بر توقف معدنکاری یا جاده‌سازی و امثال آن رای دهیم. اما درباره اینکه اگر جایی مجبور شدیم، تخریبی انجام دهیم، چه باید بکنیم، سکوت کرده‌ایم. برای رفع این ابهام و مشکل بی‌وقت قانون، دستورالعمل مشخصی نداشته‌ایم، یا بهتر است، بگوییم تابه‌حال به‌دنبال آن هم نبوده‌ایم، بنابراین به نظر می‌رسد در حوزه منابع‌طبیعی و تعامل آن با معدن، باید از مدل پاک کردن صورت‌مسئله و مخالفت صرف، بیرون بیاییم و به تعامل بپردازیم. زیرا همان‌طور که پیش از این هم اشاره شد، بخشی از توسعه کشور ما از طریق فروش منابع اتفاق می‌افتد و معادن هم، جزو منابع و ذخایر خدادادی این کشور است و باید از آن استفاده کنیم.

به‌عبارت‌دیگر، امروز و در این مرحله از توسعه که کشور در آن قرار دارد، باید بخشی از این منابع کشف و استخراج شوند. بخشی از هزینه‌های کشور از محل فروش این منابع بدست می‌آید که به‌صورت خام یا فرآوری‌شده صادر می‌شوند. به‌هرحال در مسیر توسعه باید منابع مورداستفاده قرار گیرند تا بتوانیم به سطح دیگری از توسعه برسیم و در آن مرحله، استفاده از منابع را به‌حداقل برسانیم. اما در فازی که در حال حاضر در آن هستیم، اولویت با استخراج و فروش منابع است و باید همه منابع‌طبیعی را در کنار هم ببینیم تا در نهایت به توسعه برسیم.

بنابراین بحث منابع‌طبیعی و تعارض آن با معادن را باید به تعامل تبدیل کرد و به‌شکلی با فرهنگ‌سازی برای هرگونه تخریب، یک راهکار و جایگزین داشت.

> بی‌توجهی به ایجاد زیرساخت و توسعه راه‌های ارتباطی، سبب فصلی شدن فعالیت برخی معادن به‌ویژه در مناطق سردسیری کشور شده است که در نتیجه شاهد افزایش هزینه‌های معدنکاری و نرخ تمام‌شده استخراج ماده معدنی و غیراقتصادی شدن برخی پروژه‌ها هستیم

سخن پایانی

در میان زیرساخت‌های موردنیاز معدن، راه‌ها و جاده‌های ارتباطی از اهمیت بالایی برخوردار هستند، زیرا حمل‌ونقل مواد معدنی استخراج‌شده از معادن و تامین خوراک موردنیاز واحدهای صنعتی، فرآیند نهایی معدنکاری به‌حساب می‌آید و تلاش در راستای کاهش هزینه‌های مرتبط با این بخش، به‌منظور کاهش نرخ نهایی تمام‌شده جزو مولفه‌های اقتصاد پویا به‌شمار می‌رود. اما راه بینابینی چیست تا هم زیرساخت تامین و هم از آسیب به منابع‌طبیعی جلوگیری شود؟

صمت آماده شنیدن پیشنهاد دیگر کارشناسان و صاحب‌نظران در این‌باره است.

تجارت گستر
دوشنبه
۵ دی ۱۴۰۱
۲ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴
۲۶ دسامبر ۲۰۲۲
شماره ۲۲۳۱
پیاپی ۳۵۴۹
www.Tejaratdaily.com

وقتی واسطه‌گران جای تاجران را می‌گیرند

لطف کمرشکن

قصه پرغصه کارگران فصلی

نظرگاه

تشکیل قرارگاه دیپلماسی غذایی

شاهپور علائی مقدم، رئیس سازمان حفظ نباتات کشور

براساس آمارهای گمرکی در ۸ ماه نخست امسال، از حدود ۱۲۲ میلیون تن صادرات کالاهای غیرنفتی کشور، بالغ بر ۴۰ میلیون تن کالا در بخش کشاورزی صادر شده است. سال گذشته و امسال بخش کشاورزی حدود ۸ و نیم میلیون تن صادرات و ۳۱.۵ میلیون تن واردات داشت، البته تمام برنامه‌های دولت این است که تراز تجاری به سمت مثبت شدن برود. اغلب واردات کشاورزی در بحث خوراک دام و طیور است که به طور تقریبی ۱۶ میلیون تن ذرت، جو و کنجاله سویا و حدود ۵، ۶ میلیون تن هم برای ذخایر استراتژیک در بحث گندم وارد شده است. یکی از ضعف‌ها و چالش‌های صادرات محصولات کشاورزی ایران، بحث بسته‌بندی و فعالیت‌های مربوط به تجاری‌سازی محصول است. در بحث صنایع تبدیلی فرآوری و بسته‌بندی باید سرمایه‌گذاری زیادی انجام شود. همچنین در بحث برندسازی باید اقدامات جدی انجام شود زیرا در تولید برخی از محصولات مقام اول تا چهارم دنیا را داریم اما به دلیل برندسازی ضعیف، نمی‌توانیم از این مزیت رقابتی به نحو صحیح استفاده کنیم. به عنوان مثال گردش مالی زعفران در جهان که حدود ۸ و نیم میلیارد دلار است و ایران ۹۵ درصد تولید زعفران دنیا را برعهده دارد. اما از این رقم گردش مالی، تنها سهمی ۵۰۰ میلیون دلاری دارد که رقمی بسیار کم و ناچیز است. بنابراین باید اقدامات اساسی در راستای برندسازی و بهبود حضور محصولات با نام تجاری ایرانی انجام شود.

یکی از برنامه‌های اساسی و اصلی دولت سیزدهم، تقویت دیپلماسی غذایی در بخش کشاورزی است. قرارگاهی در وزارت جهاد کشاورزی به نام قرارگاه دیپلماسی غذایی تشکیل شده که هر هفته با حضور وزارتخانه‌های مختلف ازجمله وزارت امور خارجه، صمت، راه و شهرسازی، سازمان ملی استاندارد، تشکل‌ها، مجامع و اتحادیه‌ها تشکیل و سیاست‌گذاری می‌شود تا بتوانیم از این ظرفیت‌های ذاتی کشور در بخش کشاورزی برای صادرات و ارزآوری استفاده کنیم. تمامی این اقدامات در نهایت، پایداری تولید در کشور را تضمین می‌کند. درحال‌حاضر ظرفیت ایران در تولید محصولات کشاورزی، حدود ۱۲۵ میلیون تن محصول است که باید بتوانیم با رعایت دستورالعمل‌ها و مقررات کشورهای مقصد، محصول سالم و بهداشتی تولید و صادر کنیم.

بسیاری از محصولات ایران از سال‌های بسیار دور دچار ممنوعیت صادرات از سوی کشورهای مقصد شده بودند اما در چند وقت اخیر به دلیل عضویت ایران در کنوانسیون بین‌المللی حفظ نباتات و وجود شرایط و مقررات از سوی این کنوانسیون برای تولید و صادرات محصولات کشاورزی، شرایط بهبود یافته است. تولید محصولات کشاورزی در همه کشورهایی که عضو این کنوانسیون بین‌المللی هستند، باید فرآیند محور باشد؛ یعنی محصول از بسترهای تولید تا سر سفره یا میز مصرف‌کننده رصد، پایش و کنترل شود که چه سمومی مصرف، چه تغذیه‌ای، چه عملیات به زراعی و به باغی انجام شده است و این موارد ثبت شود.

در دنیا حدود یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون هکتار سطح زیر کشت محصولات زراعی و باغی است که ۹ میلیارد و ۱۰۰ میلیون تن محصول تولید می‌شود. در ایران حدود ۱۴ میلیون هکتار سطح زیر کشت زراعی و باغی وجود دارد که حدود ۱۰۶ میلیون تن محصول با منشأ گیاهی محصول تولید می‌شود. ۴ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر بهره‌بردار در بخش کشاورزی داریم که سرانه تولید هر بهره‌بردار ایرانی حدود ۳۰ تن است. در بحث امنیت غذایی، سهم هر ایرانی حدود هزار و ۵۰۰ کیلوگرم از تولیدات بخش کشاورزی است و این رقم می‌طلبد که در زمینه صادرات و دیپلماسی غذایی کار جدی انجام دهیم. زیرا تمامی ۱۲۵ میلیون تن تولید شده به مصرف داخلی نمی‌رسد.

دولت دروازه صادرات برنج را باز کرد

برنج در بازار داخل ارزان می‌شود؟

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

رکود بازار برای برنج داخلی به دلیل کاهش قدرت خرید مردم در برابر افزایش نرخ این کالا، دولت را بر آن داشت تا به سمت صادرات برنج به کشورهای خواهان، حرکت کند. چندی پیش نخستین محموله برنج ایرانی به روسیه صادر شد؛ کارشناسان بر این باورند که این اقدام در راستای کاهش دغدغه کشاورزان و برون‌رفت این بازار از رکود انجام‌گرفته است. هر چند تاثیر این اقدام بر بازار داخلی و حجم ارزآوری آن، با اماواگرهایی همراه است. براساس آمارهای غیررسمی سالانه حدود ۵۰ هزار تن برنج به کشورهای دیگر صادر می‌شود اما به گفته فعالان این صنف، این حجم از صادرات تاثیری در وضعیت بازار نخواهد گذاشت. از سویی دیگر امسال نیز افزایش تولید و خودکفایی محصولات اساسی کشاورزی ازجمله برنج جزو اولویت‌های اساسی وزارت جهاد کشاورزی در دولت سیزدهم بود. این وزارتخانه اعلام کرده با اجرای الگوی کشت، زهکشی اراضی شمال کشور، معرفی ارقام پربازده به کشاورزان این مناطق، افزایش نرخ خرید توافقی برنج، کشت قراردادی و کاهش ۴۵ درصدی نرخ نهاده‌های کشاورزی ازجمله کود و سم به نتایج مهمی دست‌یافته است. این اقدامات در راستای رسیدن به خودکفایی در تولید محصولات کشاورزی و مقابله شالی‌کاران با خشکسالی انجام شده و در نهایت منجر به رشد تولید برنج ایرانی شد. این اتفاق در حالی‌است که با افزایش سرسام‌آور نرخ برنج ایرانی با وجود فراوانی آن در بازار، محدودیت جیب مصرف‌کنندگان سبب شد تا خرید و فروش این کالا پررونق نباشد. حال دولت به منظور بهبود این شرایط، دست به صادرات برنج ایرانی زده که نظرات متفاوتی نسبت به این اقدام وجود دارد. صمت در این گزارش، شرایط بازار داخلی برنج و تاثیر صادرات این کالا را مورد بررسی قرار داده است.

> در بسیاری از زمان‌ها واردات یا صادرات در راستای رفع نیاز جامعه و حمایت از مصرف‌کننده انجام نمی‌گیرد و این یک ضعف جدی در روند سیاست‌گذاری و اجرای برنامه‌های اقتصادی است

بی‌توجهی به برنج مصرف‌کنندگان داخلی

صادرات برنج تا پیش از این ممنوع بود و دلیل اصلی آن از سوی نهادهای دولتی، حفظ تعادل در بازار داخلی برنج عنوان می‌شد.

این در حالیست که طی یک‌سال اخیر، نرخ برنج با شیب تند صعودی افزایش یافته و نرخ‌های گاه نجومی را برای این کالای مهم مصرفی در ایران شاهد بودیم.

این افزایش نرخ در شرایطی رخ داد که به گفته قاسمعلی حسنی، دبیر کل بنکداران مواد غذایی، انبارهای کشور مملو از برنج بودند. شرایط بازار داخل موجب شد که دغدغه برنج‌کاران، زیاد شده و ناچار به فروش بخشی از محصولات خود به واسطه‌ها شوند. به گزارش ایمنا، در این میان دولت تصمیم گرفت برای بهبود شرایط تولیدکننده و صادرکننده، تدابیری را اجرایی کند تا صادرکنندگان بتواند برنج را در بازارهای جهانی عرضه کنند. بر این اساس، نخستین محموله برنج ایرانی بیست‌ویکم آذر امسال به مقصد روسیه صادر شد.

دولت معتقد است با افزایش این صادرات، بازار برنج در داخل نیز متعادل خواهد شد. درگذشته نیز محموله‌های برنج به کشورهایی نظیر آلمان و کانادا صادر شده بود.

باوجود مزایا و منافع صادرات برنج برای عده‌ای از کشاورزان و شالیکاران، گفته می‌شود اگر این طرح مقطعی باشد و حجمی اندک از محصول صادر شود، تأثیر پایداری نخواهد داشت و یا در صورت تاثیر، سود آن به جیب دلالان و واسطه‌ها خواهد رفت.

چراکه با این شیوه فروش برنج از حیطه مسئولیت کشاورز خارج و به دلالان سپرده می‌شود. ضمن آنکه با وجود ارزآوری صادرات برنج، برای دولت و البته ایجاد فوایدی برای تولیدکننده، این موضوع هم باید موردنظر باشد که تکلیف نیاز داخل چه می‌شود؟ برنج ایرانی گران است و به این دلیل خریدار زیادی ندارد اما با صادرات و کمبود این محصول در داخل، نرخ این محصول گران‌تر هم خواهد شد و این‌چنین، ناچار به واردات بیشتر خواهیم بود. به عبارتی برنج ایرانی بر سر سفره خارجی‌ها قرار می‌گیرد برنج بی‌کیفیت وارداتی، در سفره ایرانیان که چندان با منطق سازگاری ندارد.

تصمیم مقطعی، بدون تاثیر پایدار است

احمدرضا همتی، فعال و صادرکننده محصولات کشاورزی در رابطه با طرح صادرات برنج اظهار کرد: ازآنجاکه قدرت خرید مردم برای برنج ایرانی پایین است، دولت به دلیل حمایت دوره‌ای و مقطعی، تصمیم به صادرات برنج گرفته است.

به گزارش ایمنا، وی خاطرنشان کرد: اگر دولت، مصمم بر تاثیرگذاری چنین تصمیماتی باشد، لازم است با برنامه‌ریزی و مستمر این طرح‌ها را به اجرا برساند. به بیانی دیگر دولت باید بحث اقتصادی و بازرگانی چنین موضوعی مدنظر قرار داشته باشد؛ نه آنکه هرزمان بنا بر تشخیص خود، اقدام به صادرات کند. به شخصه، حامی تولیدکننده هستم اما طرح صادرات برنج را نه برای تولیدکننده و نه برای مصرف‌کننده مفید نمی‌دانم. اگر دولت خواهان حمایت از کشاورزان است، باید با تعریف ردیف اعتباری و تخصیص یارانه به تولیدکننده برنج، محصول را خریداری کرده و با نرخ مناسب‌تر بین اقشار مردم توزیع کند. همتی تاکید کرد: به عبارتی باید طرح‌های حمایتی، مسائل را به صورت چندجانبه در بر گرفته و منفعت تولیدکننده، صادرکننده و مصرف‌کننده را تأمین کند. طرح‌هایی که دارای منافع مقطعی و زود گذرند، نمی‌توانند برای بازار برنج کار گره‌گشا باشند. همچنین موجب کمبود محصول در داخل شده و به گرانی بیشتر هم منجر می‌شود. وی یادآور شد: به‌طور معمول در اجرای تصمیمات شتابزده، تولیدکننده واقعی وارد بازار نشده و واسطه‌گران با نقدینگی سرگردان به بازار ورود می‌کنند. در نهایت این دلالان منفعت کسب کرده و کشاورزان بی‌نصیب خواهند ماند.

صادرات برنج به اسم حمایت از تولید

اسفندیار امینی، دبیر نظام صنفی کشاورزان اصفهان با انتقاد از این تصمیم صادرات برنج گفت: در بسیاری از زمان‌ها واردات یا صادرات در راستای رفع نیاز جامعه و حمایت از مصرف‌کننده انجام نمی‌گیرد و این یک ضعف جدی در روند سیاست‌گذاری و اجرای برنامه‌های اقتصادی است. به گزارش ایمنا، وی اظهار کرد: فرآیند تصمیم‌گیری درباره واردات یا صادرات کالاها، با هم‌نظری سازمان حمایت از تولیدکننده و مصرف‌کننده صورت می‌پذیرد. اما در این تصمیم‌گیری‌ها، تولیدکننده در حال نابودی است و مصرف‌کننده هم زجر گرانی را می‌کشد. وی ادامه داد: در ارتباط با صادرات برنج و تاثیر بر بازار داخل باید گفت تولید برنج داخل به هر میزان هم باشد کمتر از نیاز داخل بوده واز این‌رو صادرات آن چندان منطقی نیست. اگر ایران کشوری با اقتصاد باز بود، صادرات برنج توجیه داشت چراکه در اقتصاد آزاد، مردم حق‌دارند هر محصولی را با هر نرخ در هر نقطه‌ای از کشور، خریداری کنند. تولیدکننده نیز حق دارد محصول خود را به هرجایی، صادر کند. اما درحال‌حاضر چنین روندی در ایران حاکم نیست. امینی یادآور شد: درحال‌حاضر انواع سازمان‌های حمایتی و بازرسی مانند سازمان تعزیرات، بازرسان اتاق اصناف و غیره در کشور وجود دارند اما حضور این نهادها، باعث سامان‌دهی بازار نشده است. تفاوت قیمتی زیادی از زمانی که محصول تولید شده تا به‌دست مصرف‌کننده می‌رسد، وجود دارد. سازمان حمایت از تولیدکننده و مصرف‌کننده، از نام هر دو بخش تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان برای فعالیت‌های خود استفاده می‌کند اما هر دو قشر درحال‌حاضر ناراضی هستند. این اتفاق نشان‌دهنده عملکرد ضعیف سازمان‌ها در کنترل بازار است.

بهترین راهکار برای حمایت از تولیدکننده و مصرف‌کننده، اجرای قانون خرید تضمینی محصولات است. با اجرای این قانون، دولت محصول را با نرخ معینی خرید کرده و درزمان مشخص در بازار توزیع می‌کند.

> تولید برنج داخل به هر میزان هم باشد کمتر از نیاز داخل بوده و از این‌رو صادرات آن چندان منطقی نیست

توقف ثبت سفارش برنج از هند

در حالی که تولید برنج داخلی با افزایش ۳۰ درصدی نسبت به سال قبل مواجه شده است، با هدف متعادل‌سازی تراز تجاری ایران با برخی از کشورها از جمله هند، ثبت سفارش‌های جدید واردات برنج از این کشور متوقف شده است. به گزارش تسنیم، روزنامه هندی اکونومیک تایمز طی گزارشی اعلام کرد ایران از هفته گذشته ثبت سفارش‌های جدید برای خرید برنج و چای از هند را متوقف کرده است. بر اساس این گزارش تجار و بازرگانان ایرانی دلیلی در مورد توقف ثبت سفارش برای برنج و چای هندی بیان نکرده‌اند. رئیس یک شرکت بزرگ تولیدی چای هند در این‌باره گفت: روند سفارش ایرانی‌ها برای خرید چای هندی از مدتی قبل کاهش پیدا کرده بود اما از هفته گذشته این روند به طور کلی متوقف شده است. برنج و چای مهم‌ترین اقلام صادراتی هند به ایران محسوب می‌شوند و قطع سفارش این اقلام برای هر دو کشور اهمیت دارد. برخی از تجار هندی در مورد علت توقف واردات برنج و چای این کشور توسط ایران به مذاکرات دو کشور برای احیای مکانیسم تسویه تجاری با روپیه اشاره می‌کنند؛ آن‌ها معتقدند تجار ایرانی منتظر راه‌اندازی دوباره این مکانیسم مالی هستند تا بتوانند درآمدهای صادراتی خود را به‌دست آورند. در این میان طرف‌های ایرانی نسبت به این مسئله رویکرد دیگری داشته و هدف قطع ثبت سفارش‌ها را بازگرداندن تعادل به بازار معرفی کرده‌اند.

به اندازه کافی برنج داریم

مسیح کشاورز دبیر کمیسیون تامین‌کنندگان برنج کشور با تایید توقف ثبت سفارش‌های جدید برای برنج و چای هندی گفت: این توقف موقتی است و در آینده، در صورت لزوم و فراهم شدن شرایط، بار دیگر ثبت سفارش چای و برنج از هند، از سر گرفته خواهد شد. توقف واردات برنج از هند برای متعادل‌سازی تراز تجاری با این کشور است و در صورت متعادل شدن آن یا حرکت به سمت مثبت شدن، در صورت لزوم مجدد انجام خواهد شد. برخی عقیده دارند که توقف واردات برنج از هند در راستای متعادل‌سازی تراز تجاری خللی در تأمین نیاز بازار برنج ایجاد خواهد کرد. در جواب این نظر باید گفت درحال‌حاضر نیازمند واردات برنج از هند نیستیم چرا که به میزان کافی برنج خارجی برای تأمین نیاز کشور وارد و ذخیره شده است. کشاورز میزان واردات برنج خارجی از ابتدای امسال تاکنون توسط بخش دولتی را بیش از ۲۲۳ هزار تن و توسط بخش خصوصی را ۹۲۱ هزار تن اعلام کرد. وی در این راستا یادآور شد: هر چند ذخایر برنج خارجی پاسخگوی نیاز بازار کشور است، اما برای اینکه در ماه‌های پایانی سال همراه با افزایش تقاضا برای مصرف برنج، دچار کمبود در بازار این کالا نشویم، واردات ۴۰۰ هزار تن برنج خارجی از منابع دیگر پیش‌بینی شده است.

دبیر کمیسیون تامین‌کنندگان برنج کشور با اشاره به افزایش تولید برنج در کشور در امسال، این اطمینان را داد که مشکلی در بازار برنج برای تامین نیاز کشور به وجود نخواهد آمد.

سخن پایانی

بر اساس گزارش‌های اعلام شده از سوی نهادهای دولتی، تولید برنج ایران در امسال افزایش قابل ملاحظه‌ای داشته است. شایگان ادیبی، مجری طرح برنج وزارت کشاورزی، میزان تولید برنج امسال را فراتر از ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تن عنوان کرد. او درباره دلایل این اتفاق مثبت در کشور گفت: حجم تولید برنج در امسال نسبت به میانگین سال‌هایی که تولید در کشور شرایط مناسبی داشته، ۲۰ درصد افزایش یافته است. این رقم نسبت به سال‌هایی که به دلیل خشکسالی و سایر موارد این‌چنینی، تولید برنج کاهش چشمگیر داشت، حدود ۳۰ درصد بالاتر است.

بنا براین اظهارات شرایط فعلی ذخایر برنج کشور در وضعیت مناسبی قرار دارد اما همچنان مسئله مهم قیمت، یکی از مهم‌ترین معضلاتی است که مصرف‌کنندگان ایرانی با آن مواجهند. افزایش نرخ برنج‌های داخلی و خارجی، از سرانه مصرف برنج خانوار کاسته و مشخص نیست دولت چه زمانی برنامه جدی برای کاهش قیمت‌ها تدوین و اجرایی خواهد کرد.

یادداشت

اهمیت توجه به مولفه‌های توسعه صادرات غیرنفتی

امیر شهریاری
فعال بازرگانی

ناترازی میان صادرات و واردات طی چند سال اخیر، تبدیل به یکی از معضلات تجارت ایران شده است. سنگین‌تر بودن کفه واردات، نشان از وجود ضعف در بخش صادرات کشور است. برخی افراد معتقدند باید واردات کشور حذف شده و به صادرات توجه بیشتری داشته باشیم، در حالی که واردات و صادرات، ۲ بال تجارت هستند و باید بین این دو، تعادل ایجاد کرد. علاوه بر وجود نقص در نگاه صادراتی کشور، تا به امروز رویکردهای مربوط به واردات در ایران، ایرادات زیادی داشته و همین موضوع صدمه‌های جدی اقتصادی به کشور وارد کرده است. در مواردی که ظرفیت تولید برای کالایی در کشور وجود داشت، واردات انجام شد و اشتغالزایی مربوط به آن صنعت از بین رفت. از سویی دیگر، برای تامین برخی مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای یا حتی محصولات نهایی، واردات مقرون به‌صرفه‌تر بود، اما اصرار بر تولید داخل و خودکفایی، سبب شد تا هزینه زیادی برای این کار بپردازیم. اشتباه در رویکردهای مربوط به واردات، سبب شد ضمن خرج کردن ارزهای کشور در محل‌های نادرست، از مزایای واردات کالاهایی همچون ابزارهای پیشرفته و تجهیزات خط تولید بازبمانیم. در ادامه نیز، این روند باعث شد تا واردات‌گرایی، در بخش‌های نادرستی گسترده شده و در نهایت تراز تجاری کشور منفی شود. وجود ضعف در سیاست‌های وارداتی سبب شده تا نه‌تنها تولید و اشتغال کشور دچار مشکل شود، بلکه در بحث صادرات و کسب بازارهای جهانی ناموفق باشیم. باید سیاست‌های وارداتی به‌گونه‌ای باشد که توسط آن بتوان ظرفیت‌های داخلی را به رشد رسانده و از آنها برای تامین نیاز داخلی و توسعه صادرات غیرنفتی بهره گرفت. یکی از مهم‌ترین مشکلات تولید، فرسودگی خط تولید است که از وارد نشدن ماشین‌آلات صنعتی سرچشمه می‌گیرد. وارد نشدن تجهیزات مناسب به‌دلیل وجود ممنوعیت‌های وارداتی، مانع توسعه صنایع ایران شد. در ادامه نیز، کالاهای تولیدشده از نظر نرخ و کیفیت وضعیت مناسبی نداشته و شاهد محصولاتی با مزیت رقابتی بالا نیستیم. تجهیزات به‌روز و تکنولوژی جهانی مناسب وارد نشده و در نهایت، تمامی فعالیت‌های اقتصادی کشور تحت‌تاثیر این بی‌توجهی‌ها قرار گرفته است، بنابراین واردات هوشمندانه و صحیح، به‌طورمستقیم ثبات تمامی حلقه‌های زنجیر اقتصاد را تامین می‌کند.

یکی دیگر از موارد تاثیرگذار بر صادرات ایران، نحوه روابط با سایر کشورها است. اصل مهم ایجاد رابطه اقتصادی در تمامی کشورها، مطمئن بودن از بسترهای تجاری است. کشورها باید از شرایط و روابط با یکدیگر مطمئن باشند و در شرایطی با کمترین تنش به ایجاد رابطه با یکدیگر بپردازند. هر عاملی که در این میان سبب سست شدن پایه‌های شراکت و تجارت شود، یک عامل بازدارنده برای رشد اقتصادی و تجاری کشور به‌شمار می‌رود. برقراری روابط امن و باثبات با سایر کشورهای جهان، لازمه توسعه تجارت است و نمی‌توان صادرات و واردات را در این جریان مجزا از هم دانست. حتی اگر قصد داریم روابط تجاری با تعداد محدودی از کشورهای همسایه داشته باشیم، باید با همین تعداد کشورها نیز رابطه پایداری داشته باشیم. از سویی دیگر، باید هم از نظر سیاسی و هم اقتصادی، بسترهای باثباتی را در داخل کشور فراهم کنیم تا بتوانیم روابط بین‌المللی خود را توسعه داده و از یک منفعت دوجانبه بهره‌مند شویم. به‌دلیل فشارهای تحریمی علیه ایران، روابط بانکی ما با سایر جهان دستخوش تغییر است و برای تبادلات مالی و تکمیل فرآیند خرید کالاها، با چالش مواجهیم. این مسئله خود به‌طورمستقیم بر وجهه ایران به‌عنوان یک شریک تجاری معتبر تاثیر منفی دارد. در شرایطی که نتوانیم این ارتباطات را ایجاد و حفظ کنیم، نه‌تنها صادراتی نخواهیم داشت، بلکه در واردات و تامین نیازهای پایه‌ای مشکل پیدا خواهیم کرد، از این‌رو چه نگاه دیپلماتیکی نسبت به روابط با سایر جهان داریم و می‌توانیم چه استفاده‌هایی از این نوع روابط داشته باشیم. بنابراین تمامی این موارد در کنار یکدیگر بر صادرات ایران تاثیرگذار است و اگر خواهان بهبود تراز تجاری کشور هستیم، باید به تمام مولفه‌های مربوط به آن توجه داشته باشیم.

اعلام زمان امضای موافقتنامه تجارت آزاد با اوراسیا

سخنگوی وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام کرد موافقتنامه تجارت آزاد با اوراسیا ۲۸ دی امضا خواهد شد. به‌گزارش ایسنا، از سال ۱۳۹۷ و در پی مشکلات ارزی در کشور، واردات بیش از ۲۰۰۰ قلم کالا با عنوان کالاهای غیرضروری و لوکس ممنوع شد، از جمله مهم‌ترین این کالاها می‌توان به خودرو، لوازم‌خانگی، پوشاک و اسباب‌بازی اشاره کرد. از طرف دیگر، وزارت صمت به‌دنبال انعقاد موافقتنامه‌های تعرفه تجاری با کشورهای مختلف است، اما سئوال این است که آیا مسئولان وزارت صمت همچنان ممنوعیت واردات را اولویت قرار می‌دهند یا تعرفه‌های تجاری مقدمه‌ای خواهد شد، برای کاهش محدودیت‌های واردات که از سال ۱۳۹۷ اعمال شده و تاکنون ادامه داشته است. در این رابطه، امید قالیباف، سخنگوی وزارت صمت با بیان اینکه ایران با اوراسیا در چارچوب نظام تعرفه ترجیحی است، اظهار کرد: ایران به اوراسیا ۴۰۰ قلم کالا و اوراسیا به ایران ۵۰۰ قلم کالا را تخفیف تعرفه‌ای داده‌اند. وی در پاسخ به اینکه اگر در این قرارداد و قراردادهای مشابه، برخی اقلام مشمول ممنوعیت واردات وجود داشته باشد، تکلیف چیست؟ گفت: در چنین شرایطی اولویت با پیمان تعرفه ترجیحی است و پیمان اصل قرار می‌گیرد، بنابراین تصمیم ممنوعیت واردات به نظام تعرفه ترجیحی با کشورهای دیگر تعمیم داده نمی‌شود. به‌گفته وی، اوراسیا شامل ۵ کشور با ۱۸۰ میلیون نفر جمعیت است که سالانه ۳۰۰ میلیارد دلار واردات دارند، البته درباره تجارت آزاد و برخی کالاهایی که ممنوعیت واردات دارند مثل آثار باستانی، گوشت خوک و ... قاعده‌هایی برقرار است، اما درباره ممنوعیت‌های واردات که به‌دلیل محدودیت‌های ارزی وضع شده، اولویت، قرارداد با طرف خارجی است.

روایتی تلخ از تراز منفی تجارت غیرنفتی ایران

وقتی واسطه‌گران جای تاجران را می‌گیرند

اصلاح نگاه دولتمردان، صادرات را نجات می‌دهد

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

وضعیت تراز تجاری ایران، مسئله‌ای است که همواره دیدگاه‌ها و نظرات مختلفی نسبت به آن اعلام می‌شود. ایسنا برمبنای آمار گمرکی اعلام کرده از ابتدای شهریور ۱۴۰۰ یعنی از زمان آغاز کار دولت سیزدهم تا ۳۰ مهر ۱۴۰۱، ۱۳۸ میلیون تن کالا به ارزش ۶۶.۶ میلیارد دلار صادر و ۴۵.۶ میلیون تن کالا به ارزش ۵۹.۶ میلیارد دلار نیز وارد شده‌است. این آمار نشان می‌دهد در مدت مذکور، تراز تجارت ایران مثبت بوده است، اما اگر به آمار تجارت ایران طی ۷ ماه نخست سال ۱۴۰۱ (فروردین تا انتهای مهر امسال) نگاهی بیندازیم، می‌بینیم تراز تجاری ایران ۳.۵ میلیارد دلار منفی شده، البته این منفی بودن، بدون احتساب صادرات نفت و گاز محاسبه شده و در اصل تراز تجارت غیرنفتی ایران موردبررسی قرار گرفته است. در این شرایط شاهد ۲ رویکرد متفاوت نسبت به عملکرد دولت برای بهبود تجارت ایران هستیم که نکته‌ای حائزاهمیت است. با نزدیک شدن به پایان سال میلادی، به‌نظر می‌رسد پرونده تجارت غیرنفتی ایران با تراز در این سال منفی بسته شود. صمت در این گزارش، در رابطه با دلایل شرایط نامناسب صادرات غیرنفتی ایران و راهکارهای پیش‌رو، با کارشناسان و فعالان اقتصادی به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: صمت

تورم جهانی پس از بهبود کرونا

محمدمهدی رئیس‌زاده، فعال بازرگانی در گفت‌وگو با صمت ابتدا به دلایل منفی بودن تراز تجارت ایران پرداخت و توضیح داد: تراز تجارت غیرنفتی ایران طی ۷ ماه نخست امسال، منفی ارزیابی شده و دلیل این اتفاق را می‌توان موارد متعددی اعلام کرد. مهم‌ترین مسئله‌ای که در این بحث مهم به‌نظر می‌رسد، تورم و روند صعودی نرخ کالاها و خدمات است. تورم به‌دلیل اتفاقات داخلی و خارجی رخ داده و نمی‌توان به هیچ‌یک بی‌اعتنا بود. در ارتباط با عوامل خارجی لازم است، بگوییم پاندمی ویروس کرونا، کاهش ظرفیت تولید صنایع را در سراسر جهان به‌همراه داشت. پس از بهبود شرایط پاندمی و کاهش محدودیت‌ها، به یک‌باره تقاضا برای تولیدات صنعتی افزایش یافت و این اتفاق در حالی بود که هیچ‌یک از صنایع مهم جهانی، آمادگی افزایش ظرفیت تولید نداشتند. وی ادامه داد: صنایع و تولیداتی که از نظر مواد اولیه، ماشین‌آلات خط تولید یا قطعات، وابسته به واردات بودند، باید از صنایع بزرگ جهانی نیازهای خود را خریداری می‌کردند. با کاهش تولید مواد اولیه در جهان، تقاضا از عرضه پیشی گرفت و در همین راستا، هزینه تولید افزایش یافت. این اتفاق نیز برای صنایع ایرانی که در بخش‌های مختلف فعالیت خود به واردات نیاز داشتند نیز، رخ داد. رئیس‌زاده یادآور شد: تا پیش از افزایش تحریم‌ها علیه ایران، بازرگانان ایرانی می‌توانستند کالاهای موردنیاز تولید را به‌راحتی ثبت سفارش و از سایر کشورها خریداری کنند، اما با تشدید تحریم‌ها، فعالیت بازرگانی محدود شد و اگر این اتفاق را در کنار کمبود مواد اولیه و ماشین‌آلات در نظر گیریم، می‌بینیم واردات برای ایران نسبت به سایر کشورها هزینه بیشتری به‌همراه داشت. این مسئله به‌نوبه خود باعث افزایش هزینه تولید و در نهایت گرانی کالاها شد.

▣ بازار بلاتکلیف است

رئیس‌زاده در ادامه صحبت‌های خود، به عوامل داخلی ایجاد تورم اشاره و درباره آن تصریح کرد: غیر از مسائل کلان اقتصاد جهانی، سیاست‌ها و مدیریت‌های اقتصادی داخلی بر روند صادرات و به‌طورکلی تجارت کشور تاثیرگذار هستند. افزایش تورم ناشی از کاهش ارزش پول ملی، افزایش هزینه حامل‌های انرژی و ... ، سبب شد تا صادرات غیرنفتی در بخش بنگاه‌های کوچک و متوسط کاهش پیدا کند. شوک ارزی که در چندین ماه اخیر به‌طور گسترده و جدی شاهد آن هستیم و رد شدن دلار بازار آزاد از مرز ۴۰ هزار تومان، بازار داخلی را وارد بلاتکلیفی جدی و رکود تورم‌زده کرده است. وی ادامه داد: در حال حاضر قابلیت پیش‌بینی برای هیچ بخشی از بازار وجود ندارد و درگیر شرایط بحرانی هستیم. اگر به هر بخش از اقتصاد نگاهی بیندازیم، خواهیم دید، بلاتکلیفی تبدیل به یک معضل مهم شده و هیچ‌کس نمی‌تواند پیش‌بینی کند که شرایط تا اسفند و پایان سال، چه روندی را طی خواهد کرد. فشار تورم فزاینده و همچنین کاهش ارزش پول ملی، بر تولید اثر مستقیم می‌گذارد و باعث از بین رفتن مزیت رقابتی برای صادرات کالاهای ایرانی می‌شود. در چنین شرایطی انتظار نمی‌رود صادرات کشور، پیشروتر از واردات باشد.

▣ تبعات حضور واسطه‌گران بی‌تخصص

رئیس‌زاده معتقد است: سیاست‌های پولی یکی از مهم‌ترین عوامل عقب بودن صادرات نسبت به واردات در ایران بوده و در این‌باره توضیح داد: علاوه بر شرایط اقتصادی داخلی و خارجی که پیش از این توضیح داده شد، رویکردهای قانونی نسبت به صادرات، حائزاهمیت است. در بحث سیاست‌های پولی و بانکی، چالش‌های متعددی برای صادرات و نقل‌وانتقالات مالی وجود داشته و همین امر در نهایت صادرکنندگان را از انجام فعالیت‌های بازرگانی بازداشته است. به‌دلیل وجود تحریم‌های بانکی و نپیوستن ایران به FATF، بازگشت ارزهای حاصل از صادرات با چالش‌ها و دشواری‌های جدی همراه است. از سویی دیگر، دولت از سال ۱۳۹۷، بخشنامه‌ای مبنی بر لزوم بازگشت ارزهای صادراتی در مدت زمانی معلوم ابلاغ کرده که همواره مفاد آن در حال تغییر است. این فعال بازرگانی ادامه داد: دشواری و زمانبر بودن بازگشت ارزهای صادراتی، تغییرات مداوم قوانین و سایر موارد این‌چنینی، صادرکنندگان و تولیدکنندگان اصلی و خبره که تا پیش از این صادرات را به‌عنوان فعالیت اصلی خود دنبال می‌کردند، بر آن داشت تا نسبت به ادامه صادرات عقب‌نشینی کنند. این اتفاق، حضور واسطه‌گران در تجارت‌های بین‌المللی را تقویت کرده و افرادی بدون تخصص و تجارب کافی در این زمینه، به صادرات پرداختند. رئیس‌زاده تاکید کرد: واسطه‌گران، توانایی انجام مذاکرات تخصصی را نداشته و در مباحثی همچون رقابت‌پذیری، اصول تجارت بین‌المللی و سایر موارد این‌چنینی تجارب کافی را نداشتند. به این دلیل، صادرات ایران در طول زمان کاهش پیدا کرده و بازارهای خود را از دست دادیم.

▣ مانعی به نام سیاست‌های پولی و بانکی غلط

این فعال بازرگانی، شرایط مناسبی را پیش‌روی صادرات ایران ندانسته و درباره الزامات دستیابی به تراز تجاری مثبت گفت: اگر شرایط فعلی ادامه‌دار باشد و تورم، نرخ ارز و سایر موارد تاثیرگذار بر اقتصاد کلان کشور کنترل نشود، شرایط مناسبی را در ادامه شاهد نخواهیم بود. اگر به FATF نپیوسته و مشکلات بانکی سد راه بازگشت ارزهای حاصل از صادرات باشد، نمی‌توانیم به ادامه تجارت به‌ویژه در ماه‌های پایانی سال امیدوار باشیم. مهم‌ترین مسئله‌ای که می‌تواند در بحث تجارت ایران تاثیرگذار باشد، اصلاح نگرش به تجارت و الزامات آن است. وی ادامه داد: اگر تلاش‌ها به‌سمت تسهیل مسیر تجارت و کاهش دست‌اندازهای مربوط به آن باشد، می‌توان به افزایش صادرات و بازگشت ارزهای صادراتی امیدوار بود. در غیر این صورت، تراز تجاری منفی‌تر شده و بازارهای صادراتی برای کشور از دست خواهند رفت. وجود موانع برای بازگشت درآمدهای صادراتی در کنار وجود تورم و کاهش توان رقابت‌پذیری، از مسائلی است که نمی‌توان به‌سادگی از کنار آنها عبور کرد. رئیس‌زاده تاکید کرد: اگر صادرکننده بتواند درآمدهای صادراتی خود را به‌دست آورد، به تجارت خواهد پرداخت. اگر فعال تجاری بتواند شرایط اقتصادی را تا حدی پیش‌بینی کند، به فعالیت‌های خود ادامه خواهد داد، اما در غیر این صورت، نمی‌توان از تجارت غیرنفتی کشور، انتظار بهبود و رونق را داشت. در حال حاضر قابلیت پیش‌بینی‌پذیری برای هیچ‌یک از بخش‌های اقتصادی در ایران وجود ندارد و این اتفاق را می‌توان آفتی برای تجارت و صادرات معرفی کرد.

> موانع داخلی تجارت، صادرکنندگان خبره را بر آن داشت تا نسبت به ادامه صادرات عقب‌نشینی کنند. این اتفاق، حضور واسطه‌گران در تجارت‌های بین‌المللی را تقویت کرده و افرادی بدون تخصص و تجارب کافی در این زمینه به صادرات پرداختند

تاثیر نقص پایه‌های تولید بر تجارت

قدیر قیافه، فعال بازرگانی در گفت‌وگو با صمت، یکی از مهم‌ترین دلایل تراز تجاری منفی را رقابت‌پذیر نبودن کالاهای تولیدشده برای صادرات عنوان کرد و در این‌باره گفت: در حال حاضر آمارهای تجارت ایران نشان می‌دهد، میزان واردات انجام‌شده نسبت به صادرات محصولات ایرانی، بیشتر بوده و فاصله زیادی بین این ۲ فعالیت اقتصادی وجود دارد. به‌بیانی دیگر، براساس اطلاعات عنوان‌شده، ارزآوری ایران نسبت به هزینه‌کرد ارز برای واردات، بسیار کمتر بوده و باید به این مسئله نگاهی جدی داشت. بسیاری از افراد، وجود تورم را یکی از دلایل مهم کاهش صادرات نفتی اعلام می‌کنند که تا حدی این موضوع صحیح است. وی تصریح کرد: به‌دلیل سیر تصاعدی تورم، نرخ تمام‌شده تولید افزایش یافته و این موضوع بر کیفیت و نرخ نهایی کالاهای صادراتی تاثیرگذار بوده است. زمانی که کالایی نتواند در برابر کالاهای مشابه خارجی رقابت کند، از بازار حذف خواهد شد و روندی طبیعی است. این اتفاق برای تولیدات ایرانی رخ داده و در نهایت صادرات غیرنفتی ایران کاهش یافت، اما غیر از تورم، مسائل دیگری نیز بر توسعه تجارت غیرنفتی ایران دخیل بوده که حائزاهمیت است. این فعال تجاری تاکید کرد: مهم‌ترین دلیل منفی شدن تراز تجارت غیرنفتی ایران، وجود ایراد برای استراتژی‌های کلان تجاری است. بدترین نوع سیاستی که می‌توان برای فعالیت‌های تجاری داشت، صادرات کالاهای باقیمانده پس از تامین نیازهای داخلی بوده که متاسفانه این روند در حال اجرا است. به‌دلیل نبود نگاه صادرات‌محور، تولیدات انجام‌شده از کیفیت لازم برای حضور در بازارهای جهانی برخوردار نبوده و در نهایت صادرات انجام نشده است، بنابراین هرگونه مسئله‌ای که باعث از بین رفتن مزیت رقابتی کالاها شود (مانند تورم، نبود تیراژ و کیفیت مناسب کالاهای صادراتی) مهم‌ترین مانع توسعه صادرات غیرنفتی ایران خواهد شد.

▣ اهمیت اصلاح رویکردهای مدیریتی

قیافه در ادامه صحبت‌های خود، وجود لوازم و بسترهای مختلفی را برای توسعه صادرات غیرنفتی ایران عنوان کرد و در این‌باره توضیح داد: اصلاح سیاست‌های صادراتی نقشی جدی در امور تجاری داشته و یکی از نتایج این اقدام را می‌توان بهبود ظرفیت‌های تجاری عنوان کرد. انتخاب رایزن‌های کارآمد برای کسب سهم در بازارهای بالقوه کشورهای هدف، رفع نقایص بسترهایی اعم از تجهیزات لجستیکی و ساختار ترانزیت کشور و در نهایت تدوین برنامه صحیح اقتصادی برای رشد تجارت از جمله پیامدهایی است که تنها با تصحیح رویکردهای مدیریتی حاصل خواهد شد. این فعال بازرگانی خاطرنشان کرد: وجود روابط تجاری امن و باثبات با کشورهای مختلف، زمینه توسعه صادرات را فراهم خواهد کرد و یکی از موانع توسعه صادرات غیرنفتی ایران، محدود بودن روابط بین‌المللی ما با سایر کشورهای جهان است. هرچند طی مدت اخیر دولت تلاش کرده تا روابط تجاری خود را با کشورهای منطقه و همسایه توسعه دهد، اما قبول کنیم راه ارتباطی ما با بخش زیادی از کشورهای توسعه‌یافته دچار اختلال است. سایر کشورها از مزیت روابط آزاد و تجارت الکترونیک بهره‌مند هستند، اما این ظرفیت‌ها برای بازرگانان ایرانی وجود ندارد. این فعال تجاری ادامه داد: علاوه بر تمام نقایص عنوان‌شده، تغییرات مکرر بخشنامه‌های اقتصادی و تجاری از سوی دولت، یکی دیگر از دست‌اندازهای مهم فعالیت بازرگانان است. با این تغییرات مداوم و فرصت‌های مهم صادراتی ازدست‌رفته، نمی‌توان از بازارهای بالقوه بیشترین بهره‌برداری را کرد.

در مجموع، حذف موانع داخلی و اصلاح رویکردهای مدیریتی در امور تجاری به‌ویژه صادراتی، مهم‌ترین راهکاری است که می‌توان برای رشد صادرات ایران به‌کار گرفت.

سخن پایانی

تعمیق کسری تجاری ایران در آمار تجارت ۸ ماه ابتدایی امسال، پیامدهای جدی داشته که نمی‌توان به آنها بی‌تفاوت بود، از جمله تبعات اقتصادی رخ دادن همزمان کسری تجاری فزاینده و رشد اقتصادی صفر می‌توان به همه‌گیری رکود در صنایع، کم‌توان شدن بنگاه‌های صادرات‌محور و نیز واردات‌گراتر شدن اقتصاد ایران اشاره کرد. کاهش حجم صادرات و به‌طورکلی کاهش تجارت ایران در جهان نیز تبعات دیگر اقتصادی این تعمیق کسری تجاری است.

آمار تجارت غیرنفتی ۸ ماهه امسال که از سوی گمرک ایران منتشر شده است، نشان می‌دهد در این مدت نسبت به مدت مشابه سال قبل، در مجموع حجم مبادلات تجاری ایران با دیگر کشورهای جهان، رشد ۱۰ درصدی را تجربه کرده و از ۶۳ میلیارد و ۵۴ میلیون دلار در ۸ ماه نخست سال ۱۴۰۰، به ۶۹ میلیارد و ۲۹۱میلیون دلار در ۸ ماه ابتدایی امسال رسیده است. عمده رشد ۱۰ درصدی به‌واسطه افزایش حجم واردات انجام‌گرفته و صادرات رشد بسیار کمتری را تجربه کرده است. تراز تجاری در ۸ ماهه ۱۴۰۱ همچنان در کسری و ناترازی به‌سر برده و بررسی روند آن، گویای آن است که کسری تجاری، رشد فزاینده‌ای به خود گرفته است.

کارشناسان بر این باور هستند، اصلاح رویکردها و نگرش‌هایی که در نهایت بر سیاست‌گذاری کلان اقتصادی کشور تاثیرگذار هستند که مهم‌ترین اقدامی است که می‌تواند تراز تجارت ایران را از وضعیت منفی خود خلاص کند. توجه بیشتر به الزامات تجارت، بکارگیری افراد خبره و در نهایت کنترل مولفه‌های اقتصادی مانند تورم و نرخ ارز، مهم‌ترین تاثیر را بر تجارت خارجی کشور خواهد داشت.

افزایش قیمت خودزنی است

رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم‌خانگی با بیان اینکه افزایش نرخ ارز تاثیری بر نرخ لوازم‌خانگی و تقاضا در این بازار نداشته، گفت: در شرایط حاضر، مغازه‌داران هم نمی‌توانند قیمت‌ها را بالا ببرند، چرا که به‌دلیل رکود حاکم بر بازار، افزایش قیمت، خودزنی است.

به‌گزارش اتاق اصناف تهران، اکبر پازوکی، رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم‌خانگی درباره تاثیر افزایش نرخ ارز بر بازار لوازم‌خانگی گفت: افزایش نرخ ارز تاثیری بر نرخ لوازم‌خانگی و تقاضا در این بازار نداشته است. به‌گفته وی، قیمت‌ها تغییر نکرده، چرا که اگر شرکت‌ها نرخ محصولات خود را افزایش دهند، کسی کالا نمی‌خرد، البته زمزم هایی برای افزایش نرخ شنیده می‌شود، اما تاکنون شرکتی قیمت‌ها را افزایش نداده است.

پازوکی درباره فروش لوازم‌خانگی قاچاق در بازار تصریح کرد: کالاهای تقلبی و قاچاق در بازار وجود دارد که فروشندگان با شگردهای خاص نسبت به فروش آنها اقدام می‌کنند. مصرف‌کننده نیز وقتی می‌بیند، جنس خارجی، آن هم با قیمتی ارزان وجود دارد، تمایل به خرید پیدا می‌کند، در حالی که این جنس‌ها تقلبی هستند و هیچ گارانتی ندارند.

رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم‌خانگی با بیان اینکه قدرت خرید هم افزایش نداشته که انتظار افزایش تقاضا یا کاهش رکود بازار را داشته باشیم، تصریح کرد: اینکه مردم نگران افزایش بیشتر قیمت‌ها باشند و به این دلیل خرید کنند هم، فرضیه درستی نیست.

افزایش حقوق‌ها در سال ۱۴۰۱، جوابگوی معیشت نبود

لطف کمرشکن

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

اواخر اسفند ۱۴۰۰ بود که پرونده تعیین دستمزد کارگران در سال ۱۴۰۱ با توافق بین نمایندگان جامعه کارگری و کارفرمایی و تعامل دولت، بسته شد و افزون بر تعیین افزایش فوق، کمک‌هزینه مسکن از ۴۵۰ به ۶۵۰ هزار تومان و بن کارگری از ۶۰۰ هزار تومان به ۸۵۰ هزار تومان افزایش پیدا کرد که با این ارقام، حقوق حداقلی قانون کار برای سال ۱۴۰۱ با افزایش ۵۷.۴ درصدی، بیش از نرخ تورم افزایش یافت تا قدرت خرید کارگران افزایش یابد، همچنین در زمان تعیین حقوق کارگران، حجت‌الله عبدالملکی، وزیر کار وقت، سبد معیشت کارگران برای سال ۱۴۰۰ را ۸ میلیون و ۹۷۹ هزار تومان برای یک خانواده متوسط شهری ۳.۳ نفری اعلام کرد. این در حالی است که به‌گفته فرامرز توفیقی، رئیس کمیته دستمزد کانون عالی شوراهای اسلامی کار کشور اعلام کرد، سبد معیشت حداقلی کارگران امسال به بیش از ۱۸ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان رسیده است، هرچند برخی کارشناسان نیز تاکید دارند این ارقام کارشناسی‌شده نیست. با این همه، باتوجه به آمار و ارقام فوق و نظرات مسئولان، مشخص نیست در بودجه سال ۱۴۰۲ برای حقوق کارگران چه برنامه‌ای در نظر گرفته شده است. صمت در این گزارش به بررسی تاثیر افزایش حقوق و دستمزد بر معیشت شهروندان پرداخته است.

برخی کارشناسان حامی طرح حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی، معتقد بودند رشد قیمت‌ها شوکی را به اقتصاد وارد می‌کند که پس از چند ماه تخلیه خواهد شد

شوک روزانه قیمت‌ها

اواخر سال ۱۴۰۰ در چانه‌زنی‌ها برای افزایش حقوق کارگران، نظریه‌ای مطرح شد که براساس آن، سبد معیشت کارگران در سال ۱۴۰۱ برای یک خانواده متوسط شهری ۳.۳ نفری، ۸ میلیون و ۹۷۹ هزار تومان است، در نتیجه با افزایش حدود ۵۰ درصدی حقوق‌ها، وضعیت کارگران بهبود می‌یابد. از سوی دیگر، کارگران نیز با اعلام این خبر بسیار خرسند شدند و تصور کردند «بوی بهبود از اوضاع جهان می‌شنوند»،در حالی که هنوز مزه شیرین افزایش حقوق زیر زبان کارگران بود که اردیبهشت امسال، برخی کالاهای اساسی افزایش قیمتی نجومی پیدا کردند که در نتیجه آن، کام کارگران تلخ شد. رفته رفته افزایش نرخ‌ها به جایی رسید که دیگر افزایش ۱۵۰ درصدی حقوق و دستمزد نیز کفاف خرج‌وبرج زندگی را نمی‌داد. زمانی که طرح حذف ارز ۴ هزار و ۲۰۰ تومان از برخی کالاهای اساسی عملی شد، قیمت‌ها رشدی چندبرابری پیدا کردند، در نتیجه تورمی که در ماه خرداد ثبت شد، رکورد ۴۰ ساله را شکست و در بالاترین سطح قرار گرفت. این در حالی است که برخی کارشناسان حامی این طرح معتقد بودند که رشد قیمت‌ها شوکی را به اقتصاد وارد می‌کند که پس از چند ماه تخلیه خواهد شد، همچنین چندی پیش، محمدهادی سبحانیان، معاون وزیر اقتصاد گفت: براساس مبانی اقتصادی، نمی‌توان به افزایش قیمت‌ها در خرداد، تورم گفت. آنچه تحت‌عنوان افزایش در شاخص قیمت‌ها رخ داد، یک جهش قیمتی بود، اما آنچه در خرداد رخ داد، یک جهش و شوک قیمتی و موردانتظار بود. اکنون بیش از ۸ ماه از اجرای این طرح گذشته است و نه‌تنها این شوک از بازار خارج نشده، بلکه با افزایش روزانه قیمت‌ها، مردم هر روز شوکی جدید را تجربه می‌کنند.

دولت باید درآمد پایه همگانی پرداخت کند

پیمان مولوی، اقتصاددان درباره تاثیر افزایش حقوق‌ها در تامین معیشت شهروندان به صمت گفت: کشور ترکیه که در حال حاضر با تورم ۸۰ درصدی روبه‌رو است، به‌تازگی اقدام به افزایش بیش از ۵۰ درصدی حداقل حقوق افراد کرده ، در حالی که افزایش حقوق برای حفظ قدرت خرید شهروندان لازم است.

وی بااشاره به وضعیت اقتصادی فعلی اظهار کرد: در کشور ما، اقتصاد اولویت نیست. وقتی اقتصاد در اولویت باشد، تمامی جهت‌گیری‌ها معطوف به تحقق رشد اقتصادی است. رشد اقتصادی نیز به این دلیل مهم است که درآمد سرانه مردم رشد داشته باشد، در واقع در طول یک دهه گذشته، رشد اقتصادی کشور صفر بوده و در همین شرایط، نقدینگی ۱۵برابر افزایش یافته؛ این چنین است که کارفرما با کارگر در تعارض با یکدیگر قرار می‌گیرند.

■ تعدیل نیرو در پی افزایش حقوق

این کارشناس ضمن انتقاد از عملکرد دولت‌ها بیان کرد: اگر بخواهیم به چرخه اقتصاد به‌صورت کلان‌تر نگاه کنیم، با شرایطی روبه‌رو هستیم که دولت‌ها کسری بودجه خلق می‌کنند و رشد اقتصادی ایجاد نمی‌کنند.

این در حالی است که مهم‌ترین وظیفه دولت، ایجاد رشد اقتصادی است که متاسفانه محقق نمی‌شود. دولت در اواخر سال گذشته، دستمزد را حدود ۵۰ درصد افزایش داد، اما جای سوال است که وقتی رشد اقتصادی نیست، کدام افزایش حقوق؟! هنگامی که فروش، تولید و درآمد تولیدکننده کاهشی است، چگونه پرداخت افزایش حقوق ممکن است؟ هیچ‌کس مخالف افزایش حقوق نیست، اما بنگاه اقتصادی از کجا باید این منابع مالی را تامین کند؟ این لطف دولت بدون توجه به شرایط کلان اقتصاد و بسترسازی، تنها یک نتیجه دارد؛ آن هم این است که به‌واسطه آن، نیروی کار از چرخه حذف می‌شود.

وی بااشاره به افزایش حقوق کارگران در امسال گفت: در سال گذشته، حجت‌الله عبدالملکی، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی وقت که در جایگاه واقعی خود قرار نداشت، با تئوری‌های غلط، سناریوی رشد حقوق را اجرایی کرد، در نتیجه این تصمیم، شرکت‌های بسیاری، امسال توانایی پرداخت دستمزدها را نداشتند و در نهایت، این موضوعات منجر به افزایش تعدیل نیرو شد. در این اتفاق، تنها کارفرما و کارگر در مقابل یکدیگر قرار می‌گیرند که اشتباه است. از سوی دیگر، باتوجه به کاهش قدرت خرید، میزان تولید نیز کاهش می‌یابد که در نتیجه آن نیز با تعدیل نیرو روبه‌رو خواهیم شد.

■ افزایش قدرت خرید

مولوی ضمن تاکید بر اینکه تورم، خروجی یک سیاست پولی اشتباه است، افزود: علت تمام اتفاقات بد در وضعیت اقتصاد کشور این است که اقتصاد در ایران اولویت نیست، در نتیجه کنترل تورم نیز در اولویت نیست، همچنین افراد باید با رشد تورم، افزایش قدرت خرید نیز داشته باشند، بنابراین این مشکل تنها با افزایش حقوق و دستمزد حل نمی‌شود.

وی بااشاره به اینکه به غیر از تورم ناشی از کسری بودجه، اثرات نرخ ارز در اقتصاد خرد و کلان کشور به‌ویژه در نرخ تورم آشکار است، گفت: مجموع این عوامل، متغیرهای بسیار مهم در قدرت خرید مردم به‌شمار می‌روند، زیرا از یک‌طرف، درآمدهای مردم با ریال است، اما از طرف دیگر، عمده کالاها و خدمات تولیدی تابعی مستقیم از نرخ ارز هستند. بنابراین، رشد نرخ ارز همان‌گونه که به‌معنای کاهش ارزش پول ملی است، بیانگر پایین آمدن قدرت خرید مردم نیز هست. زمانی که نرخ ارز افزایش می‌یابد، صاحبان کسب‌وکار و تولیدکنندگان کالا و خدمات، به‌تناسب آن و حتی بیشتر، قیمت‌ها را افزایش می‌دهند.

■ راهکار چیست؟

این اقتصاددان با بیان راهکارهایی برای برون‌رفت از وضعیت بد اقتصادی اظهار کرد: راهکار اصلی برون‌رفت از شرایط فعلی در اولویت قرار گرفتن اقتصاد است. باید اقتصاد ایران راه بیفتد و رشد کند و از سوی دیگر، سیاست‌های پولی درست داشته باشد که به‌واسطه آن، تورم کنترل شود.

در ایران به نقطه‌ای رسیده‌ایم که باید دولت، درآمد پایه همگانی به مبلغ یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان برای همه شهروندان با هر سنی پرداخت کند که این موضوع با یارانه متفاوت است. در انگلستان و کشورهای اروپایی این حقوق پرداخت و در بسیاری از موارد مسکن نیز برای برخی از افراد تامین می‌شود.

بیش از ۸ ماه از اجرای طرح حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی گذشته و نه‌تنها این شوک از بازار خارج نشده، بلکه با افزایش روزانه قیمت‌ها، مردم هر روز شوکی جدید را تجربه می‌کنند

بازار در رکود کامل به‌سر می‌برد

رضا کنگری، رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی تهران درباره وضعیت فعلی بازار به صمت گفت: در حال حاضر باتوجه به فراوانی کالاهای اساسی با کاهش نرخ برخی محصولات در بازار روبه‌رو هستیم. طی چند ماه اخیر، شاهد کاهش نرخ برنج، شکر و روغن در بازار بوده‌ایم و این کاهش نرخ با نظر به افزایش تولید در داخل کشور و افزایش واردات، ادامه‌دار است.

وی بااشاره به کاهش شدید تقاضا اظهار کرد: در چند ماه اخیر، میزان تقاضا به‌شدت کاهش پیدا کرده و از سوی دیگر، در حال حاضر عرضه بیشتر از تقاضا است و با این وجود، بازار در رکود به‌سر می‌برد.

■ حقوق ثابت و قیمت‌ها افزایشی است

کنگری بااشاره به افزایش احتمالی حقوق‌ها در سال ۱۴۰۲ بیان کرد: میزان تقاضا رابطه مستقیم با درآمد شهروندان دارد و افراد باتوجه به دستمزد خود برای خرید برنامه‌ریزی می‌کنند، در نتیجه اگر سطح درآمد افراد به حد قابل‌قبولی برسد، امید می‌رود که قدرت خرید مردم افزایش یابد. در حال حاضر، حقوق‌ها ثابت و قیمت‌ها متغیر و این موضوع بسیار در کاهش تقاضا تاثیرگذار است.

وی درباره کمک به قدرت خرید مردم با قیمت‌های دستوری از سوی دولت گفت: دولت‌ها به‌شکل معمول، برای مقابله با افزایش نرخ و تورم، اقدام به سرکوب قیمت‌ها و تعیین دستوری نرخ می‌کنند تا کالاها با نرخ پایین‌تر به‌دست مردم برسد. به‌عقیده برخی کارشناسان، این اقدام نه‌تنها تاکنون به تثبیت نرخ کالاها کمکی نکرده، بلکه خود به عاملی برای جهش تقاضا و التهاب بیشتر بازار، بروز رانت، دلال‌بازی و خروج بازار از فرآیند طبیعی خود تبدیل شده است.

وی افزود: نرخ دستوری باید به‌گونه‌ای تعیین شود که با قیمت‌های بازار همخوانی داشته باشد، بنابراین حتی در شرایط حاضر نیز اگر قیمت‌های بازار مدیریت شود، اوضاع بهبود می‌یابد. در حال حاضر کالا به‌اندازه کافی در بازار موجود است، اما تقاضا وجود ندارد.

رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی تهران با بیان اینکه امسال تورم چندانی نداشتیم، افزود: از خرداد تا کنون افزایش قیمتی نداشته‌ایم و چون کالا به‌وفور در بازار وجود دارد، تورم ایجاد نشده است.

اظهارات رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی تهران درباره شرایط بازار در حالی عنوان می‌شود که با گشتی در سطح شهر به‌وضوح افزایش نرخ کالا و خدمات مشهود است و مشکل نبود قدرت خرید، بیش از پیش خودنمایی می‌کند.

سخن پایانی

سال گذشته تصور کارگران بر این بود که با افزایش حقوق‌ها تغییر خوبی در زندگی و اوضاع معیشتی آنها رخ خواهد داد. اما با گذشت چند روز از دریافت حقوق‌های شیرین، ناگهان انفجار قیمتی در کالاهای اساسی رخ داد. این در حالی است که به تصور دولت، تنها نرخ چند کالا تغییر کرده است، اما این تغییر نرخ در همه محصولات نمایان شد. جای تعجب است که به‌عنوان نمونه، چگونه آقایان نمی‌دانستند تغییر نرخ نجومی روغن، در نرخ غذاها، شیرینی‌ها و بسیاری از تولیدات تاثیرگذار است.

به‌علاوه اینکه، براساس شواهد بازار، در طول ۴ ماه گذشته، قیمت‌ها روندی افزایشی به خود گرفته‌اند. رشد قیمت‌ها به‌حدی بوده که در میان مردم، واژه افزایش نجومی قیمت‌ها شنیده می‌شود، هرچند دیگر مردم نسبت به گرانی محصولات بی‌حس شده‌اند و دیگر شوک خاصی به آنها وارد نمی‌شود. آنچه مشخص است، این است که باوجود اقتصادی که حال آن رو به وخامت است، دیگر این افزایش حقوق‌ها تاثیر چندانی بر معیشت ندارد و تنها مسکنی کوتاه‌مدت است. سال گذشته نیز به‌دلیل مشکلات ساختاری اقتصاد و نوسان در شاخص‌های کلان، افزایش حقوق‌ها نه‌تنها جوابگوی معیشت نبود، بلکه بسیاری از کارگران را از نان خوردن انداخت، زیرا کارفرمایان توانایی پرداخت دستمزدهای جدید را نداشتند. اینجا است که باید از این مثل یاد کرد: «نه سرم را بشکن، نه در دامنم گردو انداز»!

یادداشت

تصمیمات یک‌شبه به ضرر همه است

حمیدرستگار
عضو اتاق اصناف تهران

اقتصاد ایران در سال‌های اخیر از یک‌سو، با تحریم‌های خارجی در حوزه اقتصادی و تجاری و از سوی دیگر، با تحریم‌های داخلی و موانع کسب‌وکار روبه‌رو بوده است. تجربه تورم افسارگسیخته و سیر صعودی نرخ کالاها به‌ویژه اقلام ضروری، موجب شکل‌گیری این مطالبه در جامعه می‌شود که حقوق و دستمزدها باتوجه به نرخ تورم افزایش یابد تا رفاه و قدرت خرید خانوارها حفظ شود. اگر افزایش حقوق اتفاق بیفتد، افزایش قدرت خرید موقتی خواهد بود و نتیجه آن تورمی است که سیل آن، دامنگیر همه خواهد شد. در عمل، قدرت خرید پس از مدتی در این فرآیند ذوب شده و باز روز از نو، روزی از نو.

اگر می‌خواهیم جلوی تورم را بگیریم، باید بدانیم یکی از پایه‌های اصلی تورم، کسری بودجه است و حجم بالای بودجه ما نیز صرف پرداخت حقوق کارکنان دولت می‌شود. بنابراین هر قدر به حقوق کارکنان دولت اضافه کنیم، موجب کسری بودجه بیشتری می‌شود، بنابراین راه‌حل پایدار حمایت از اقشار ضعیف حقوق‌بگیر و کسانی که قدرت خرید پایینی دارند، ایجاد یک نظام رفاهی جامع است که در آن، دولت از منابع یارانه‌ها و مالیات‌ها، به یک‌سری از اقشار به‌طور هدفمند کمک کند، همچنین بهترین و تنها راهکار عملی برای افزایش قدرت خرید این است که جلوی تورم را بگیریم.

به علاوه اینکه، باید تمام واحدهای صنفی و بنگاه‌های فعال بتوانند خود را با شرایط روز سازگار کنند و قدرت تامین هزینه‌های واحد اقتصادی را داشته باشند. این در حالی است که بسیاری از تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی به‌سختی دوران کرونا را گذراندند، اگرچه افزایش دستمزدهای امسال با هدف حفظ و ارتقای قدرت خرید کارگران متناسب با شرایط تورمی اقتصاد تعیین شد، اما برخی بنگاه‌ها، توانایی پرداخت این میزان افزایش دستمزد را نداشتند، در نتیجه فشار هزینه‌ای تحمیل‌شده ناشی از اجرای همزمان این تصمیمات، موجب افزایش نرخ کالاها و خدمات شد و به شرایط تورمی اقتصاد دامن زد. از سوی دیگر، به تعدیل نیروی کار و افزایش بیکاری، تشدید اشتغال غیررسمی و آسیب شدید به دهک‌های پایین درآمدی نیز منجر شد. باتوجه به حل نشدن مشکلات ساختاری اقتصاد، در صورت ادامه این روند، همان نتایج پیشین حاصل خواهد شد.

سال گذشته، تفاوت فاحشی در پرداخت حقوق کارگران مصوب شد، اما در این تصمیم، میزان درآمد واحدهای صنفی دیده نشد، بنابراین بسیاری از کارخانه‌ها به‌دلیل مشکلات اقتصادی، مجبور به تعدیل نیرو شدند. برخی دیگر از بنگاه‌های اقتصادی نیز، باوجود وضعیت بد اقتصادی، از جنبه اخلاقی وارد شده و کارگران خود را به‌دلیل تامین معیشت خانواده اخراج نکردند و در حال ضرر هستند.

یکی از مشکلات اصناف و فعالان اقتصادی، بی‌ثباتی در نرخ‌های تعیین‌شده شامل هزینه‌های بیمه، مالیات، انرژی، اجاره و تامین حقوق و دستمزد نیروی کار است. این مسائل باعث می‌شود به‌دلیل نبود تناسب بین درآمد و هزینه‌ها، کارفرما نتواند برای تداوم روند کار، تصمیم صحیح و منطقی بگیرد، در نتیجه هنگامی که یک واحد تولیدی نتواند هزینه‌های خود را تامین کند، مجبور به تعدیل نیرو می‌شود.

با نظر به تمام موارد یادشده، دولت باید قبل از تصمیم‌گیری برای افزایش دستمزدها، جلسات تخصصی با حضور فعالان اقتصادی برگزار کند و سپس موضوع افزایش حقوق در کارگروه سه‌جانبه مطرح و بررسی شود. افراد حاضر و تصمیم‌گیر در این کارگروه سه‌جانبه، باید قبل از هر تصمیمی، نظر فعالان کسب‌وکار را جویا شوند و پس از بررسی واقعی شرایط نسبت به تعیین دستمزد اقدام کنند. در فرآیند تعیین حقوق و دستمزد باید شرایط طرف کارفرما و تولیدکننده نیز به‌درستی دیده شود. شرایط کارفرما و تولید نیز رابطه کاملا مستقیمی با شرایط کلان اقتصاد دارد. بنابراین نمی‌توان در این‌گونه موارد کلان و اثرگذار، یک‌جانبه و یک‌شبه وارد عمل شد. امیدوارم پس از این باتوجه به اثرات منفی تصمیمات یک‌شبه بر اقتصاد، تمام جوانب با مشورت افراد متخصص و درگیر موضوع، بررسی و سپس تصمیم نهایی گرفته شود، همچنین اعمال طرح‌های تشویقی برای کارفرمایان می‌تواند به‌عنوان راهکاری برای حمایت از کارفرما در نظر گرفته شود. به‌عنوان نمونه، اعمال تخفیف در بیمه کارگران یا تخفیف‌های مالیاتی برای تولید از سوی دولت، می‌تواند ابزار مناسبی در این حوزه قلمداد شود.

یادداشت

حل مشکل مسکن با همکاری همه‌جانبه

محمد فیروزی
کارشناس مسکن

در قانون اساسی دولت مکلف شده است که زمین یا مسکن را برای خانواده‌های ایرانی فراهم کند. این یک قانون تکلیفی برای دولت است. ساخت مسکن ملی در این حجم نیاز به همکاری تمام قوای دولتی و نهادهای حاکمیتی دارد تا عملیاتی و اجرا شود و تنها وزارتخانه از پس آن برنمی‌آید.

رشد نرخ تورم و کاهش ارزش پول به‌قدری قدرتمند بوده که در تمامی بازارهای مالی از جمله بازار مسکن تلاطم ایجاد کرده است. این اتفاق باعث شده، نرخ مسکن به‌صورت روزانه تغییر داشته باشد و بسیاری از فروشندگان، از ترس افزایش نرخ، از فروش عقب‌نشینی کنند که این امر باعث رکود بازار مسکن شده است.

از طرفی، نرخ مصالح ساختمانی با رشد چشمگیری مواجه بوده و هر بار شوک قیمتی تازه‌ای را از ابتدای پاییز تجربه کرده که در ماه‌های اخیر این رشد شدت بیشتری گرفته است. در قانون اساسی، دولت مکلف شده، زمین یا مسکن را برای خانواده‌های ایرانی فراهم کند و این یک قانون تکلیفی برای دولت است. سوالی که پیش می‌آید، این است که چرا در ۴۲ سال گذشته، این کار انجام نشده است؟

در گذشته، طرح ملی با نام مسکن مهر ایجاد شد که فارغ از ایرادات موجود به‌علت حجم بالای کار، در مجموع مقداری از انتظارات را برآورده کرد. این طرح باعث شد، هم اشتغال و نیروی کار افزایش پیدا کند و هم چرخه اقتصادی به‌دلیل چند صد شغلی که به‌طورمستقیم از این طرح به‌وجود آمد، رونق پیدا کند، اما به‌سبب سیاست‌های موجود، فرآیند این موضوع کند و رفته‌رفته متوقف شد. بدون شک، ساخت مسکن در این حجم، نیاز به همکاری تمام قوای دولتی و نهادهای حاکمیتی دارد تا عملیاتی شود.

در نتیجه، تعادل در عرضه و تقاضا در بازار مسکن برقرار نشد و کاهش عرضه و تقاضا براساس میانگین جمعیت جوان باعث جهش بی‌سابقه نرخ مسکن در بازار شد. وقتی زمین گران می‌شود، به‌طبع مصالح ساختمانی هم رو به افزایش نرخ می‌رود و همین دلایل باعث افزایش نرخ مسکن، رهن و اجاره است. یکی از آسیب‌هایی که افزایش نرخ مسکن به‌همراه داشت، سست شدن بنیاد خانواده‌ها است.

متاسفانه حتی با روی کار آمدن دولت سیزدهم هم به‌دلیل ضعف عملکردی برخی مسئولان، نظارت بر اجرای برنامه‌های ساماندهی بخش مسکن کاهش یافت و نتایج حاصل، انتظارات متقاضیان را برآورده نکرد. به‌طبع هر چیزی که گران شود، تاثیر مستقیم بر زندگی مردم دارد و پول‌های سرگردان وارد این بازار می‌شود، در نتیجه با افزایش نرخ تورم، گرانی مسکن روز به روز تشدید می‌شود و خرید خانه را برای اقشار کم‌درآمد به یک رویا تبدیل می‌کند. از سوی دیگر، با کاهش قدرت خرید، بازار دچار رکود شده و در نهایت رکود تورمی بر اقتصاد سایه می‌اندازد. به این ترتیب، کشور ما در دنیا جزء معدود کشورهایی است که با نبود خریدوفروش در بازار، قیمت‌ها روز به روز افزایش پیدا می‌کند.

این روند در بازار مسکن نیز به‌وضوح نمایان است و دولت نیز تا امروز برای رفع این روند موفق نبوده است. امیدواریم با تغییر سکاندار وزارت متولی مسکن و اعمال برنامه‌ها و سیاست‌های منطقی‌تر شاید حرکت مثبت در این حوزه باشیم. در این بین، اگر حمایت‌های مجموعه دولت و قوای دیگر درباره برنامه‌های جدید محقق شود، وزیر جدید می‌تواند یکی از وزرایی باشد که سابقه ماندگار از خود بر جای می‌گذارد. برای تحقق اهداف حوزه مسکن، یکی از مهم‌ترین موارد تامین اعتبار برنامه‌ها است. بنابراین وزارت راه و شهرسازی، متولی امر مسکن است، اما تامین منابع مالی در اختیار این وزارتخانه نیست و نیازمند حمایت سایر ارگان‌های دولت است. آنچه مسلم است، تامین مسکن و سرپناه جزو نخستین نیازهای یک خانواده است که باید به آن توجه ویژه داشت.

لزوم افزایش بودجه حمل‌ونقل

معاون برنامه‌ریزی و مدیریت منابع وزارت راه و شهرسازی بااشاره به بودجه فعلی، خواستار افزایش بودجه حمل‌ونقل سال آینده از سوی دولت شد. امیر محمود غفاری در گفت‌وگو با پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی درباره نهضت ملی مسکن گفت: باید دولت به این بخش نگاه ویژه‌ای داشته باشد. غفاری بااشاره به زحمات وزیر پیشین، مرحوم رستم قاسمی گفت: سال گذشته درخواست وزارت راه و شهرسازی، اختصاص حداقل ۴۰ هزار میلیارد تومان به‌صورت نقدی از سوی دولت برای صندوق ملی مسکن بود که اقدامات اولیه انجام بگیرد، اما متاسفانه این خواسته محقق نشد و این عدد دیده نشد، بلکه بودجه‌ای دیگر آن‌هم به‌صورت نسیه اختصاص یافت. وی افزود: بیش از یک‌سوم اراضی که رئیس‌جمهور وعده داده بود، تامین شد. در بخش تسهیلات نیز نظر به رصد وضعیت استان‌ها تا حدی تامین شده، اما هنوز کامل نیست. غفاری ادامه داد: براساس اعلام مرکز آمار، مصالح اصلی ساختمانی ۶۰ درصد رشد نرخ داشته است، از طرفی ابتدای سال دستمزد و حقوق کارگران به‌صورت رسمی از سوی دولت ۵۷ درصد افزایش یافت که از دیگر عوامل افزایش هزینه‌ها است. وی خاطرنشان کرد: همچنین مصوبات سفر ریاست‌جمهوری در حوزه حمل‌ونقل برای سال آینده به طور تقریبی ۱۷ هزار میلیارد تومان تعهد ایجاد کرده است. معاون برنامه‌ریزی و مدیریت منابع وزارت راه و شهرسازی تصریح کرد: بودجه فعلی فصل حمل‌ونقل که امسال ۲۲ هزار میلیارد تومان است، باید حداقل به ۵۰ هزار میلیارد تومان افزایش یابد تا ۵۰ درصد هزینه‌ها تامین شود.

برنامه‌ای برای رفع مشکل بیکاری کارگران ساختمانی وجود ندارد

قصه پرغصه کارگران فصلی

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

با فرارسیدن فصل سرد سال، همزمان با فراگیر شدن بحران اقتصادی در کشور، به‌نظر می‌رسد کارگران فصلی، اعم از کارگران ساختمانی، روزمزد و کشاورزی، منابع درآمدی خود را از دست خواهند داد. به‌دلیل تورم فراگیر و بیکاری فزاینده در فصل‌های گرم سال یعنی در تابستان و بهار، میزان درآمد این بخش از کارگران کشور از ابتدای امسال با کمبود و نزول شدیدی مواجه شده است. ازاین‌رو، بخش مهمی از کارگران کشور در خطر سقوط معاش و مهلکه فقر قرار دارند. با این حال، انتظار این کارگران حمایت است تا بتوانند از این وضعیت نجات یابند.

نبود شغل مناسب و درآمد کافی، دوری از خانواده، افزایش بیکاری، نبود امنیت شغلی و نداشتن بیمه، همچنین نبود مکان مناسب برای اسکان در محل کار، قصه پرغصه کارگران فصلی است که برای یافتن شغل به کلانشهرها مهاجرت کرده‌اند. شواهد حاکی از حمایت ضعیف دولت از قشر کارگران ساختمانی بوده و بارها اعلام شده که کارگران ساختمانی معروف به بیکاران فصلی هستند و با سرد شدن هوا و رکود در صنعت ساختمان‌سازی، در عمل این کارگران نیز بیکار می‌شوند و درآمدی ندارند.

صمت در این گزارش معضلات بیکاری کارگران ساختمانی را مورد بررسی قرار داده است.

عکس: صمت

در میان کارگران ساختمانی، اقشار مختلف جامعه دیده می‌شوند، اما شکل غالب آنها به‌لحاظ موقعیت طبقاتی، جزو طبقات ضعیف جامعه محسوب می‌شوند که باید به مشکلات‌شان رسیدگی کرد

بیکاری‌های سنگین از راه می‌رسد

زندگی و معیشت کارگران ساختمانی، همیشه دشوار است و سرمای سخت زمستانی این دشواری را بیشتر می‌کند.

بارش برف و کاهش دمای هوا در غرب کشور، ده‌ها هزار کارگر ساختمانی را بیکار کرده است؛ این ده‌ها هزار نفر، نماینده خانواده‌هایی هستند که بسیاری از آنها هیچ منبع درآمدی ندارند. باتوجه به فصلی بودن اشتغال در بخش صنعت ساختمان، بارش برف سنگین کلیه کارگاه‌های ساختمانی را به تعطیلی می‌کشاند و نیروی فعال در این بخش، منابع درآمد مالی خود را از دست داده و باتوجه به تورم افسارگسیخته و عدم‌تعادل دستمزد کارگران با تورم جهش‌یافته و نبود پس‌انداز، شرایط زندگی سخت‌تر از قبل می‌شود.

کارگران و استادکاران ساختمانی نه مشمول بیمه بیکاری می‌شوند و از کمک معیشت‌هایی مانند بن کارگری برخوردارند.

این گروه عملا از هیچ‌گونه قانون حمایتی برخوردار نیستند. به‌نظر می‌رسد باوجود شعارها، هیچ برنامه‌ای برای رفع مشکلات کارگران ساختمانی وجود ندارد و در آینده دور و نزدیک نیز هیچ چشم‌انداز روشنی برای بهبود اوضاع کارگران ساختمانی دیده نمی‌شود. به این ترتیب با آغاز فصل سرما، بیکاری‌های سنگین از راه می‌رسند و هزاران خانواده به دردسر می‌افتند.

در این بین شعارهای دولت هنوز رنگ اجرایی شدن به خود ندیده و زمستان سخت بیکاری کارگران ساختمانی هنوز به بهار توسعه و اشتغال کامل نرسیده است. کارشناسان تاکید دارند که اگر دولت قصد بهبود این اوضاع را دارد، باید در عمل وضعیت معیشت را ترمیم کرده و جایگاه مادی کارگران با هدف کاهش شکاف طبقاتی، ارتقا یابد.

رکود تورمی، بلای جان ساخت‌وساز

محمد علیزاده، کارشناس بازار مسکن در رابطه با بیکاری کارگران ساختمانی به صمت گفت: در حال حاضر بیشتر از آنکه بازار مسکن با رکود مواجه باشد، تعداد ساخت‌وساز نسبت به سال‌های گذشته با کاهش روبه‌رو شده است و این موضوع از رکود تورمی نشأت می‌گیرد. می‌توان این‌طور بیان کرد که با چنین وضعی کارگران روزمزد، خیلی تحت‌تاثیر قرار نمی‌گیرند، چرا که بیشتر فعالیت‌های ساخت‌وساز به‌صورت پیمانکاری جلو می‌رود، همچنین بیکاری در فصل سرما اتفاقی نیست که تازگی داشته باشد و از گذشته شاهد آن بوده‌ایم و همیشه در این فصل کار برای کارگران کمتر بوده است. وی افزود: موضوع دیگر، بحث تغییر روند کار کارگران ساختمانی از روزانه به‌صورت پروژه‌ای است، به این معنی که اگر در هفته ۳ روز سرد و بارانی وجود داشته باشد، کارگران در روزهای دیگر فعالیت بیشتری می‌کنند و این کمبود را جبران می‌کنند.

به‌طورکلی ۴ عامل بر نرخ مسکن اثر می‌گذارند که شامل نرخ مصالح ساختمانی نرخ دلار و زمین و تورم می‌شوند

▣ عوامل موثر در افزایش نرخ مسکن

علیزاده درباره علل کاهش تولید مسکن در کشور عنوان کرد: با کاهش تعداد پروانه‌های ساخت و کم‌رمقی تولید، میزان اشتغال موردنیاز در این بخش نیز حاصل نمی‌شود. در سال جدید میزان ساخت‌وساز در کشور کاهش قابل‌توجهی داشته است، به این دلیل که نرخ زمین در کشور بالا بوده و با افزایش نرخ خدمات و مجوزهایی که شهرداری‌ها برای ساخت‌وساز در اختیار قرار می‌دهد، هزینه تمام‌شده تولید، افزایش قابل‌توجهی را تجربه کرده است و در کنار این عوامل، بحث افزایش نرخ ناگهانی مصالح ساختمانی است که در نهایت بر نرخ تمام‌شده مسکن نیز اثر می‌گذارد. تا زمانی که تورم بر بازار مصالح ساختمانی حاکم است، انتظار نمی‌رود تورم بازار مسکن کاهش پیدا کند. در این شرایط، همچنان حلقه آخر بازار یعنی فروش به مصرف‌کننده، درست کار نخواهد کرد.

وی در ادامه توضیح داد: به‌طورکلی، ۴ عامل بر نرخ مسکن اثر می‌گذارند که شامل نرخ مصالح ساختمانی، زمین ، دلار و تورم می‌شوند، البته ممکن است اثرگذاری هر یک از این عوامل کم یا زیاد باشد، حتی ممکن است این اثرگذاری سریع یا در طولانی‌مدت باشد که تمام این فاکتورها نیز در جای خود موثر خواهند بود.

▣ روی باز کارفرمایان برای کارگران خارجی

این کارشناس بازار مسکن خاطرنشان کرد: طبق قانون کار، اتباع بیگانه‌ای که فاقد پروانه کار، پروانه کار موقت یا کارت کار موقت باشند، اجازه اشتغال در کشور را ندارند و در صورت اشتغال و بکارگیری، کارفرمای آنها متخلف و مشمول جریمه خواهد بود، اما با این وجود، تعداد اتباع خارجی برای کار در صنعت ساختمان‌سازی رو به افزایش است و کارفرمایان از این موضوع استقبال می‌کنند، چرا که این افراد با حقوق کمتری کار می‌کنند و نیازی نیست کارفرمایان نسبت به بیمه این کارگران وسواس به‌خرج دهند، از این‌رو همیشه بازار ساخت‌وساز برای این افراد، مشاغل پرطرفداری به‌حساب می‌آید و این موضوع تاثیر بسیار زیادی بر بیکاری کارگران ساختمانی دارد، در نتیجه این چالش باید هرچه سریع‌تر توسط مسئولان مربوطه حل‌وفصل شود.

امنیت و آینده شغلی، مطالبه کارگران ساختمانی

مرتضی پدریان، جامعه‌شناس و استاد دانشگاه پیرامون وضعیت معیشتی کارگران ساختمانی به صمت گفت: نبود امنیت شغلی و آینده نه‌چندان روشن، مسائلی هستند که کارگران فصلی یا ساختمانی با آن مواجهند. کارگران ساختمانی را می‌توان به‌لحاظ هویتی به ۲دسته تقسیم کرد؛ یکی کارگران مهاجری که به‌طور عمده از کشورهای دیگر وارد ایران شده‌اند و دوم کارگرانی که از حاشیه شهرها یا شهرستان‌های کم‌برخوردار سطح کشور به مناطقی که ساخت‌وساز در آنها رونق بیشتری دارد، مهاجرت می‌کنند. در گذشته این افراد اغلب دارای تحصیلات نبودند، اما امروزه به‌دلیل گسترش پدیده بیکاری، در میان این کارگران، افراد تحصیلکرده با مدارک کارشناسی یا کارشناسی‌ارشد هم دیده می‌شود.

▣ اقشار مختلف، کارگری را تجربه می‌کنند

وی می‌افزاید: بخش دیگری از این کارگران، در دهه‌های پیشین نیز، همزمان با تحصیل در دانشگاه، در کارگاه‌های ساختمانی کارگری می‌کردند. عمده این افراد نیز از شهرستان‌ها برای امرار معاش به شهرهای بزرگ‌تر از جمله تهران آمده، مشغول این حرفه می‌شدند. در میان کارگران ساختمانی، اقشار مختلف جامعه دیده می‌شوند، اما غالب آنها به‌لحاظ موقعیت طبقاتی، جزو طبقات ضعیف جامعه محسوب می‌شوند که باید به مشکلات‌شان رسیدگی کرد. بنا به اصل ۹ گانه طبقات اجتماعی به‌وسیله جامعه‌شناسان، کارگران ساختمانی آخرین طبقه از طبقات جامعه به شمار می‌روند، این گروه حتی ممکن است از لحاظ طبقه تحصیلی نیز از موقعیت بالایی برخوردار باشند، اما به‌لحاظ اجتماعی به طبقات پایین جامعه تعلق دارند.

پدریان در ادامه تصریح کرد: از لحاظ سنی نیز، این‌گونه افراد به‌طورعمده جزو افراد بین ۳۰ تا ۵۰ سال هستند. در بین آنها طبقات سنی بالای ۷۰ و ۷۵ سال نیز دیده می‌شود که از این افراد کمتر برای کار استفاده می‌شود، زیرا به‌لحاظ فیزیکی دارای توانمندی لازم نیستند. اگر ما انتخاب کارفرماها را به‌عنوان یک شاخص برای انتخاب کارگران ساختمانی در نظر بگیریم، به‌طورمعمول از گروه سنی ۳۰ تا ۵۰ سال استفاده می‌کنند و از گروه سنی زیر ۲۰ سال کمتر استفاده می‌شود، مگر در موارد خاص؛ اما برای کارهای ساختمانی سخت از گروه سنی غالب استفاده می‌کنند.

▣ کارفرمایان، ملزم به بیمه کارگران شوند

پدریان افزود: در نهایت باید برای کارگران ساختمانی ۲ اقدام مهم انجام داد؛ نخست اینکه باید برای آنها احساس امنیت شغلی ایجاد کنیم، یعنی نوعی سیستم اقتصادی، اجتماعی در اداره کار برای‌شان ایجاد شود که اگر بیکار شدند، مرکزی برای حمایت از آنها و راهکارهایی برای رفع‌ورجوع مشکلات‌شان وجود داشته باشد. سازمان تامین اجتماعی نیز باید کارفرمایان را ملزم به بیمه کردن کارگران ساختمانی کند. این سیستم باید به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی شود که اگر کارگران حتی یک روز هم مشغول به کار هستند، همان یک روز، جزو سابقه بیمه آنها محسوب شود و جمع این روزها بتواند برای آنها سابقه سالانه ایجاد کند.

این جامعه‌شناس در پایان به صمت گفت: پیشنهاد این است که اقدامات فوق برای قشر عظیم کارگران ساختمانی انجام شود. کارفرمایان می‌توانند با نگاهی انسان‌دوستانه به این موضوع بیندیشند و بیمه آنها را پرداخت کنند. راهکار دیگر این است که برای انجام کارهای ساختمانی، نام کارگران روزمزد نیز در لیست بیمه کارگران ساختمانی قید شود تا آنها نیز احساس امنیت شغلی یا تامین آتیه داشته باشند. به‌هرحال باید برای کاهش مشکلات کارگران ساختمانی برنامه و راهکارهای موثری تدوین شود.

سخن پایانی

شرایط کار در خوش‌بینانه‌ترین حالت برای کارگران ساختمانی از ابتدای خرداد تا پایان آبان، فراهم است، البته این مسئله بدین‌معنا نیست که در این ایام نیز هر روز بر سرکار هستند، بلکه اگر شانس با آنها یار باشد، نیمی از ماه را مشغول کار باشند.

تورم و گرانی این روزها کمر بسیاری از افراد را در تامین هزینه‌های زندگی خم کرده است، در این میان شرایط برای افرادی که دستمزد آنها براساس کار روزانه پرداخت می‌شود و حقوق ثابتی ندارند، سخت‌تر است. اگر یک کارگر ساختمانی در طول سال و با احتساب روزهای تعطیل ۳۰ روز نیز بر سر کار باشد و روزانه در نهایت ۳۰۰ هزار تومان دستمزد دریافت کند، در ماه حقوق ماهانه او حدود ۹ میلیون تومان می‌شود، در حالی که این سطح از درآمد کفاف هزینه‌های زندگی کارگران را نمی‌دهد. این درحالی است که بسیاری از کارگران ساختمانی در ماه شاید بیشتر از ۱۰ مشغول به کار نباشند.

سرد شدن هوا در عمل، صنعت ساختمان‌سازی را به کما می‌برد، در این ایام مشکلات کارگران ساختمانی بیشتر از گذشته مشهود است، بسیاری از این کارگران سوز سرما را به جان می‌خرند تا شاید مشغول به کار و موفق به دریافت مزد روزانه شوند.

اگر فکری به حال کارگران فصلی کشور نشود، این قشر زیر فشارهای اقتصادی برای تامین هزینه‌های خانواده بیشتر از گذشته خم می‌شوند و از سفره‌ای که روزبه‌روز در حال کوچک شدن است، چیزی باقی نخواهد ماند.

صرفه‌جویی ارزی با بومی‌سازی در ایمیدرو

به‌گفته معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت ایمیدرو، با راه‌اندازی دفتر بومی‌سازی و راهبری شرکت‌ها در این حوزه، تاکنون یک میلیارد دلار صرفه‌جویی ارزی از بومی‌سازی، حاصل شده است. به‌گزارش سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)، وجیه‌اله جعفری در نشستی با حضور معاون سیاست‌گذاری و ارزیابی راهبردی معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری افزود: طرح توانمندسازی فارغ‌التحصیلان بخش معدن و صنایع معدنی ایمیدرو از اقداماتی است که این سازمان با هدف تربیت نیروی مهارتی راه‌اندازی کرد. معاون وزیر صمت، تامین مالی را لازمه جذب و حمایت از ایده‌ها برشمرد و ادامه داد: تامین مالی از طریق بازار سرمایه و بخشی از اعتبارات سازمان‌های توسعه‌ای می‌تواند شرایط را برای حمایت از دانش‌بنیان‌ها و مراکز علمی که به‌رفع نیازهای فناورانه معدن و صنایع معدنی کمک می‌کنند، تسهیل کند. جعفری با بیان اینکه توسعه حوزه نوآوری و فناوری در شمار اولویت‌های ایمیدرو قرار دارد، اظهار کرد: قوانین مربوط به این حوزه و آیین‌نامه‌های آن، پشتوانه ایجاد حرکت هستند. وی تاکید کرد: در این زمینه، نیروی انسانی متخصص باید محور امور قرار بگیرد.وی اعلام کرد: معدن و صنایع معدنی در بخش اکتشاف، استخراج و به‌ویژه فرآوری، دارای موضوعات فناورانه است و از سوی دیگر، تامین ماشین‌آلات و تجهیزات از طریق بومی‌سازی، دیگر رویکردی است که در ایمیدرو موردتوجه است. وی افزود: این سازمان با راه‌اندازی سامانه جامع بومی‌سازی زنجیره آهن و فولاد ایران، شرایط را برای ارتباط بین تامین‌کننده و مصرف‌کننده تجهیزات بومی‌سازی‌شده فراهم کرده است.

صمت راهکارهای تحقق معدنکاری سبز را بررسی کرد

پیچ و خم واردات ماشین آلات و محیط‌زیست

معدنکاری سبز یکی از شاخصه‌های اثرگذار برای حفظ محیط‌زیست است؛ مسیری که کشورهای اروپایی طی کردند و آلایندگی معادن را به‌حداقل رساندند، اما در ایران فقط واژه‌ای است که هرازگاهی از سوی مسئولان و مدیران بازگو می‌شود و سپس از یادها می‌رود. غفلت از این استراتژی نه‌تنها در بخش معدن بلکه در صنایع دیگر هم دیده می‌شود، این در حالی است که حرکت در این مسیر برای تمام صنایع یک ضرورت به‌شمار می‌رود، چرا که می‌تواند به قطار پیشرفت سرعت ببخشد و در نهایت برای کشور، توسعه پایدار را به‌ارمغان بیاورد. باوجود اینکه ایران دارای غنی‌ترین ذخایر معدنی است، اما سیاست‌گذاری‌های غلط دولت با هدف درآمدزایی موجب شده، فعالیت‌های معدنی در چارچوب اصول حفظ محیط‌زیست انجام نشود و همچنان شکل سنتی خود را حفظ کند. از سوی دیگر، این بخش با چالش‌های بسیاری هم دست و پنجه نرم می‌کند. بنا به‌گفته کارشناسان، حتی اگر معدنکار از مشکلاتی نظیر فرسودگی ماشین‌آلات و نبود حمایت مالی عبور کند، در مسیر صادرات و تولید با سنگ‌اندازی دولت مواجه خواهد شد، بنابراین چگونه می‌توان به معدنکاری سبز فکر کرد.

عکس: آیدا فریدی

زهرا پیربداغی
editor@smtnews.ir

ضرورت نوسازی زیرساخت‌ها

پیمان افضل، استاد دانشگاه و فعال معدنی در تشریح چگونگی حرکت به‌سمت معدنکاری سبز به صمت گفت: در مرحله اول، باید نوسازی زیرساخت‌های معدن در اولویت دولت قرار گیرد، چرا که با دستگاه‌ها و تجهیزات قدیمی که سوخت زیادی مصرف می‌کنند، نمی‌توان در مسیر معدنکاری سبز حرکت کرد. در حال حاضر کشورهای پیشرفته یا در حال توسعه در بازه زمانی بین ۵ تا ۱۰ سال، فناوری خود را به‌روز می‌کنند، ما هم باید این کشورها را الگو قرار دهیم و فناوری خود را حداقل هر ۵ سال یا حداکثر ۱۰ سال به‌روز کنیم. اگر بخواهیم خلاف جهت آب شنا کنیم، روند استهلاک و مصرف سوخت دستگاه‌ها بالا می‌رود و دیگر نمی‌توان انتظار کاهش آلایندگی را داشت.

احیای محیط‌زیست به کمک آموزش

وی با بیان اینکه در دومین مرحله، باید روی آموزش کار کنیم، اظهار کرد: بکارگیری فناوری‌های جدید، نیاز به فرهنگ‌سازی و آموزش دارد، به‌طورمثال در کشورهای توسعه‌یافته اگر دستگاه بولدوزر نیاز به تعویض روغن داشته باشد، به‌طور کامل روغن قدیمی تخلیه و سپس روغن جدید جایگزین می‌شود. اما در ایران برای اینکه هزینه‌ها بالا نرود، به روغن قدیمی، روغن جدید را اضافه می‌کنند. این رویکرد شاید صرفه‌جویی در هزینه‌ها به‌شمار رود، اما به‌مرور زمان، بهره‌وری دستگاه را پایین می‌آورد و روند استهلاک، سریع‌تر اتفاق می‌افتد، به‌طوری که منجر به آلودگی محیط‌زیست خواهد شد. افضل ادامه داد: باتوجه به اینکه نیروی کار متخصص و تحصیلکرده در بخش معدن می‌تواند کمک شایانی به بهسازی و احیای محیط‌زیست کند، می‌توانیم رشته محیط‌زیست در معدن یا مبحث بازسازی معادن را به‌عنوان درس در تحصیلات تکمیلی یا حتی به‌عنوان گرایش جدید در دانشگاه‌ها ارائه کنیم.

تعامل یک ضرورت است

این استاد دانشگاه با بیان اینکه برای حفظ محیط‌زیست نیازمند ورود فناوری جدید از کشورهای دیگر هستیم، گفت: کشور چین هم نمی‌تواند فناوری را به‌طور جداگانه تولید کند. به‌طوری که بسیاری از تجهیزات اصلی و پایه را وارد می‌کند و در ادامه تعاملات خود، رابطه‌اش را با کشورهای عربی و جنوب خلیج‌فارس توسعه داده است. سیاست‌گذاری‌های چین بیانگر آن است که خواستار سرمایه‌گذاری در کشورهایی است که درآمد و امنیت سرمایه‌اش تضمین شود، بنابراین تاکید می‌کنم توسعه تعامل با کشورهای دیگر یک اصل ضروری است.

فرسودگی ماشین آلات، بلای جان طبیعت

این فعال معدنی، فرسودگی ماشین‌آلات را از موانع حرکت در مسیر معدنکاری سبز دانست و گفت: فقدان تخصص کافی مسئولان معدنی موجب صدور بخشنامه‌های متناقض شده که چالش‌هایی را برای تولیدکنندگان به‌وجود آورده است. در حال حاضر بسیاری از شرکت‌های معدنی در زمینه ماشین‌آلات در وضعیت بحرانی به‌سر می‌برند، برای مثال یک شرکت ایرانی-خارجی، ماشین‌آلات را خریداری کرده، اما در گمرک دپو شده و اجازه ترخیص نداده‌اند و از آنجایی که بدون تجهیزات نمی‌تواند به فعالیت خود ادامه دهد، مجوز بهره‌برداری معدن این شرکت در حال باطل شدن است. باید اذعان کرد: در شرایطی که معدنکاری در ایران درگیر چالش‌های بسیاری است که هر روز هم بیشتر می‌شود، نمی‌توان به معدنکاری سبز فکر کرد و در حد شعار باقی می‌ماند. وی با بیان اینکه برای نوسازی تجهیزات باید مقررات و قوانین هم در راستای توسعه باشند، اظهار کرد: کارخانه هپکو نیاز به حمایت و مشوق‌هایی از سوی دولت دارد. از سویی دیگر، این کارخانه می‌تواند با پیوستن به شرکت‌های خارجی، ماشین‌آلات به‌روز را تولید کند. پیش گرفتن این رویکرد نه‌تنها منجر به کاهش مصرف منابع انرژی می‌شود، بلکه در کاهش آلایندگی معادن هم موثر خواهد بود.

باطله‌های دوست‌داشتنی

افضل اظهار کرد: باطله‌های معدنی امروز خودشان یک معدن جدید هستند، بسیاری از مواد کمیاب که در گذشته، موردتوجه نبودند، در حال حاضر در میان باطله‌هایی معدنی ارزشمند شده‌اند. بازیافت باطله‌ها نه‌تنها موجب نجات محیط‌زیست می‌شوند، بلکه ارزش‌افزوده برای معدن ایجاد می‌کند. ناگفته نماند که بدون دستیابی به فناوری نوین نمی‌توان این روش‌ها را در کشور پیاده کرد.است.

وی با انتقاد از اینکه بانک‌ها پروانه بهره‌برداری را به‌عنوان وثیقه قبول دارند، گفت: باید فرهنگ‌سازی از سوی دولت انجام شود تا پروانه بهره‌برداری همسطح سند ملک ارزش داشته باشند. وقتی می‌گوییم گواهی کشف یعنی دولت وجود آن ماده معدنی در آن کانسار را تایید و ضمانت کرده‌اند، ریشه‌ای این نگاه بانک‌ها به پروانه بهره‌برداری معادن، به اقتصاد بیمار کشورمان برمی‌گردد که در میان آحاد جامعه، زمین و ملک به‌عنوان شاه‌بیتی برای سوددهی جاافتاده است، البته بانک‌ها توجه ویژه به معادن بزرگ دارند، اما از معادنی کوچک‌مقیاس یا معادنی که هنوز به‌بهره‌برداری نرسیده‌اند، حمایتی نمی‌کنند، بنابراین این شواهد نشان می‌دهد تا زمانی که نگاه بانک‌ها به معادن تغییر نکند، انتظار نداشته باشیم از معدنکاری سبز حمایت شود.

> اگر بخواهیم خلاف جهت آب شنا کنیم، روند استهلاک و مصرف سوخت دستگاه‌ها بالا می‌رود و دیگر نمی‌توان انتظار کاهش آلایندگی را داشت

دوری از فناوری نوین

احمد جمشیدی، دانشیار معدن و محیط‌زیست به صمت گفت: برای اینکه بتوانیم در مسیر معدنکاری سبز حرکت کنیم، معدنکاران از زمان صدور مجوز باید برنامه جامع محیط‌زیست داشته باشند، به این ترتیب که استخراج و فرآوری مواد معدنی با کمترین آسیب به محیط‌زیست انجام شود.

وی افزود: تحولاتی که در صنایع مختلف رخ می‌دهد، نیازمند استفاده از فناوری نوین است که منجر به تسهیل فرآیند تولید، افزایش بهره‌وری و حفظ محیط‌زیست می‌شود. وی در ادامه با بیان اینکه بقای هر واحد معدنی و صنعتی به استفاده از فناوری‌های جدید بازمی‌گردد، گفت: با بکارگیری فناوری نوین در معادن، مصرف انرژی پایین می‌آید.

برای رسیدن به خودکفایی در این مسیر، باید به پژوهشگران فرصت داده شود تا عقب‌ماندگی‌های‌مان نسبت به کشورهای توسعه‌یافته جبران شود. برای مثال، می‌توانیم از انرژی خورشیدی برای تامین برق واحدهای صنعتی و معدنی استفاده کنیم.

لزوم بازسازی معادن در پایان کار

جمشیدی گفت: زمانی که مرحله بهره‌برداری از یک معدن به‌پایان می‌رسد، بازسازی معدن باید در برنامه‌های معدنکار قرار گیرد. برای مثال، در معادن روباز یک پیت بزرگ ایجاد می‌شود. بعد از دوره بهره‌برداری باید تکلیف این پیت مشخص شود تا آسیبی به محیط‌زیست نزند، بنابراین فعالیت‌های معدنی از زمان آغاز تا پایان باید براساس یک برنامه مدیریت محیط‌زیستی پیش برود.

جمشیدی بااشاره به اینکه باید حمایت از طرح‌های پژوهشی در زمینه کاهش آلایندگی محیط‌زیست درست انجام شود، اظهار کرد: به‌طورمعمول برای اینکه دانشی بومی شود، انتظار دارند در زمان کوتاهی به بازدهی برسد، اما واقعیت این است که یک پروژه ۵ تا ۱۰ سال، نیاز به حمایت مادی و معنوی دارد. از سویی دیگر، تعریف درست یک طرح پژوهشی اهمیت زیادی دارد. معمولا شاهد هستیم طرح‌هایی که تعریف می‌شود، حجم زیادی از شرح خدمات دارند که قرار است در کوتاه‌مدت به‌سرانجام برسند، حتی اگر سرمایه‌گذاری کلانی هم انجام شود، به‌علت اینکه اهداف مشخص نیست، نتیجه مطلوبی نخواهد داشت. وی فرسودگی ماشین‌آلات معدنی را خطری برای محیط‌زیست دانست و گفت: متاسفانه در واردات ماشین‌آلات، تولیدکنندگان با محدودیت‌هایی مواجهند. این در حالی است که هر چقدر با تجهیزات روز دنیا منطبق باشیم، محیط‌زیست کمتر آلوده می‌شود و بهره‌وری معادن بالا خواهد رفت.

سخن پایانی

در نگاه اول، پذیرش معدنکاری سبز به‌معنای افزایش هزینه‌های تولید است، اما در مدت کوتاهی می‌توانیم شاهد صرفه‌جویی در بهره‌برداری از منابع و حتی بازگشت باطله‌های معدنی به چرخه تولید باشیم. رمز ورود و موفقیت در این عرصه، حمایت مالی دولت، ورود فناوری نوین و آموزش است، بنابراین تغییر نگاه دولت به بخش معدن و توسعه تعامل با کشورهای دیگر ضروری است.

گزارش خبری

خراسان‌جنوبی گرفتار نیمه‌خام‌فروشی

معادن یکی از ارکان توسعه در کنار دیگر بخش‌ها همچون صنعت، کشاورزی و گردشگری است که در راستای توسعه اقتصادی می‌توانند نقش مهمی ایفا کنند و باتوجه به ظرفیت‌های غنی، چه‌بسا معدن و صنایع معدنی بتوانند جلوتر از دیگر بخش‌ها حرکت کنند و در شرایط تحریم‌ها، جایگزین مطمئن برای درآمدهای نفتی باشند.

اما این ذخایر غنی به‌دلیل نبود واحدهای فرآوری و ایجاد ارزش‌افزوده، هنوز نتوانسته‌اند نقش تعیین‌کننده در اقتصاد استان و کشور ایفا کنند. به‌گفته کارشناسان حوزه معدن، خراسان‌جنوبی گرفتار نیمه‌خام‌فروشی و تکمیل نشدن زنجیره فرآوری مواد معدنی است و مهم‌ترین راهکار برای شکوفایی اقتصاد معدن، ایجاد زیرساخت‌های سرمایه‌گذاری و حمایت از سرمایه‌گذاران و معدنکاران با هدف ترغیب آنان به ایجاد و احداث صنایع جوار معدنی در این استان است که در دستور کار دولت سیزدهم قرار دارد.

فرآوری یک‌مرحله‌ای در خراسان‌جنوبی

این استان از ۶۸ ماده معدنی شناخته‌شده در کشور، ۵۵ ماده را در خود جای داده است و به‌گفته معاون امور معادن و صنایع معدنی اداره کل صنعت، معدن و تجارت خراسان‌جنوبی، حدود ۲۰ نوع ماده معدنی در استان به‌صورت کامل فرآوری می‌شود و ۳۰ نوع ماده معدنی نیز حداقل یک مرحله فرآوری از جمله: پرعیارسازی، برش و پودر کردن را پشت‌سر می‌گذارند.

حجت ایمان‌طلب در گفت‌وگو با ایرنا افزود: بنابراین بر تمامی مواد معدنی، حداقل یک روش فرآوری از جمله برش‌سنگ انجام می‌شود و سالانه در نهایت، حدود۵ درصد خام‌فروشی صرف در مواد معدنی استان داریم.

وی گفت: حدود ۲۰ نوع ماده معدنی به‌طور کامل فرآوری می‌شود که شامل انواع بنتونیت‌ها، منیزیت‌ها، زغال‌سنگ، سنگ‌های تزئینی و طلا است؛ برای مواد معدنی که ظرفیت و حجم فرآوری دارند، در جوار آن، احداث کارخانه فرآوری نیز در دستور کار قرار گرفته است. معاون امور معادن و صنایع معدنی اداره کل صنعت، معدن و تجارت خراسان‌جنوبی خاطرنشان کرد: با فرآوری برخی مواد معدنی، نرخ آنها افزایش می‌یابد و نرخ حمل‌ونقل آن نیز بیشتر می‌شود که باعث کاهش استقبال بازار از آن خواهد شد.

تحول در فرآوری مواد معدنی

اما مدیرکل صنعت، معدن و تجارت خراسان‌جنوبی وعده داد که با تکمیل طرح‌های صنعتی و معدنی در دست اجرا طی ۲ سال آینده، تحول بزرگی در زمینه فرآوری مواد معدنی در شهرستان‌های نهبندان، خوسف و به‌ویژه قائنات روی می‌دهد. عباس جرجانی از فرآوری مواد معدنی به‌عنوان پیشران رونق اقتصادی خراسان‌جنوبی یاد کرد و گفت: وقتی ظرفیت‌ها و امکانات برای فرآوری برخی مواد معدنی در استان وجود دارد، چرا باید ماده معدنی از استان خارج و منفعت آن نصیب سایر استان‌ها شود. تکمیل زنجیره فرآوری همه مواد معدنی باارزش استان با احداث کارخانه‌های مربوطه در دستور کار قرار دارد که با تکمیل آن در ۲ سال آینده، تحول بزرگی در زمینه فرآوری مواد معدنی رقم خواهد خورد. جرجانی بااشاره به اینکه در هر شهرستان، واحد فرآوری متناسب با ظرفیت معدنی آن منطقه را در دست اجرا داریم، گفت: بیشتر این واحدها در یک سال و نیم آینده به‌بهره‌برداری خواهند رسید.

وی بیان کرد: جابه‌جایی و حمل‌ونقل مواد معدنی موضوعی هزینه‌بر است، پس باید نگاه ما این باشد که فرآوری بیشتر مواد معدنی را در داخل استان داشته باشیم، به‌ویژه اینکه از مجموع ۶۸ ماده معدنی شناسایی‌شده در کشور، ۵۵ نوع را در خراسان‌جنوبی داریم و ظرفیت بالایی برای توسعه اقتصادی است. مدیرکل صنعت، معدن و تجارت خراسان‌جنوبی گفت: در زمینه سنگ‌های معدنی، سنگبری‌های استان در منطقه نهبندان و بیرجند فعال هستند، اما با پیگیری‌های انجام‌شده، یک واحد بسیار خوب در زمینه سنگبری دیسکی در منطقه دهسلم نهبندان در دستور کار قرار گرفته که مجوز آن صادر و پرداخت تسهیلات به این واحد هم مصوب شده است.

وی اضافه کرد: براساس مصوبه شورای معادن استان، خام‌فروشی یا خروج بدون فرآوری مواد معدنی آهن و بنتونیت از خراسان‌جنوبی به مدت ۳ سال ممنوع است.

سخن پایانی

بسیاری از فعالان معدنی، آب، گاز و برق را ۳ زیرساخت مهم در حوزه استخراج معدن و فرآوری مواد معدنی می‌دانند و معتقدند برق و آب مهم‌ترین زیرساخت‌هایی هستند که در حوزه توسعه بخش معدن و فرآوری به آن نیاز داریم. این مشکل برای معادن خراسان‌جنوبی نیز صادق است. برهمین اساس، احداث پست برق شاهکوه نهبندان، پست ۴۰۰ ولت نهبندان، خط انتقال برق به معادن زغال‌سنگ طبس و احداث خط انتقال برق به معادن سرب و روی بشرویه از مهم‌ترین طرح‌های برق‌رسانی به معادن این استان هستند که با اجرای کامل این طرح‌ها، بخشی از مشکلات، در حوزه برق‌رسانی به معادن در آینده نزدیک حل خواهد شد. برای تامین آب واحدهای صنعتی و معدنی هم، خط انتقال آب از دریای عمان و خلیج‌فارس در دست پیگیری و اقدام است، همچنین تامین آب معادن منطقه قلعه‌زری با خرید ۲۵۰ لیتر بر ثانیه از پساب تصفیه‌خانه بیرجند در دستور کار قرار گرفته است. برای تامین آب کارخانه فولاد قائنات تفاهمنامه‌ای با شرکت آب و فاضلاب استان به‌امضا رسیده که در آینده، آب این کارخانه از محل پساب شهر قائن تامین شود.

مدیر کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای استان زنجان

۴۰۰نیرو راهداری در عملیات زمستانی امسال آماده‌باش هستند

مدیر کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای استان زنجان گفت: امسال تجهیزات زمستانی در حوزه راهداری استان شامل ۲۵۰ دستگاه انواع ماشین‌آلات با ۴۰۰ نفر پرسنل راهداری و ۳۲ راهدارخانه در سطح محورهای استان و گردنه‌ها مستقر می‌شود.

جعفر قزوینیان در نشست خبری با اشاره به اینکه برای تجهیز ماشین‌آلات راهداری زمستانی امسال ۶ مورد تیغه برف‌روب و ۲ دستگاه نمک‌پاش مکانیکی خریداری و بر روی کامیون‌ها نصب شده است.اظهار کرد: تعمیر و آسفالت ریزی جاده‌هایی که بر اثر بارندگی و فرسایش، دچار تخریب شده‌اند، بخش مهمی از دغدغه راهداران استان است که در این راستا بیش از ۷۵ هزار متر لکه‌گیری و روکش آسفالت شده است.

وی با بیان اینکه در ۸ماهه اول سال جاری عملیات لکه‌گیری و روکش آسفالت به طول ۷۵ هزار متر در راه‌های مواصلاتی استان زنجان انجام شده که برای این حجم از عملیات، بیش از ۲ هزار و ۲۱ میلیارد ریال اعتبار هزینه شده است گفت: میزان پیشرفت فیزیکی کلیه عملکرد مربوط به لکه‌گیری و روکش آسفالت در ۸ ماهه اول امسال ۴۰ تا ۱۰۰ درصد بوده و آسفالت مورد استفاده برای این حجم عملیات، بیش از ۱۵۰ هزار تن گزارش شده است.

قزوینیان با اذعان به اینکه انعقاد قرارداد جهت بهسازی اساسی محور آزادراه زنجان-قزوین به مبلغ ۳ هزار و ۵۲۰ میلیارد ریال از جمله مهمترین پروژه‌های سطح استان در سال جاری محسوب می‌شود.افزود: در بحث ایمنی راه‌ها نیز، اجرای خط کشی در محورهای استان به طول ۲۱۰۰ کیلومتر، نصب و تعمیرات حفاظ ایمنی به طول ۲۳ کیلومتر و تکمیل نصب بلوک مفصلی در آزادراه زنجان-قزوین به طول ۵ کیلومتر انجام شده است.

این مسئول خاطرنشان کرد: در هشت ماهه اول سال جاری تصادف منجر به فوت نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد ۸ درصدی داشته است.

قزوینیان با ابراز به اینکه در ۸ ماهه امسال بیش از ۷ هزار و ۳۰ تن بار و ۶۴۷ هزار و ۴۴۰ مسافر نیز جابجا شده‌اند. یادآور شد: تعداد ناوگان حمل‌ونقل باری استان در مجموع ۵ هزار و ۷۰۳ دستگاه و متوسط عمر ناوگان باری نیز ۵،۱۹ سال و متوسط عمر اتوبوس هم ۱۱،۸۶ سال است.

وی با اشاره به اینکه بیش از ۴۸ کیلومتر راه روستایی بازگشایی و روسازی انجام گرفته و بیش از ۲۵ کیلومتر راه روستایی نیز آسفالت‌ریزی شده است، یادآور شد: بخش مهمی از بازدارندگی در تخلفات رانندگی مربوط به تجهیزات به روزی است که در کنترل راه‌های استان به کار گرفته می‌شود تا از سرعت‌های غیرمجاز در آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها جلوگیری کند.

این مسئول اضافه کرد: در حال حاضر ۳۲ سامانه ثبت تخلفات، ۳۹ دستگاه سامانه دوربین نظارتی، ۴ دستگاه سامانه توزین در حال حرکت و ۷۸ سامانه تردد شمار فعال هستند.

یادداشت

سخنی کوتاه با رئیس کل بانک مرکزی

مرضیه توکل
ویراستار و خبرنگار

جناب رئیس کل بانک مرکزی هفته گذشته در نشستی خبری عدد ۵۷ را برای درصد افزایش حقوق کارگران در سال جاری عجیب و غریب خواندند و تاکید کردند دولت برای سال آینده اجازه نمی‌دهد چنین رقم‌هایی برای افزایش حقوق کارگران تکرار شود. ایشان در پاسخ به سئوال خبرنگاری که پرسیده بود مگر درباره این مسئله در دولت صحبتی شده توضیح واضحات فرمودند و گفتند در این باره باید در شورای‌عالی کار گفت‌وگو شود اما دولت قطعا اجازه نمی‌دهد اعداد این‌چنینی مصوب شود.

در واقع جناب صالح‌آبادی با این اظهارنظر بر این گمانه که شورای دستمزد شورایی فرمایشی است صحه گذاشته و اندک امید کارگران به اینکه نمایندگان‌شان مطالبه‌گر حقوق‌شان باشند را از بین بردند؛ کما اینکه بسیاری از کارشناسان نیز تاکنون انتقاداتی به شیوه انتخاب نمایندگان کارگری در این شورا داشته و مواردی را مطرح می‌کردند. بگذریم؛ موضوع چیز دیگری است. اصل موضوع یادآوری چند نکته به جناب صالح‌آبادی است.

جناب رئیس کل بانک مرکزی شما درست می‌گویید ۵۷ درصد برای افزایش حقوق و دستمزد یک سال رقم عجیب و غریبی برای افزایش حقوق سالانه کارگران است، اما نه در ایران. مگر نه اینکه حقوق باید طبق نرخ تورم سالانه افزایش پیدا کند. تورم سال گذشته طبق اعلام مرکز آمار ۴۰ درصد بوده که ما هم خوشبینانه این رقم را باور می‌کنیم و برای امسال نیز رقم تورم حدود ۴۲ درصد اعلام شده است. کدام یک از جامعه ۱۴ میلیون و ۵۸۰ هزار نفری تامین اجتماعی -بیمه شده اصلی- در شکل‌گیری چنین تورمی نقش داشته‌اند که حالا باید قربانی سیاست‌های غلط کنترل نقدینگی شوند. تورم اجاره بخش مسکن همین افزایش ۵۷ درصدی را بلعید و اینکه تورم باقی بخش‌ها چگونه جبران شد در وضعیت سفره‌ها کاملا نمایان است. هیچ کارگری اصرار و علاقه‌ای به افزایش این‌چنینی حقوق ندارد، چون نخستین پیامد آن تعدیل خودش است یا اگر کمی خوش‌شانس باشد تعدیل همکارانش که اگر اندکی در دنیای آنها سیر کرده باشید درمی‌یابید درد این یکی کمتر از درد تعدیل خودشان نیست، اما آیا زمانی که برخی مسئولان و مدیران به‌درستی ایفای مسئولیت نکرده و افسار تورم از کف خارج شده، افزایش حقوق کمترین حق یک کارگر نیست؟ علاوه بر این کارگران بهتر از هر کسی می‌دانند این افزایش حقوق فقط از جیب خودشان می‌رود، نه از جیب دولت و کارفرما، چون در نهایت کارفرمایان تورم حقوق را روی نرخ جنس و خدماتش که خریدار آن همین کارگران هستند، می‌گذارد و دولت هم که خیلی وقت است جز در شعار توجهی به کارگر ندارد.

جناب رئیس کل بهتر نیست بگذارید درباره افزایش حقوق نهادهای دیگر دولتی صحبت کنند. چون شاید هر استدلالی نشان از عملکرد ضعیف در مدیریت امور محوله داشته باشد. به علاوه اینکه این اظهارنظرها از سوی شما به‌عنوان رئیس مهم‌ترین نهاد سیاست‌گذاری پولی و مالی کشور، شاید این‌گونه به تصمیم‌گیران نهادهای ذی‌ربط کارگری القا کند که برنامه‌های مهم و موثری برای رساندن تورم به عدد صفر دارید و بر همین اساس برای دستمزد سال آینده کارگران تصمیم بگیرند.

جناب صالح‌آبادی همان‌گونه که فرمودید اجازه دهید درباره حقوق و دستمزد در همان شورای دستمزد صحبت شود و شما درباره مواردی که در حوزه وظایف شماست گفت‌وگو کنید. برای مثال می‌توانید از نقدینگی بیش از ۵ هزار هزار میلیارد تومانی که هیچ کارگری کوچک‌ترین نقشی در شکل‌گیری آن نداشت، صحبت کنید. از تورم ۴۲ درصدی اعلامی خودتان که هر روز سفره کارگران را کوچک‌تر می‌کند، بگویید. درباره دلار ۴۰ هزار تومانی و ارزش ریالی که هر روز به قهقرا می‌رود صحبت کنید. درباره رقم سود بانکی که تمام سرمایه‌ها را به سمت بازارهای دلالی کشاند بگویید. حتی می‌توانید درباره استقراض دولت از بانک مرکزی و آسیب‌های آن برای اقتصاد هم صحبت کنید. و کلام آخر اینکه شاید به‌زعم برخی از مسئولان، کارگران طفیلی جامعه کارفرمایان یا حتی دولت باشند، اما قطعا نه دولت و نه کارفرمایان ولی‌نعمتان کارگران نیستید که این‌گونه برای‌شان سفره می‌چینند.

تورم‌زا بودن دستمزد کارگران، واقعیت ندارد

در طول ماه‌های گذشته تورم حاکم بر اقتصاد ما بیش از ۴۰ درصد گزارش می‌شود، در چنین شرایطی و باوجود فشار قابل توجهی که به زندگی کارگران تحمیل می‌شود، از حقوق به‌عنوان یکی از دلایل رشد تورم در اقتصاد نام‌برده می‌شود. به گزارش ایلنا علی‌اکبر عیوضی عضو هیات مدیره کانون بازنشستگان تامین اجتماعی تهران گفت: وظیفه اظهارنظر در مورد حقوق کارگران طبق قانون، شورای‌عالی کار و مذاکرات سه‌جانبه است. علاوه بر این باید تاکید کرد که روند رو به رشد نرخ ارز در حال حاضر بزرگ‌ترین نگرانی است که تأمین حداقل نیازهای ما را تحت تأثیر منفی قرار داده است. در شرایطی که روند رو به رشد مداوم نرخ ارز از دلایل اصلی افزایش قیمت‌ها، افزایش نرخ تورم و افزایش نرخ ارز است، دستمزد کارگران و بازنشستگان مورد هجمه مسئولان دولتی قرار می‌گیرد. وی افزود: همین تفکر نیز در طول سال‌های گذشته زمینه‌ساز تثبیت و سرکوب دائمی مزد کارگران شده است. این در حالی است که از مسئولان انتظار می‌رود مسئولیت خود را در مورد افزایش سرسام‌آور نرخ دلار به عهده بگیرند. عیوضی با اشاره به اظهارات رئیس‌جمهوری در مورد اثرگذاری بهره‌وری بر میزان دستمزد گفت: این تاکید رئیس‌جمهوری نتیجه مشاوره‌های غلط است. چه کسی قرار است میزان این بهره‌وری را بسنجد؟ وقتی می‌توان این حرف را زد که قبل از آن هزاران شغل ایجادشده باشد و بعد بگوییم بر اساس پیشرفت آنها، حقوق بهره‌وری می‌دهیم. این نماینده کارگری ادامه داد: افزایش حقوق کارگران در هر کشوری بر اساس شاخصه‌هایی ازجمله تورم تعیین می‌شود. یعنی افزایش حقوق نباید پایین‌تر از نرخ تورم باشد. وقتی تورم بالای ۴۰ درصد است؛ در افزایش حقوق هم باید به این نرخ تورم توجه کرد. نمی‌توان حقوق را ۲۰ درصد افزایش داد درحالی‌که تورم ۵۰ درصد است و همه مشکلات را هم به گردن حقوق انداخت.

جنگ نابرابر کارگران برای تامین معیشت ادامه دارد

مزد معلول تورم است، نه علت آن

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

در روزهای اخیر با نزدیک شدن به ماه‌های پایانی سال، موضوع حقوق و دستمزد کارگران موردتوجه مسئولان، سیاست‌گذاران و رسانه‌ها قرار گرفته است. در این میان، اظهارنظر برخی مسئولان مبنی بر تورم‌زا بودن رشد دستمزد و تاکید بر کنترل افزایش حقوق در سال آتی، شائبه‌برانگیز شده، زیرا از یک سو افزایش حقوق کارگران معلول تورم است، نه علت آن و از سوی دیگر شورای‌عالی کار تنها مرجع رسمی و قانونی تعیین دستمزد محسوب می‌شود. ازآنجاکه در اقتصاد ایران دولت بزرگ‌ترین کارفرما به‌شمار می‌رود و نمایندگان دولت نیز در شورای‌عالی کار حق رأی دارند، اظهارنظرهای قاطع مدیران و سیاست‌گذاران وابسته به دولت، احتمال سرکوب مزدی برای سال آتی را تشدید می‌کند. سرکوب مزد در بسیاری از سال‌های گذشته به بهانه تورم‌زا بودن اعمال شده است؛ با این وجود شاهد هیچ تاثیر مثبتی بر کنترل نرخ تورم نبوده‌ایم. باید بپذیریم تورم از مجموعه‌ای از عوامل اقتصادی نشأت می‌گیرد و نباید آن را به گردن معیشت حداقلی کارگران انداخت. ترویج چنین نگاه غیرکارشناسی و اشتباهی در جامعه نه‌تنها نتیجه‌بخش نیست، بلکه در آینده چالش‌زا خواهد بود.

عکس: آیدا فریدی

در ماده ۴۱ قانون کار تاکید شده شورای‌عالی کار هر سال موظف است میزان حداقل مزد کارگران را باتوجه به درصد تورمی که از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام می‌شود، تعیین کند؛ بنابراین حقوق و دستمزد معلول تورم است، نه علت آن

> تامین معیشت کارگران تنها در شرایطی ممکن است که تورم به زیر ۱۰ درصد کاهش یابد، اما باتوجه به سیاست‌های پولی دولت، گردش مالی آن و سیاست‌های حاکم بر اقتصاد ما، چنین دورنمایی را نمی‌توان متصور شد

ناکارآمدی اقتصادی را به گردن دستمزدها نیندازید

فرامرز توفیقی، فعال کارگری در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: متاسفانه در هفته‌های گذشته شاهد اظهارنظرهای غیرتخصصی ازسوی دولتمردان و سیاست‌گذاران در زمینه دستمزد کارگران بوده‌ایم. این اظهارنظرهای غیرتخصصی که در مواردی به تصمیم‌گیری نیز منتهی می‌شود، در نهایت به بی‌نظمی و آشفتگی در شرایط اقتصادی کشور منتهی شده است. وی جهش خیره‌کننده نرخ ارز در هفته‌ها و روزهای اخیر را ناشی از همین ناکارآمدی اقتصادی دولت عنوان کرد و افزود: روند صعودی فراتر از حد انتظار نرخ ارز در روزهای اخیر بر معیشت طبقه کارگر و دستمزدبگیر تاثیر منفی خواهد داشت؛ چراکه انتظار می‌رود در آینده نزدیک شاهد رشد دوباره بهای محصولات و کالاهای مصرفی خانواده‌ها به‌دلیل افزایش نرخ مواد اولیه مصرفی صنایع باشیم.

تورم مزمن، بلای جان اقتصاد

این فعال کارگری گفت: کشور ما در طول ۴۳ سال گذشته با تورم قابل توجه دورقمی روبه‌رو بوده است؛ به‌گونه‌ای که در برخی سال‌ها نرخ این شاخص در آستانه سه‌رقمی شدن قرار گرفته است. علاوه بر این تورم حاکم بر نرخ خوراکی‌ها نیز به‌مراتب بالاتر از نرخ متوسط تورم کشور برآورد می‌شود. این تورم مزمن و قابل‌توجه نه‌تنها به‌هیچ‌عنوان نمی‌تواند ناشی از دستمزد باشد، بلکه دستمزد تابعی از تورم است. درواقع سیاست‌های پولی دولت، بانک مرکزی و چالش‌های اساسی دولت در تامین منابع درآمدی خود به‌ویژه در حوزه مالیات‌ستانی از ثروتمندان و صاحبان سرمایه‌های کلان و قدرتمندان، از دلایل اصلی بروز تورم در اقتصاد ما هستند.

توفیقی گفت: مارپیچ دستمزد و تورم در کشورهایی شکل می‌گیرد که تورم نزدیک صفر یا حداکثر ۳ تا ۴ درصدی دارند. در این کشورها به‌دلیل نزدیکی تورم و دستمزد، میزان حقوق را با هدف تحریک تقاضا، افزایش می‌دهند، اما در اقتصاد مرده ایران با تورمی که شاهد آن هستیم، چنین تئوری‌های اقتصادی عملاً کارآیی خود را از دست خواهند داد.

وی با اشاره به انتشار خبری در نیمه آذر مبنی بر آنکه «رئیس‌جمهوری تعدادی از اعضای دولت را مامور کرد راهکارهای پرداخت حقوق براساس میزان بهره‌وری و کیفیت کار و ارائه خدمت را تهیه کنند تا در بودجه سال آینده لحاظ شود»، گفت: انتظار می‌رود چنین طرح‌هایی ابتدا در بدنه دولت، به‌ویژه مدیران دولتی آغاز و اجرایی شود.

توفیقی گفت: میزان حقوق و دستمزد کارگران در کشور ما در ایده‌آل‌ترین حالت ممکن، ۳۳ تا ۳۸ درصد سبد معیشت خانوار را تامین می‌کند و کارگران برای تداوم معیشت ناچارند از هزینه پوشاک، بهداشت و... بزنند. یا بسیاری از کارگران ناچار شده‌اند محل زندگی خود را به حاشیه شهرها تغییر دهند تا زنده بمانند. در چنین شرایطی دستمزد کارگران هیچ تاثیری بر تورم ندارد و صحبت از اثرگذاری دستمزد بر تورم از اساس اشتباه و غیرعلمی است.

این فعال کارگری گفت: دستمزد در شورای‌عالی کار متشکل از ۳ نفر از نمایندگان دولت، ۳ نفر از نمایندگان کارفرمایان به انتخاب کارفرمایان و ۳ نفر از نمایندگان کارگران به انتخاب کانون عالی شوراهای اسلامی کار، تعیین می‌شود. با این وجود در این نهاد سه‌جانبه عموما منافع کارگران نادیده گرفته می‌شود، زیرا در کشور ما دولت حکم کارفرمایی بزرگ را دارد و نظرات آن به‌جای آنکه حامی کارگران باشد، به منافع کارفرمایان نزدیک است؛ درنتیجه نسبت اعضا در شورای‌عالی کار ۳ به ۶ است که این شرایط، جنگی نابرابر را رقم می‌زند و این جنگ نابرابر مختوم به شکست کارگران خواهد بود.

توفیقی گفت: متاسفانه باید اقرار کرد صدای طرف کارگری به گوش کسی نمی‌رسد. در واقع تریبون طرف‌های کارفرمایی به‌مراتب قدرتمندتر است و صدای رساتری دارد.

این فعال کارگری با اشاره به فربه و چاق بودن بدنه دولت و دست‌درازی دائمی آن به سازمان تامین اجتماعی گفت: در چنین فضایی کارگران از توان کافی برای برخورد با شرایط برخوردار نیستند. درواقع باوجود تورم گسترده حاکم بر اقتصاد حتی با رشد دستمزدها نیز معیشت طبقه کارگر در طول سال، تامین نمی‌شود.

وی افزود: تامین معیشت کارگران تنها در شرایطی ممکن است که تورم به زیر ۱۰ درصد کاهش یابد، اما با توجه به سیاست‌های پولی دولت، گردش مالی آن و سیاست‌های حاکم بر اقتصاد ما، چنین دورنمایی را نمی‌توان متصور شد؛ بنابراین جنگ تن‌به‌تن کارگران برای تامین معیشت و گذران زندگی باوجود حداقل‌های اقتصادی ادامه دارد.

شورای عالی کار، مرجع رسمی و قانونی تعیین دستمزد

حسین حبیبی، فعال کارگری در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: آزادی بیان و عقیده به‌منزله آزادی اظهارنظر افراد مختلف است، اما اصل آزادی بیان نباید مانع اجرای فرآیندهای قانونی در تعیین حقوق و دستمزد سالانه کارگران شود. در همین حال باید تاکید کرد هیچ مقام مسئولی اعم از رئیس‌جمهوری، وزرا، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، رئیس‌کل بانک مرکزی، تشکل‌های بخش خصوصی و... متولی تعیین دستمزد سالانه کارگران نیستند. متولی تعیین میزان افزایش دستمزد سالانه کارگران براساس ماده ۴۱ و ۱۶۷ قانون کار شورای‌عالی کار است.

وی افزود: در ماده ۱۶۷ قانون کار تاکید شده در وزارت کار و امور اجتماعی شورایی به‌نام شورای‌عالی کار تشکیل می‌شود. وظیفه این شورا انجام کلیه تکالیفی است که به‌موجب این قانون و سایر قوانین مربوطه برعهده آن گذاشته شده است. اعضای شورا عبارتند از وزیر کار و امور اجتماعی که ریاست شورا را برعهده خواهد داشت. دو نفر از افراد بصیر و مطلع در مسائل اجتماعی و اقتصادی به پیشنهاد وزیر کار و امور اجتماعی و تصویب هیات وزیران که یک نفر از آنان از اعضای شورای‌عالی صنایع انتخاب خواهد شد. ۳ نفر از نمایندگان کارفرمایان (یک نفر از بخش کشاورزی) به انتخاب کارفرمایان و ۳ نفر از نمایندگان کارگران (یک نفر از بخش کشاورزی) به انتخاب کانون عالی شوراهای اسلامی کار. در این ماده قانونی تاکید شده هر یک از اعضای شرکت‌کننده در جلسه دارای یک حق رأی خواهند بود.

این نماینده کارگری تاکید کرد: براساس ماده ۴۱ قانون کار، شورای‌عالی کار همه‌ساله موظف است میزان حداقل مزد کارگران را برای نقاط مختلف کشور یا صنایع گوناگون باتوجه به معیارهایی تعیین کند. در درجه نخست آنکه حداقل مزد کارگران باید با توجه به درصد تورمی که از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام می‌شود، تعیین شود. علاوه بر این در ماده قانونی موردبحث تاکید شده حداقل مزد بدون آنکه مشخصات جسمی و روحی کارگران و ویژگی‌های کار محوله را موردتوجه قرار دهد باید به‌اندازه‌ای باشد که زندگی یک خانواده با تعداد متوسط اعضای تعیین‌شده توسط مراجع رسمی را تامین کند؛ از همین رو هر نوع الزام‌آوری و تاثیرگذاری بر روند دستمزد سالانه کارگران خلاف قانون است و قابلیت پیگیری و لغو دارد.

تاثیر حقوق و دستمزد بر تورم

حبیبی در پاسخ به سوالی مبنی بر تاثیر حقوق و دستمزد بر تورم اظهار کرد: گفت‌وگو و بحث کارشناسی مبنی بر اثرگذاری دستمزد کارگران بر تورم از اساس اشتباه و مردود است، چراکه طبق ماده ۴۱ قانون کار، شورای‌عالی کار موظف به افزایش سالانه دستمزد براساس نرخ تورم است. علاوه بر این مولفه‌های اقتصادی بسیاری بر تورم اثرگذار هستند؛ کما اینکه بارها تاکید شده رفتارهای مالی دولت و سیاست‌های پولی آن، از مهم‌ترین عوامل ایجادکننده تورم است. علاوه بر این دستمزد کارگران را باید معلول تورم دانست، نه علت آن.

وی گفت: کافی است نگاهی به روند افزایش نرخ کالاها و خدمات در سال جاری و همچنین رشد دستمزد بیندازید. رشد دستمزد یک بار در ابتدای سال و طبق تورم سال گذشته اجرایی شد، این در حالی است که در طول ماه‌های گذشته بارها نرخ کالاها و خدمات ازسوی دولت افزایش‌یافته است.

این فعال کارگری گفت: چنانچه دولت و سیاست‌گذاران دولتی در کنترل نرخ تورم موفق باشند، دستمزد کارگران نیز رشد چندانی نخواهد داشت.

دلایل عقب‌ماندگی دستمزد از نرخ تورم

وی در پاسخ به سوالی مبنی بر دلایل عقب‌ماندگی دستمزد کارگران از نرخ تورم در سال‌های گذشته، گفت: باوجود تمام موارد مطرح‌شده باید اقرار کرد در طول سالیان گذشته همواره میزان حقوق و دستمزد کارگران به‌مراتب کمتر از نرخ تورم رسمی افزایش یافته که یکی از دلایل عقب‌ماندگی جامعه کارگری، نبود توازن در شورای‌عالی کار است.

در ماده ۱۶۷ قانون کار تاکید شده تصمیم برای افزایش حقوق با اکثریت اعضای این شورا است و همه اعضا هم حق یک رأی دارند؛ بنابراین در موارد متعددی مجموع نظرات اعضای دولت و کارفرمایی در قیاس با آرای طرف کارگری در اکثریت قرار دارد.

حبیبی گفت: باوجود موارد یادشده به نقل از ناصر کاتوزیان، استاد برجسته حقوق کشور می‌توان این‌طور ادعا کرد که «قانون، بدون رعایت عدالت هیچ شرافتی ندارد». اکثریت و تجمیع نظرات دولت و کارفرما در شرایطی است که از دولت انتظار می‌رود متولی حمایت از کارگران و تامین منافع آنها باشد. حدود ۶۵ درصد جمعیت کشور را کارگران تشکیل می‌دهند، دولت نیز نماینده مردم است و باید نسبت به تامین منافع اکثریت جامعه مسئول باشد، اما در عمل چنین خواسته‌ای محقق نمی‌شود. وی گفت: این چالش در شرایطی قابلیت رفع دارد که نمایندگان کارگری حق وتو داشته باشند و در برابر خواسته‌های نادرست بایستند. در واقع تامین نیازهای معیشتی کارگران ضروری است و نباید قربانی هیچ بهانه و منفعت‌طلبی شود.

سخن پایانی

در ماده ۴۱ قانون کار به‌صراحت تاکید شده شورای‌عالی کار همه‌ساله موظف است میزان حداقل مزد کارگران را برای نقاط مختلف کشور یا صنایع گوناگون باتوجه به درصد تورمی که از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام می‌شود، تعیین کند؛ بنابراین باید این طور نتیجه گرفت که حقوق و دستمزد معلول تورم است، نه علت آن. تثبیت دستمزد یا رشد آن کمتر از تورم، آن‌هم در شرایطی که شاهد تداوم روند رو به رشد نرخ کالا و خدمات در بخش‌های مختلف هستیم، نه‌تنها منطقی نیست بلکه فشار مضاعفی را به مردم تحمیل می‌کند؛ به‌ویژه آنکه سهم نیروی انسانی از هزینه تمام‌شده تولید محدود است. بر همین اساس انتظار می‌رود انتشار اخبار غیرواقعی مانع حمایت از حقوق جامعه کارگری نشود.

توسعه زبان فارسی با موتور جست‌وجوگر

موتور جست‌وجوگر بومی در شرایط آفلاین توسط یک شرکت دانش‌بنیان تولید شده و این قابلیت را دارد که دایره اطلاعات بیشتری به زبان فارسی در اختیار کاربران قرار دهد.

به گزارش معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری، مهدی امانی، عضو هیات‌مدیره این شرکت دانش‌بنیان بااشاره به اینکه موتور جست‌وجوی ایران‌ساخت می‌تواند مکمل خوبی برای نمونه‌های خارجی باشد، گفت: موتورهای جست‌وجوی ایران‌ساخت، این قابلیت را دارد تا هم به‌صورت آفلاین و هم آنلاین مورد استفاده قرار گیرد و برای بروزرسانی در دسترس کاربران به‌شکل ساده قرار می‌گیرد. موتور جست‌وجوی ایران‌ساخت می‌تواند سرعت در بروزرسانی را ارتقا دهد و اطلاعات را به‌صورت بومی در اختیار کاربران و آخرین خبرها را به‌سرعت در دسترس کاربران قرار دهد. در موتور جست‌وجوی ایران‌ساخت، می‌توان اقدامات متعددی انجام داد که شاید در موتور جست‌وجوی غیرایرانی ممکن نباشد؛ زیرا آنها به‌صورت تخصصی روی زبان فارسی و گویش‌های آن کار نکرده‌اند. موتور جست‌وجوی ایران‌ساخت، این ظرفیت را ایجاد کرده است تا گویش‌های کردی، لری و حتی لهجه‌های مختلف نیز قابلیت جست‌وجو در دایره اطلاعات را داشته باشند. مهم‌ترین مزیت موتور جست‌وجوی ایران‌ساخت، توسعه زبان فارسی است و اگر از موتور جست‌وجوی دانش‌بنیان و شرکت‌های خصوصی حمایت شود، این موتور جست‌وجو می‌تواند راهگشا باشد. این مدیر حوزه دانش‌بنیان توضیح داد: تاکنون موفق به ایجاد بیش از ۲۰ فرصت شغلی به‌صورت مستقیم شده‌است و تلاش می‌کند تا با توسعه فعالیت‌های خود موقعیت‌های شغلی بیشتری ایجاد کند.

گفت‌وگو

در گفت‌وگوی یک فعال حوزه فناوری اطلاعات با صمت مطرح شد:

اپ‌های داخلی قربانی سیاسی‌بازی می‌شوند

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

امروزه اپلیکیشن‌ها به ابزاری تبدیل شده‌اند که زندگی بدون دسترسی به آنها نه‌تنها امکان‌پذیر نیست، بلکه حتی غیرممکن نیز هست. کم‌کم پس از گذشت مدتی، شبکه‌های ارتباطی و اجتماعی به‌وسیله و ابزاری برای اشتغال و امرار معیشت افراد تبدیل شد و مارکتینگ‌های بزرگ و وسیع شکل گرفت. حال تصور کنید، مسئولان امر در کشوری با وجود فیلترینگ، خواهان خروج کاربران از شبکه‌هایی شوند که فعالان زیادی دارند و از آنها خواسته شود از اپ‌های داخلی استفاده کنند. جدای از ضرورت اعتمادسازی برای استفاده از شبکه‌های ارتباطی و اجتماعی، یک سوال ریشه‌ای وجود دارد؛ اینکه آیا زیرساخت‌های فناوری اطلاعات در کشور توانایی پاسخگویی به این حجم از کاربر را دارند؟

صمت در گفت‌وگو با محمدحسن سمتی، رئیس یک شرکت دانش‌بنیان در زمینه فناوری اطلاعات درصدد پاسخگویی به این پرسش برآمده و به بررسی زمینه‌های پیشرفت ابزارهای مبتنی بر فناوری اطلاعات پرداخته است.

گاهی ریسک سرمایه‌گذاری در ایران به‌قدری بالا است که بیشتر کسب‌وکارها عطایش را به لقایش می‌بخشند

عصری به نام وب

امروزه زندگی بدون حضور در دنیای وب،کمابیش امری محال است، به‌ویژه برای نسل جدید و جوان‌ترها که در چرخه اشتغال قرار دارند. شاید به‌همین دلیل است که عصر حاضر را عصر وب می‌نامند. شبکه‌های اجتماعی یکی از ابزارهایی هستند که دسترسی و ارتباط افراد به یکدیگر را تسهیل کرده و به‌نوعی به ابزاری برای تحقق این امر مبدل شده است. در ادامه این روند، اپلیکیشن‌های ارتباطی مختلف در دنیا به‌همین منظور به‌وجود آمد و در یک مدت زمان کوتاه، مورداستقبال جمعیت کثیری از مردم دنیا قرار گرفت. در این بین، بسیاری از کارشناسان تاکید دارند، باید راه توسعه پلتفرم‌ها در دنیای فناوری اطلاعات دوسویه باشد. به‌عبارت روشن‌تر، مردم باید در استفاده از پلتفرم‌های داخلی و خارجی آزادی عمل بیشتری داشته باشند.

شرح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

◉ بااشاره به توضیحات گفته‌شده، فناوری اطلاعات در کشور دارای ظرفیت‌های مساعدی برای پیشرفت و رقابت در سطح بین‌المللی است، با این حساب توسعه فناوری اطلاعات در کشور منوط به چه شرایطی است تا در نهایت بستری امن، چه به‌لحاظ زیرساخت‌های فنی و چه روساخت‌های نرم‌افزاری به‌وجود بیاید؟

ابتدا باید به این موضوع اشاره کنم که توسعه فناوری اطلاعات در کشور دور از ذهن نیست، چرا که نیروی انسانی توانمندی در اختیار داریم. بر همین مبنا با یک برنامه‌ریزی اصولی و طرح اهداف مشخص می‌توانیم به توسعه امکانات فناورانه بپردازیم، اما این هدف زمانی محقق می‌شود که دانش و نیروی انسانی را مجزا از تغییرات جامعه بدانیم.

آن مولفه‌ای که سد راه توسعه فناوری اطلاعات در کشور است، همان چرخه معیوب اقتصاد و کسب‌وکارها است که نیازمند هماهنگی قانون‌گذار و مجریان قانون و دیگر دستگاه‌ها است. حمایت‌هایی هم که در شرایط فعلی از کسب‌وکارها می‌شود نابجا است. به‌عبارت روشن‌تر، به آن حمایت مصنوعی یا در زمان ازدست‌رفته می‌گویند.

دلایل این حمایت‌های نابجا که در زمان واقعی و استاندارد خود از دانش‌بنیان‌ها و کسب‌وکارها اتفاق نمی‌افتد، به زیرساخت‌های کشور برمی‌گردد. شرایط برای ورود سرمایه‌گذاری بخش خصوصی فراهم نیست. در بسیاری از مواقع بخش خصوصی خواهان این است که مانع جدیدی مقابل آن گذاشته نشود، چرا که می‌خواهند براساس شرایط موجود برنامه‌ریزی درستی داشته باشند.

ریسک سرمایه‌گذاری در ایران به‌قدری بالا است که بیشتر کسب‌وکارها عطایش را به لقایش می‌بخشند. این در حالی است که توان خوبی در توسعه کسب‌وکارهای مبتنی بر فناوری اطلاعات داریم.

به‌اعتقاد من، تا حد زیادی امکانات فنی را در اختیار داریم و معضل جدی در این زمینه احساس نمی‌شود. اگر هم این امکانات فراهم نباشد، به‌سرعت می‌توان به آن رسید. معضل اصلی در اقتصادی شدن تولیدات یا پلتفرم‌ها است.

◉ حمایت‌ها باید از چه الگویی پیروی کنند تا تجربه‌های پیشین تکرار نشود و متحمل ضررهای اقتصادی که بیشتر ناشی از وابستگی به پلتفرم‌های خارجی بود، نشویم؟

باوجود شرایط فعلی کشور، ایجاد بستر وسیع برای یک ساختار همه‌جانبه محال است. در برخی کسب‌وکارهای مبتنی بر فناوری اطلاعات، اگر فروش نهایی، میلیاردی نباشد، اصلا اقتصادی نیست، در واقع بستر باید با فروش بالا همراه باشد.

به‌اعتقاد من، تولیدات موردمصرف مردم اعم از پلتفرم‌ها و برنامه‌های کاربردی باید به‌صورت اشتراکی تولید شده باشد؛ به‌عبارت‌دیگر، مردم هم باید از پلتفرم‌های داخلی و هم خارجی بهره‌مند شوند و استفاده کنند و بد نیست، مسئولان امر وجود تنوع در کشور را هم مدنظر داشته باشند. همان‌گونه که پیش‌تر اشاره کردم، آن مولفه‌های امکاناتی هم که در کشور نداریم، قابل‌حصول است و می‌توان برای تولید و ایجاد یک بستر عظیم برنامه‌ریزی چندساله کرد و به آن رسید، اما این هدف مستلزم یک سازکار مبتنی بر پیشرفت و توسعه است.

ناگفته نماند که توسعه فناوری اطلاعات در کشور تنها به ساخت اپ‌های قدرتمند خلاصه نمی‌شود، اما نباید از حوزه‌های مختلف فناوری اطلاعات و ارتباطات غفلت کرد.

به‌نظر من، اگر زدوخوردهای سیاسی و معضلات آن نبود، کسب‌وکارهای مبتنی بر فناوری اطلاعات به‌ویژه طراحی اپ‌ها توانایی ایجاد زیرساخت‌های قدرتمند را داشتند.

به‌اعتقاد من، در زمینه ساخت شبکه اجتماعی ۲ معضل اصلی داریم که یکی به تصمیمات مجریان بستگی دارد که همواره منفعلانه بوده، دوم عملکرد ناصحیح باعث شده است که ذهنیت ناصحیح از روند پیشرفت در این عرصه شکل بگیرد.

شناخته نبودن اپ‌های داخلی در فضای بین‌الملل، گواه دقیقی است که بگوییم، نتوانسته‌ایم از توان‌های بالقوه بهره بگیریم.

◉ به‌نظر شما راهکار اصلی در توسعه اپ‌های داخلی همراه با اعتماد عمومی چیست؟

اینکه همیشه به‌لحاظ فنی و اقتصادی باید روی پلتفرمی فعال باشیم که از اینترنت بین‌المللی استفاده می‌کند و ما ناچار باشیم، پول بدهیم عقلانی نیست، بنابراین باید پول بدهیم و اینترنت ملی راه‌اندازی شود.

واقعیت این است که کشور در زمینه فناوری اطلاعات از هر ۲ جنبه تحریم است؛ چه زمانی که بخواهد از پلتفرم‌های خارجی استفاده کند، چه زمانی که قادر به نشر پلتفرم داخلی خود باشد و این تحریم دوسویه نمی‌گذارد که چه در ساخت شبکه‌های اجتماعی و چه در ساخت پلتفرم‌ها موفق عمل کنیم.

به‌اعتقاد من، اگر امروز همین تولیدات داخلی را هم نداشتیم، اهرم فشار برخی کشورهای توسعه‌یافته قوی‌تر بود و تنگدست‌تر از پیش بودیم، بنابراین راهی جز طراحی و ساخت اپ داخلی نداریم و باید نسبت به توسعه آنها چه در قالب زیرساختی و چه روساختی موثر عمل کنیم.

واضح است که در شرایط تحریم، مردم بیشتر تحت‌فشار قرار می‌گیرند. برای مثال، اگر همه اپ‌های مورداستفاده در کشور، روی سرویس گوگل بود، با بستن یا تحریم گوگل تمامی اختیارات کاربران از بین می‌رفت و ضرری بیش از گذشته و حال را متحمل می‌شدیم.

در مثالی دیگر، اگر روی پیشرفت و توسعه سرویس‌های مکان‌یابی و نقشه کار نکرده بودیم، اکنون با معضل جدی در استفاده از این اپلیکیشن‌ها روبه‌رو بودیم و کسب‌وکارهایی که مکان‌محور بودند، ضرر می‌کردند.

متاسفانه نتوانستیم در شبکه‌های اجتماعی موثر و کافی عمل کنیم، به‌همین دلیل آسیب جدی اقتصادی به کسب‌وکارهایی وارد شد که در فضای مشابه فعالیت می‌کردند.

◉ به‌نظر شما، تصمیمات سیاسی چقدر می‌تواند سدراه این توسعه‌یافتگی باشد؟

اگر بخواهیم واقع‌بینانه و فنی نگاه کنیم، نیاز به برقراری تعادلی میان اپ‌های داخلی و خارجی داریم. به‌اعتقاد من، نباید تمام و کمال وابسته به اپ‌های خارجی باشیم و نه کاملا متکی به تولیدات داخلی، چرا که باید تبادل اطلاعات در بستری امن و نظام‌مند اتفاق بیفتد.

به‌عبارت روشن‌تر، تعادل باید در ورودی و خروجی وجود داشته باشد. متاسفانه امروز جو سیاست‌زدگی بر بررسی تخصصی غلبه دارد و نیازمند یک نگرش واقع‌بینانه در مسئولان امر هستیم. هم امکانات داخلی و هم ارتباطات بین‌المللی می‌توانند مکمل یکدیگر باشند.

با ایجاد رقابت می‌توان راه توسعه را پیدا کرد و منطقی‌ترین حالت این است که از هر ۲ جنبه یعنی اپ‌های خارجی و داخلی استفاده‌های لازم را در راستای توسعه و پیشرفت‌های اقتصادی ببریم، اما در مسیر خودکفایی باشیم.

باید به‌گونه‌ای عمل کنیم که تعاملات مختلفی را ایجاد کنیم که نفع سیاسی و اقتصادی داشته باشد، ضمن اینکه ضربه‌پذیری ما کمتر شود.

◉ فناوری‌هایی نظیر برنامه‌نویسی با کد پایین که آورده‌های اقتصادی زیادی دارد، تاکنون چقدر در کشور توسعه یافته است و آیا می‌توان به‌عنوان یک رویکرد در فرآیند توسعه‌یافتگی به‌حساب بیاید؟

استفاده هوشمندانه از فناوری، خود موضوع مهمی است. کدهای پایین، راه‌حل کوتاه و کم‌هزینه‌ای است که امروزه در بیشتر کشورهای دنیا در رشد فناوری‌های مبتنی بر نرم‌افزار توسعه پیدا کرده است. من معتقدم لزوما فناورانه‌ترین راه‌حل، بهترین آن نیست.

در برخی مواقع، درگیر فناوری می‌شویم و رشد آن فناوری، معضل جدیدی را به‌وجود می‌آورد، در حالی که فناوری، ابزاری برای حل مسئله است و رویکرد فعالان در این عرصه باید حل مسئله باشد نه تنها استفاده از فناوری‌های نوظهور.

در حوزه‌های فناوری نظیر کد پایین نیاز به یک زیست‌بوم است که دارای پلتفرم‌های خاصی است. کاربر نهایی برای طراحی سامانه یا وب‌سایت از آن استفاده کند.

برای توسعه فناوری با کد پایین باید زیست‌بومی از شرکت‌های دیگر شکل بگیرد و کارشان فعالیت روی برنامه‌نویسی با کدهای پایین باشد و لازم است دسته‌ای دیگر از دانش‌بنیان‌ها وجود داشته باشند که برمبنای این برنامه‌ها، سفارش‌ها را از مردم بگیرند و در قالب سامانه‌ها خدمات بدهند.

اهمیت زیادی دارد که شرکت‌های خدمات‌دهنده می‌خواهند از کد پایین چه استفاده‌ای بکنند و چه اهدافی دارند. حتما باید برای پیشرفت و آینده کشور به این فکر کنیم که می‌خواهیم چه زیست‌بومی بسازیم و چه پلتفرمی برای رفع نیازهای مردم ایجاد کنیم. تجربه نشان داده است که تعریف درست از هر فرآیند در آینده مانع از ضررهای بزرگ اقتصادی می‌شود.

عموما باید الزامات داخلی را برای توسعه هر روندی که از خارج کشور می‌آید و قابلیت توسعه دارد، سنجید.

شرکت‌هایی که پلتفرم‌هایی با کد پایین تولید می‌کنند، مستقل از شرکت‌هایی خواهند بود که روی این پلتفرم‌ها سامانه تولید می‌کنند. در کل، این زنجیره هنوز کامل نیست و نیازمند یک‌سری نیازمندی‌های فرهنگی، اقتصادی و حتی سیاسی است.

توسعه فناوری اطلاعات در کشور دور از ذهن نیست چراکه نیروی انسانی توانمندی در اختیار داریم. بر همین مبنا با یک برنامه‌ریزی اصولی و طرح اهداف مشخص می‌توانیم به توسعه امکانات فناورانه بپردازیم

سخن پایانی

گرچه با آغاز ریاست‌جمهوری جو بایدن و احتمال بازگشت امریکا به برجام این امیدواری وجود داشت که شاید سرنوشت متفاوتی برای شرکت‌های فناوری در ایران رقم بخورد، اما حذف پلتفرم‌ها و اپلیکیشن‌های ایرانی نشان می‌دهد، این مشکلات ناعادلانه تحریمی علیه شرکت‌های ایرانی همچنان ادامه دارد.

باتوجه به موارد یادشده، توقع اینکه همه اپلیکیشن‌های ایرانی بتوانند با اقبال خوبی مواجه باشند، غیرممکن است، اما توجه داشته باشیم که پشت‌صحنه تهیه و ساخت نرم‌افزارهای ایرانی، استعدادها و توان جوانان ایرانی پنهان شده که هرکدام سعی دارند تا با شناخت نیاز مردم کشورشان، راهی برای رفع و برآورده ساختن آنها فراهم سازند.

شاید اگر فضای سیاسی حاکم نبود، قضاوت‌های از پیش ساخته‌شده درباره اپ‌های داخلی هم وجود نداشت و سازندگان اپ در کشور راه هموارتری در پیش‌رو داشتند.

یادداشت

کیفیت خوب باشد؛ مردم اعتماد می‌کنند

علی کاظمی‌مقدم
کارشناس فناوری اطلاعات

در چند سال اخیر، اپلیکیشن‌های داخلی متعددی راه‌اندازی شده که مورداستفاده گسترده عموم مردم قرارگرفته است، برای مثال اپ‌هایی که در نظرسنجی برنامه‌های صداوسیما معرفی شد و مردم هم از آن استفاده کردند. بنابراین می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که در حوزه عمومی می‌شود اپ‌هایی را پیدا کرد که در جلب مخاطب موفق بوده‌اند، اما در زمینه کسب‌وکارهای اینترنتی، هنوز اپ یا پلتفرمی ساخته نشده که از استقبال حداکثری مردم برخوردار باشد. دلیل اصلی که مردم از اپ‌های داخلی استفاده نمی‌کنند، نداشتن اعتماد و بخشی دیگر هم به نداشتن امنیت نرم‌افزاری لازم برمی‌گردد. برای حل معضل کیفیت نرم‌افزاری، می‌توان با خرید «اپ» از کشورهای چین و روسیه که روابط سیاسی خوبی هم با آنها حاکم است، این مشکل را برطرف کرد، اما در بحث اعتماد، راهکارهای متعددی به‌نظر نمی‌رسد.

این تصورات که استفاده از اپ‌های داخلی منجر به تحت‌نظر قرار گرفتن آنها می‌شود، بیشتر جنبه روانی دارد. واقعیت ماجرا این است که مسئله اقتصادی در اجرای طرح صیانت از کسب‌وکارهای فضای مجازی، نقش بیشتری نسبت به بعد سیاسی داستان دارد. به‌نظر می‌رسد اگر اپلیکیشن و پلتفرمی ساخته شود که بتوان به‌راحتی در آن فعالیت اقتصادی کرد و از استقبال عموم مردم هم برخوردار باشد، می‌توان به آن اعتماد کرد. با این‌همه، جلب اعتماد کاربران موضوع مهمی است که باید از سوی متولیان امر و دولت موردتوجه قرار بگیرد. در واقع، برای عملیاتی کردن طرح صیانت، ابتدا باید اعتماد مردم را به اپ‌های موردتایید جلب کرد که این کار دشواری است و ساختار پیچیده‌ای هم دارند. مشکل اصلی این است که از روز نخست ورود اپ‌های خارجی به کشور، فکر جدی برای مشکلات احتمالی تعدد کاربران آنها نشد؛ این روند تداوم یافت تا وقتی تعداد کاربران ایرانی به بیشترین حد ممکن رسید. پس از آن، مسئولان به این صرافت افتادند که چگونه مردم را به‌سمت اپ‌ها و پلتفرم‌های داخلی هدایت کنند. نمونه این روند را می‌توان بعد از فیلتر شدن تلگرام دید؛ باوجود اینکه این پیام‌رسان چند سالی می‌شود فیلتر شده، از تعداد کاربران آن کم نشده و هنوز افراد زیادی هستند که در آن به فعالیت می‌پردازند.

اگر دولت می‌خواهد روندی نظیر طرح صیانت از فضای مجازی اجرا کند، باید از بدو ورود این اپ‌ها در فضای اقتصاد، سیاست‌های اصلاحی و حمایتی از پلتفرم‌های داخلی را اعمال کند. نبود آینده‌نگری نسبت به فضای مجازی از سوی مسئولان، موجب بروز مشکلات عدیده برای کاربران به‌ویژه فعالان اقتصادی در این فضاها شده است. این روند باعث به‌وجود آمدن بحران‌ها و از بین رفتن کسب‌وکارهای افرادی شده است که ممکن است به ورشکستگی شدید مالی برسند. با این روند، کشور همیشه با معضل فضای مجازی و استفاده از اپ‌های خارجی مواجه است و اگر امروز، فکری به حال این آشفته‌بازار نشود، برای فضای متاورس هم، مشابه چنین مشکلاتی به‌وجود می‌آید. در خلال این روند، توجه بیش از حد به آسیب‌های احتمالی ناشی از اجرای طرح صیانت برای کسب‌وکارها باعث شد، فضا تیره‌تر از آنچه هست، نمایش داده شود. بسیاری بر این باور هستند که با اجرایی شدن طرح صیانت، فعالیت‌شان در فضای وب و حتی کدنویسی‌ها محدود می‌شود؛ در حالی که طرح صیانت ربطی به این دست از فعالیت‌ها با اینترنت ندارد. طرح صیانت تنها به‌دلیل محدود شدن اینستاگرام برای کاربران ایرانی موردانتقاد مورد انتقاد قرار گرفت؛ راه‌حل این است که باید جایگزین اینستاگرام طراحی و معرفی شود و ابتدا آن را به مردم معرفی کنند تا کسب‌وکارها به آنجا منتقل و بعد وارد فاز اجرای طرح صیانت شوند.

۲ سال پاندمی کرونا به‌خوبی نشان داد، زیرساخت‌های فناوری اطلاعات کشور، توانایی ساخت اپلیکیشنی را ندارند که توانایی اداره حجم زیادی از کاربران را به‌صورت یکجا داشته باشد. اپلیکیشن «شاد» نمونه واضحی برای این ادعا است که پس از گذشت مدت‌زمانی، بیشتر مدارس از دیگر اپ‌ها برای آموزش از راه دور استفاده کرده‌اند و می‌کنند.

یادداشت

افزایش حقوق هوشمندانه باشد

فاطمه حسینی- عضو اسبق کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی

هر سال دولت مجبور است در چارچوب بودجه و در راستای حفظ قدرت خرید اقشار مختلف جامعه به‌ویژه کارگران و حقوق‌بگیران دولت، افزایش حقوقی را در نظر گیرد که در سال ۱۴۰۱ رقم این افزایش بیش از ۵۷ درصد بود. امسال هم دولت برای کارکنان نهادهای دولتی افزایش حقوق ۲۰ درصدی در نظر گرفته و گفته شده افزایش حقوق ۱۴۰۲ برای حداقلی‌بگیران چشمگیر نخواهد بود.

گذشته از تاثیر این اقدام بر تورم جامعه، موضوع مهمی که وجود دارد آن است که آیا این درصدی که به حقوق و دستمزد افزوده می‌شود متناسب با نرخ تورم است یا خیر؟ زیرا با تورم بالای ۵۰ درصد، قدرت خرید همچنان نسبت به نرخ تورم کاهشی می‌ماند.

از طرفی هم به‌دلیل دور باطل ایجادشده کسری بودجه و افزایش تورم، ارتقای حقوق، بار روانی ایجاد می‌کند که تاثیر خود را به‌سرعت در بازارها نشان می‌دهد؛ بنابراین هر قدر حقوق افزایش یابد، بازهم تورم برسر جای خود خواهد بود.

معمولا وقتی ابتدای هر سال افزایش حقوق اعمال می‌شود پس از آن تورم بیشتر در جامعه فراگیر می‌شود، زیرا ریشه‌های اصلی تورم خشکانده نشده است؛ بنابراین اقشار مختلف جامعه پس از مدت کوتاهی فشار افزوده تورم ناشی از افزایش حقوق را لمس می‌کنند.

راهکار اصلی که باید ازسوی مسئولان موردتوجه قرار گیرد افزایش قدرت خرید مردم از طریق تدابیری مانند تقویت خدمات اجتماعی است؛ به‌طوری‌که توانایی خرید افراد بالا برود و در مقابل، آسیبی هم به رفاه شخص یا گروه خاصی وارد نیاید. شاید این نوع راهکارها نتیجه‌ای مطلوب‌تر و خوشایندتر از افزایش بی‌قیدوبند دستمزدها داشته باشد.

دولت وقتی در ابتدای هر سال اقدام به افزایش پایه حقوق و دستمزد برای بالا بردن قدرت خرید می کند، ناگزیر است منابع موردنیاز این افزایش حقوق را از محلی نظیر بانک مرکزی تامین کند که در بخش کارگری نیز این فشار از دوش دولت برداشته و به کارفرما منتقل می‌شود.

در نتیجه چنین اقدامی کارفرما اگر قادر به تامین دستمزد افزایش‌یافته نباشد، به توافق پنهان با کارگر روی می‌آورد یا اقدام به تعدیل نیرو می‌کند؛ بنابراین جهش یک‌باره حقوق و دستمزد تبعاتی بسیار منفی در اقتصاد دارد که می‌تواند هم به تورم بیفزاید و هم مراکز تولید را به ورطه ورشکستگی بکشاند. نقدینگی بیشتر، تقاضای بیشتری به همراه خواهد داشت که نتیجه آن افزایش تورم خواهد بود و افزایش حقوق هم با خلق نقدینگی و افزایش تورم، باعث می‌شود برای سال آینده قدرت خرید مردم بازهم کاهش یابد. بنابراین بهتر است به‌جای افزایش جهشی دستمزدها، تورم کنترل شود و ثبات اقتصادی به‌وجود آید تا نیازی به افزایش چندباره حقوق‌ها نباشد.

بنابراین مخالفت‌هایی که نسبت به افزایش حقوق صورت می‌گیرد نه به‌معنای مخالفت با رفاه مردم بلکه با این هدف است که دولت مسیر صحیح را برای تامین رفاه همه مردم انتخاب کند.

دولت برای سال آینده باید تدبیر بیشتری به خرج دهد تا بار افزایش حقوق کارمندان دولت و دستمزد حداقلی‌بگیران به گردن بودجه یا کارفرما نیفتد. برای این اقدام بهتر است هرچه سریع‌تر نقدینگی کل را کاهش دهد تا تورم سیر نزولی پیدا کند.

باید برای افزایش رفاه و بهبود سفره معیشت مراودات بین‌المللی را گسترش دهیم تا درآمدهای دولت افزایش یابد. مهم‌ترین راهکار نیز این است که دولت نقدینگی سرگردان را به سمت تولید هدایت کند تا سودآوری در این بخش سرمایه‌گذاران را به ایجاد واحد تولیدی و خدماتی ترغیب کند. اصلاح ساختار اقتصادی منجر به کاهش تورم می‌شود و از این طریق دولت می‌تواند سفره معیشت تمامی اقشار جامعه را بهبود بخشد و قدرت خرید را با رفاه عمومی همراه کند.

براساس آنچه گفته شد هرگونه افزایش حقوق باید براساس شرایط اقتصادی جامعه و هوشمندانه انجام شود.

ثبت رشد اقتصادی ۳.۶درصدی

بانک مرکزی اعلام کرد: تولید ناخالص داخلی در سه ماه دوم سال نسبت به سه ماه دوم نیمه نخست سال گذشته، ۳.۶ درصد بیشتر شد و رشد اقتصادی بدون نفت هم ۳.۱درصد بود.

به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، طبق محاسبات مقدماتی، تولید ناخالص داخلی به نرخ پایه و به قیمت‌های ثابت سال ۹۵، در سه ماه دوم امسال به ۴۱۵.۴ میلیارد تومان رسید که نسبت به سه ماه دوم نیمه نخست سال گذشته، ۳.۶درصد رشد داشت. همچنین رشد اقتصادی بدون نفت طی این دوره ۳.۱ درصد بود.

بر اساس این گزارش، بررسی عملکرد رشد اقتصادی برحسب فعالیت‌های عمده اقتصادی نشان می‌دهد رشد عملکرد تولید ناخالص داخلی در سه ماه دوم سال ۱۴۰۱ حاصل تحقق رشد مثبت ارزش‌افزوده تمام گروه‌های کشاورزی، نفت و گاز، صنایع و معادن و خدمات به ترتیب ۰.۸، ۱۰.۴، ۶.۹ و ۲.۴ درصد نسبت به دوره مشابه سال گذشته است.

به لحاظ وضعیت سرمایه‌گذاری نیز در سه ماه دوم امسال تشکیل سرمایه ثابت ناخالص از نرخ رشد ۷.۳ درصدی نسبت به دوره مشابه سال گذشته برخوردار شد که این میزان رشد حاصل عملکرد رشد مثبت تشکیل سرمایه در هر سه بخش ماشین‌آلات، ساختمان و سایر تشکیل سرمایه به ترتیب معادل ۱۳.۶، ۳.۹ و ۰.۸درصد بود.

درمجموع عملکرد تولید ناخالص داخلی در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ با احتساب و بدون احتساب نفت به ترتیب نسبت به دوره مشابه سال گذشته به ترتیب با افزایش ۳ و ۲.۷درصدی همراه بود. بانک مرکزی معتقد است؛ تحقق رشد اقتصادی ۳ درصدی در نیمه نخست امسال در امتداد رشد اقتصادی مثبت سال گذشته حکایت از بهبود عملکرد فعالیت‌های اقتصادی با وجود تداوم تحریم‌های اقتصادی دارد.

با افزایش بی‌حساب و کتاب حقوق و دستمزد

آژیر خطر افزایش تورم به صدا درمی‌آید

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

موضوع حقوق و دستمزد که از آن به‌عنوان مسئله اصلی بازار کار یاد می‌شود، تعیین‌کننده سیاست‌های عمومی و کلی در بازار کار است که در راستای حمایت از نیروی کار و رفاه زندگی شاغلان اتخاذ می‌شود. درهمه جوامع برای جلوگیری از اثرات نامطلوب پرداخت دستمزدهای پایین به کارگران، دولت‌ها با مشارکت تشکل‌های کارگری و کارفرمایی میزان حداقل دستمزد را تعیین می‌کنند. براساس این روش در قالب یک پیمان‌نامه مشخص می‌توان تا حدودی از تضییع حقوق کارگران جلوگیری کرد.

اقتصاد ایران در سال‌های اخیر از یک سو با تحریم‌های خارجی در حوزه اقتصاد و تجارت و از سوی دیگر با تحریم‌های داخلی و موانع کسب‌وکار روبه‌رو بوده است. در چنین وضعیتی، در نبود تدبیر و برنامه‌ریزی اصولی ازسوی متولیان و سیاست‌گذاران پولی و بانکی کشور، روند افسارگسیخته تورم نیز بر تشدید فشارهای اقتصادی بر معیشت مردم تاثیر قابل توجهی داشته است.

با این شرایط برای نخستین بار در سال ۱۴۰۱ رشد حداقل حقوق و دستمزد کارگران ۵۷ درصد، یعنی بیش از نرخ تورم تعیین شد؛ رقمی قابل توجه که به‌اعتقاد کارشناسان نخستین تاثیر آن، افت ارزش پول ملی و افزایش نرخ تورم در اقتصاد بوده است. در نقطه مقابل عدم افزایش دستمزد، خطر بحران معیشت را به همراه دارد؛ از همین رو باید ریشه‌های مشکل را در جای دیگری جست‌وجو و آن را رفع کرد.

صمت در این گزارش سعی دارد آثار افزایش حقوق و دستمزد بر اقتصاد کشور را موردبررسی قرار دهد.

عکس: صمت

بی‌توجهی به عوامل موثر بر رشد متوالی تورم سبب می‌شود دولت و مردم در دور تسلسل افزایش نرخ تورم گرفتار شوند و کم‌کم اقتصاد کشور به اقتصاد ونزوئلایی تبدیل شود

با نگاه کلی به تجارب جهانی درمی‌یابیم افزایش حقوق و دستمزد بدون اصلاح ساختار اقتصادی اقدامی غلط است

در شرایط تورمی، افزایش حقوق و دستمزد اشتباه است

احمد یزدان‌پناه، اقتصاددان و استاد دانشگاه درباره تاثیرافزایش حقوق و دستمزد بر اقتصاد کل به صمت گفت: تجربه ثابت کرده در شرایط تورمی افزایش حقوق و دستمزد نتیجه‌ای جز دامن زدن به تورم نخواهد داشت. در سال ۱۳۷۰ باهدف جبران ثبات حداقل حقوق در دوران جنگ هشت‌ساله، حداقل حقوق ۶۷ درصد افزایش پیدا کرد، اما کمتر از ۴ سال بعد، تورم بی‌سابقه‌ای شکل گرفت و بخش زیادی از تاثیر این افزایش حقوق خنثی شد. بنا بر این تجربه، بهتر است ابتدا عوامل ایجاد تورم از بین برود و سپس دولت اقدام به افزایش حداقل حقوق و دستمزد کند.

بازگشت تورم

وی افزود: در نیمه دوم امسال هم افزایش حقوق کارکنان دولت و بازنشستگان کشوری و لشکری به تصویب دولت و مجلس رسید و به این ترتیب دولت دوباره حقوق بخشی از کارمندان را در قالب همسان‌سازی حقوق و دستمزد افزایش داد. با این اقدام دولت همان‌طور که دیدیم تورم در اواخر پاییز دوباره اوج گرفت؛ بنابراین اگر دولت برای سال آینده، تنها باهدف افزایش قدرت خرید کارگران حداقل حقوق و دستمزد را به‌میزان قابل‌توجهی افزایش دهد، باید منتظر افزایش چندین‌باره نرخ تورم بود.

این اقتصاددان با تاکید بر اینکه هرگونه افزایش حقوق، چه در قالب دستمزد کارگران و چه در قالب افزایش حقوق کارکنان دولت اشتباه است، خاطرنشان کرد: دولت باید به‌منظور افزایش قدرت خرید اقشار مختلف جامعه ابتدا عوامل موثر در ایجاد تورم را از بین ببرد، زیرا افزایش حقوق مانند مسکنی موقتی در بازه یکی‌دوماهه باعث بهبود قدرت خرید می‌شود، اما پس از چند ماه دوباره تورم با افزایش نرخ کالاهای اساسی، مسکن، خودرو و... بازخواهد گشت.

اقتصاد ونزوئلایی

یزدان‌پناه اظهار کرد: افزایش حقوق و دستمزد شاید در نگاه نخست موجب خرسندی نیروی کار شود، اما با نگاه کلی به تجارب جهانی درمی‌یابیم این اقدام بدون اصلاح ساختار اقتصادی اقدامی غلط است. این کار اگر بدون در نظر گرفتن رشد تورم به‌صورت متوالی انجام شود، ثمری جز تورم و بیکاری نخواهد داشت.

این استاد دانشگاه متذکر شد: بی‌توجهی به عوامل موثر بر رشد متوالی تورم سبب می‌شود دولت و مردم در دور تسلسل افزایش نرخ تورم گرفتار شوند و کم‌کم اقتصاد کشور به اقتصاد ونزوئلایی تبدیل شود. با کمی تحقیق در اقتصاد ونزوئلا درمی‌یابیم که افزایش پی‌درپی دستمزدها نه‌تنها دردی از اقشار آسیب‌پذیر این کشور دوا نکرده، بلکه عامل کاهش ارزش پول این کشور در هر ساعت و ثانیه نسبت به قبل شده است.

خطر بیکاری در کمین

وی در ادامه تصریح کرد: افزایش کم‌سابقه حداقل حقوق گرچه باهدف حمایت از حقوق‌بگیران انجام می‌شود، اما در صورت مهار نشدن تورم نه‌تنها سودی به حال حقوق‌بگیران نخواهد داشت، بلکه ممکن است اختلالات جدیدی را هم در بازار کار ایجاد کند، زیرا با افزایش پی‌درپی حقوق، بر نرخ تورم افزوده و باعث کاهش توان پرداخت حقوق کارفرمایان می‌شود و راهی جز تعدیل نیرو برای آنها باقی نمی‌گذارد. در ۴ سال اخیر نیز شاهد بوده‌ایم که نرخ تورم پابه‌پای افزایش حداقل حقوق حرکت و آن را بی‌ثمر کرده است.

وی در پاسخ به این پرسش که افزایش ۵۷ درصدی حداقل حقوق سال ۱۴۰۱، چقدر به نفع حقوق‌بگیران کشور تمام شد، گفت: اکنون که درنتیجه سوءمدیریت دولتمردان تورم در کشور هر لحظه رو به افزایش است عملا این افزایش حقوق بی‌اثر شده است.

این استاد دانشگاه در ادامه یادآور شد: افزایش حقوق و دستمزد در شرایطی که رشد اقتصاد کشور در دوران پساکرونا نزدیک ۳ درصد است، برای تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران در این بخش، تبعاتی از جمله افزایش هزینه‌های تولید دارد، این در حالی است که تولیدکنندگان در شرایط رکود اقتصادی با افزایش هزینه‌ها، برای بقا در فضای کسب‌وکار در نخستین اقدام نیروی کار را تعدیل می‌کنند.

حاشیه سود کارفرمایان کمتر می‌شود

امرالله امینی، اقتصاددان و استاد دانشگاه درباره تاثیر افزایش دستمزدها بر وضعیت اقتصاد کلان کشور به صمت گفت: باتوجه به عدم رشد محسوس اقتصاد در چند سال گذشته، افزایش نرخ تورم و دسترسی نداشتن به بازارهای بین‌المللی برای عرضه محصولات به‌دلیل تحریم‌ها، احتمالا حاشیه سود فعالیت بخش زیادی از کارفرمایان در وضعیت مناسبی قرار ندارد و در برخی موارد منفی است؛ از همین رو افزایش حقوق و دستمزد درنهایت به زیان کارفرما است، زیرا شرایط کسب‌وکار برای این عده بهتر نشده، اما مجبور به پرداخت دستمزد چند برابری هستند. از سوی دیگر افزایش حقوق دولتی‌ها در چنین شرایطی، باعث انبساط کسری بودجه می‌شود.

وی با اشاره به دخالت دولت در تعیین نرخ بسیاری از کالا و خدمات خاطرنشان کرد: در بسیاری از موارد، دست تولیدکننده و ارائه‌دهنده خدمت برای تعیین نرخ عرضه در بازار باز نیست تا بتوانند افزایش هزینه‌هایشان را جبران کنند؛ بنابراین چاره‌ای جز اخراج نیروی کار ندارند. آثار افزایش یک‌باره دستمزدها همچنین می‌تواند خود را به‌صورت کاهش ساعت‌های کار، اضافه‌کاری به‌جای استخدام جدید و... در بخش خصوصی نشان دهد.

ریسک کاهش سرمایه‌گذاری

این استاد دانشگاه با تاکید بر اینکه تورم بالا و نوسان لطمات سختی به معاملات و کسب‌وکارها می‌زند، توضیح داد: در شرایط تورمی و پیرو آن نااطمینانی اقتصادی، برای فعالان بازار و سرمایه‌گذاران، هزینه‌ها و قیمت‌ها قابل پیش‌بینی نیست؛ بنابراین ناامنی ناشی از تورم بالا منجر به کاهش سرمایه‌گذاری در بخش تولید می‌شود.

وی ضمن انتقاد از افزایش ۵۷ درصدی حداقل دستمزد سال ۱۴۰۱ گفت: افزایش بی‌حساب‌وکتاب حقوق از سوی دولت بار اضافی است که بر دوش کارفرمایان گذاشته شده است؛ یعنی انتظاری که از دولت می‌رفت تا با مهار تورم به بهبود وضعیت اقتصادی و معیشت کارگران کمک کند، یک‌باره تبدیل به انتظار از کارفرما شده تا هزینه شانه خالی کردن دولت در انجام وظایف اصلی یعنی مهار تورم را بپردازد.

این استاد دانشگاه افزود: افزایش دستمزد در شرایط رکود اقتصادی تنها منجر به تقابل بین کارگری که بحق انتظار یک حقوق وزندگی قابل‌قبول را دارد با کارفرمایی که توان پرداخت چنین هزینه‌ای را ندارد می‌شود؛ از همین رو کارفرما چه با توسل به ابزار و تفسیرهای قانونی و چه به‌طور غیرقانونی سعی در کاهش هزینه‌های جاری از طریق اخراج نیروی کار یا بالا بردن حجم کار دارد.

لزوم اتخاذ سیاست‌های انقباضی

وی با بیان اینکه افزایش حقوق در اقتصادهای یکپارچه بسیار مثبت و به نفع همه اقشار جامعه است، پیشنهاد کرد دولت با اتخاذ سیاست‌های انقباضی نقدینگی جاری کشور را تجمیع کند تا تورم کاهش یابد، زیرا افزایش دستمزد باهدف جبران آسیب‌های تورم نه‌تنها قدرت خرید نیروی کار را تقویت نمی‌کند، بلکه در شرایط رکود اقتصادی و تورم احتمال افزایش بیکاری و تعطیلی مراکز تولید و ارائه خدمات را بالا می‌برد.

وی در پاسخ به این پرسش که آیا شما با افزایش ۲۰ درصدی حقوق کارکنان دولت برای سال آینده موافق هستید، گفت: با توجه به تورم حدود ۵۰درصدی، افزایش ۲۰ درصدی حقوق خیلی بالا نیست؛ اما در شرایط کندی رشد اقتصاد و کاهش درآمدهای دولت، افزایش حقوق و دستمزد دولتی‌ها هم خالی از تبعات منفی نیست، زیرا منبع این افزایش حقوق در بخش کارگری عملا باید منابع درآمدی دولت باشد که با توجه به راه‌های محدود کسب درآمد دولت به‌واسطه تحریم و کمبود منابع ارزی، ممکن است کسری بودجه را دوچندان کند.

تورم منفی نخواهد شد

وی افزود: افزایش دستمزدها تنها در شرایطی معقول است که رشد اقتصادی در بازه بلندمدت همواره صعودی باشد. افزایش حقوق همگام با رشد اقتصادی سطح رفاه عمومی جامعه را افزایش می‌دهد و بازار کار را برای نیروهای جویای کار جدید جذاب‌تر خواهد کرد.

این استاد دانشگاه معتقد است حتی درصورتی‌که منابع در نظر گرفته‌شده برای افزایش حقوق کارمندان و بازنشستگان در سال آینده از محل مالیات‌های دریافتی دولت باشد، بازهم به‌احتمال زیاد افزایش تورم در سال آینده منفی نخواهد شد.

این اقتصاددان تصریح کرد: برای افزایش قدرت خرید اقشار مختلف جامعه ابتدا دولت باید اقدام به اصلاح ساختار اقتصادی کشور کند تا در سایه این اصلاح ساختار، رشد اقتصادی از محدوده صفر به سمت مثبت شدن برود و شاهد رشد اقتصادی در کشور باشیم؛ همچنین باید ثبات اقتصادی در کشور حاکم شود. در صورت تحقق این موارد می‌توان انتظار داشت با افزایش منطقی حقوق و دستمزد قدرت خرید هم بهبود یابد؛ بدون اینکه از این افزایش حقوق، خطری متوجه تولیدکنندگان شود.

سخن پایانی

اگر دولت می‌خواهد رفاه اقتصادی برای مردم ایجاد کند و وضعیت معیشتی را بهبود بخشد، باید ابتدا رشد اقتصادی محقق شود، زیرا تنها با افزایش حقوق گروهی از مردم، مسائل کلان اقتصادی حل نمی‌شود. به‌گفته کارشناسان، متاسفانه دولت همه جنبه‌های افزایش حقوق و دستمزد را نمی‌بیند، این در حالی است که روی دیگر سکه افزایش حقوق و دستمزد؛ افزایش ساعات کار و همچنین تعدیل نیروی کار و درنهایت افزایش بیکاری در کشور است.

با شروع فصل سرد

زنگ ناترازی گاز به صدا درآمد

زنگ ناترازی تولید و مصرف گاز در کشور به صدا درآمد، موضوعی که در هفته‌های اخیر بارها با هشدار مسئولان همراه بوده، هشداری که اگر جدی گرفته نشود، ممکن است چالش‌های متعددی را در آینده برای کشور رقم بزند. وجود منابع فراوان قابل استحصال گاز طبیعی و توسعه آن سبب شده تا در ۲ دهه گذشته عرضه گاز طبیعی به منظور تامین نیاز انرژی کشور به طور متوسط سالانه ۷درصد افزایش یابد؛ اما در سوی مقابل برنامه‌ریزی مناسبی برای مهار رشد افسارگسیخته تقاضا و مصرف گاز طبیعی در بخش‌های مختلف کشور انجام نگرفته است. صمت در این گزارش به دلایل ناترازی انرژی گاز در ایران پرداخته است.

عکس: صمت

سرانه مصرف گاز در ایران بیش از ۳ برابر اروپا است

در گزارش سالانه شرکت بریتیش پترولیوم با عنوان «مرور آماری انرژی جهان ۲۰۲۲»، میزان تولید و مصرف گاز در کشورهای گوناگون بررسی شده است. بر اساس این گزارش سهم ایران در حوزه تولید گاز دنیا، ۶.۴ درصد و در حوزه مصرف، ۶ درصد است. بنابراین می‌توان گفت که تفاوت حجم تولید و مصرف، بسیار نزدیک به یکدیگر بوده و فقط ۰.۴ درصد است. براساس این گزارش، در میان کشورهای مطرح تولیدکننده و مصرف‌کننده گاز، تنها کشور چین مصرف بیشتری نسبت به تولید گاز خود داشته است. البته در این زمینه باید به جمعیت این کشور نیز توجه شود. همچنین کشورهایی مانند امریکا و روسیه نسبت به ایران جمعیت بیشتری دارند؛ بنابراین شاخص تولید به مصرف آنها در مقایسه با ایران وضعیت بهتری دارد. طبق بررسی آمارهای شرکت بریتیش پترولیوم نرخ رشد مصرف طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۱ نیز بیانگر این است که مصرف گاز ایران نسبت به امریکا و روسیه، در ۱۰ سال اخیر، بیشتر بوده است.

ایران رتبه سوم بزرگ‌ترین تولیدکننده گاز طبیعی در جهان را دارد؛ اما با توجه به شروع افت فشار مخازن گازی میدان پارس جنوبی و ادامه روند افزایشی مصرف، چالش جدی برای تامین گاز طبیعی در آینده بسیار نزدیک وجود خواهد داشت. این موضوع در سال‌های اخیر به ویژه در فصول سرد سال با افزایش تقاضای بخش خانگی برای گرمایش تشدید شده است؛ به نحوی که تنها در سال ۱۳۹۸ حدود ۱۲ میلیارد لیتر گازوئیل و نفت کوره با ارزش بیش از ۵ میلیارد دلار برای جبران کمبود گاز توسط نیروگاه‌ها سوزانده شده است. امسال نیز با وجود کاهش و بعضا قطع گاز بخش‌های مختلف صنعت و در مواقعی کاهش صادرات و مصرف مقادیر بیشتر نفت کوره در مقایسه با گذشته، مصرف سوخت‌های جایگزین در صنایع آغاز شده و احتمال اعمال محدودیت برای بخش‌های خانگی و تجاری چندان دور از ذهن نیست.

▣ افزایش مصرف گازمعادل ۲ فاز پارس جنوبی

آن‌طور که جواد اوجی، وزیر نفت به تازگی اعلام کرده مصرف گاز در بخش خانگی و تجاری ۶۰ میلیون مترمکعب در روز، معادل ۲ فاز پارس جنوبی نسبت به پارسال افزایش یافته است، از همه مردم خواسته شده برای بهینه‌سازی مصرف تلاش کنند.

وی با بیان اینکه اقدام‌های خوبی برای تشویق مشترکان هم در نظر گرفته شده گفت: براساس سیاست‌های تشویقی مصرف‌کنندگان با هر یک درصد کاهش مصرف، شامل ۳ درصد تخفیف گازبها می‌شوند و اگر مشترکی نسبت به مصرف پارسال خود ۳۰ درصد صرفه‌جویی داشته باشد، گازبهای رایگان خواهد داشت. وی اظهار کرد: توصیه می‌شود شهروندان با پوشیدن لباس‌های گرم و رعایت دمای رفاه ۱۸ - ۲۱ در مصرف گاز صرفه‌جویی کنند.

▣ افزایش محدودیت گازرسانی به صنایع

به تازگی غلامرضا کوشکی، رئیس مرکز کنترل گاز کشور از افزایش میزان محدودیت گازرسانی به صنایع با ادامه روند صعودی مصرف گاز در بخش خانگی خبر داد و گفت: صنایع عمده شامل فولاد، سیمان و پتروشیمی‌ها هستند و میزان محدودیت‌های شرکت ملی گاز متفاوت است. وی افزود: در کارخانجات سیمان حدود ۷۰ درصد، در صنایع پتروشیمی حدود ۳۵ درصد و در صنایع فولاد حدود ۵۰ درصد نسبت به فصل تابستان محدودیت اعمال کردیم.

به گفته این مقام مسئول، حدود ۶۵ درصد از گاز تولیدی به بخش خانگی اختصاص پیدا می‌کند که پیش‌بینی شده از اوایل هفته آینده مصرف در بخش خانگی به ۶۰۰ میلیون متر مکعب برسد. طبق اعلام هواشناسی در اواسط هفته (دوشنبه و سه شنبه)، کاهش دما در کشور را خواهیم داشت از این رو میزان مصرف گاز تا ۷۰۰ میلیون متر مکعب نیز افزایش پیدا می‌کند. رئیس مرکز کنترل گاز کشور با تاکید بر اینکه خط قرمز شرکت ملی گاز، مصارف بخش خانگی و تجاری است هر سال با افزایش مصرف گاز در بخش خانگی و تجاری را شاهد هستیم، وزارت نفت قبل از شروع فصل سرما تمهیدات لازم را در نظر می‌گیرد و سوخت جایگزین را به صنایع کشور اختصاص می‌دهد و در روزهایی که افزایش مصرف بخش خانگی اتفاق می‌افتد متناسب با افزایش مصرف محدودیت‌هایی در بخش صنعتی و نیروگاهی کشور داده می‌شود که گاز به بخش خانگی اختصاص پیدا می‌کند.

▣ راهکار چیست؟

در این بین برای گذر از بحران انرژی می‌توان با جایگزینی وسایل گازسوز با راندمان بالا در جهت بهینه‌سازی مصرف گاز گام نهاد، آنطور که اعلام شده ۸۰ درصد گرمایش کشور به وسیله بخاری تامین می‌شود، که با تعویض تنها یک میلیون بخاری گازسوز دودکش‌دار راندمان بالا (هرمتیک) سالانه ۶۰۰ میلیون مترمکعب در مصرف گاز طبیعی صرفه‌جویی می‌شود. همچنین اجرای کامل مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان در ساختمان‌های جدید الاحداث و بهسازی و نوسازی تمامی ساختمان‌های اداری و عمومی دولتی با هدف مصرف کمتر انرژی همچنین توسعه و نصب فراگیر کنتورهای هوشمند و قرائت از راه دور با قابلیت قطع و وصل گاز و برق به منظور مدیریت پرمصرف‌ها می‌تواند در این راه موثر باشد. توسعه انرژی‌های تجدید پذیر بادی، خورشیدی و زمین گرمایی از طریق بومی‌سازی و ساخت داخل تجهیزات مورد نیاز به عنوان راه‌حل پایدار و کلیدی، سرمایه‌گذاری و همچنین بهبود راندمان نیروگاه‌های کشور و تبدیل نیروگاه‌های گازی به سیکل ترکیبی می‌تواند نقش مهمی در گذر از شرایط بحران انرژی در کشور داشته باشد.

▣ مصوبه‌ای برای گذر از افزایش مصرف

به تازگی نیز هیات وزیران همسو با تکلیف مقرر در قانون برنامه ششم توسعه مبنی بر اتخاذ تدابیر لازم از سوی دولت برای کاهش سالانه ۵درصد از تلفات انرژی در بخش ساختمان، راهکارهای اجرایی برای کاهش مصرف انرژی در ساختمان‌ها را تصویب کرد.

ارتقای کیفیت ساخت‌وسازها از طریق بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در مصرف انرژی، ارتقای رده انرژی ساختمان‌ها از طریق اعمال تشویقی و تنبیهی (گازبها و تعرفه برق) و استفاده از ظرفیت قانون هدفمندی یارانه‌ها با هدف افزایش بهره‌وری انرژی در ساختمان‌ها، از جمله دلایل مصوبه یادشده است. بر این اساس، دستگاه‌های اجرایی مندرج در قانون خدمات کشوری موظفند به‌منظور کسب رده انرژی یادشده در مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان نسبت به مطالعه، طراحی، اجرا و نظارت بر رعایت این مبحث توسط شرکت‌های ذی‌صلاح برای ساختمان‌های جدیدالاحداث خود اقدام کنند. وزارت راه و شهرسازی موظف است با بهره‌گیری از خدمات شرکت‌های ذی‌صلاح موضوع ماده (۴) قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در چارچوب قوانین و مقررات، نسبت به کنترل و نظارت عالیه ساختمان‌های جدیدالاحداث بخش خصوصی به‌منظور اطمینان از رعایت کامل الزام‌های مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان اقدام کنند. شرکت‌های یادشده نیز موظفند گزارش نظارت خود را به واحدهای ذی‌ربط وزارت راه و شهرسازی و شهرداری‌ها ارائه کنند.

سخن پایانی

به گفته کارشناسان بازار انرژی، درباره نسبت بین میزان تولید و مصرف گاز باید به جمعیت کشورها توجه شود. در بین کشورهای دارای بیشترین تولید و مصرف گاز، چین با حدود یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون نفر رتبه اول جمعیت، امریکا با حدود ۳۳۳ میلیون نفر رتبه سوم جمعیت، روسیه با حدود ۱۴۲ میلیون نفر رتبه نهم جمعیت و ایران با حدود ۸۵ میلیون نفر رتبه هفدهم جمعیت جهان را دارا است. اگر شاخص جمعیتی را ملاک قرار دهیم، مصرف گاز ایران از چین، بسیار بالاتر و از امریکا نیز کمی بیشتر است؛ اما از روسیه کمتر است. بنابراین روسیه، ایران، امریکا و چین در رتبه‌های اول تا چهارم قرار می‌گیرند و ایران در مصرف گاز، رتبه دوم را کسب می‌کند. بنابراین به نظر می‌رسد باتوجه به شرایط پیش رو به نظر چاره‌ای جز اجرای سیاست‌های مدیریت مصرف وجود ندارد، هرچند دولت با ارائه طرح‌های تشویقی و تنبیهی در این راستا گام برداشته اما لازم است که مشترکان نیز نسبت به این مهم هوشیارتر باشند تا با چالش‌های بزرگی مواجه نشویم.

ایریسا IRISA
شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون

"آگهی فراخوان مناقصه عمومی"

شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون ایریسا در نظر دارد خرید و اجرای پرده عمودی ساختمان خود واقع در ابتدای خیابان سعادت‌آباد به متراژ تقریبی حدود ۱۰۰۰ مترمربع پرده، از جنس زبرا و از محصولات شرکت راد وبا کد ۷۲۰۴ را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. زمان بازدید در تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ ساعت ۱۰ الی ۱۲ صبح با هماهنگی آقای مهدیه به شماره همراه ۰۹۹۰۷۱۵۴۳۷۳ می‌باشد. متقاضیان بایستی پیشنهاد قیمت، درصد پیش‌پرداخت مورد نیاز و حداکثر زمان اجرای کاررا حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۴ در پاکت دربسته به واحد تدارکات شرکت ایریسا آقای مهدیه تحویل نمایند. بدیهی است جهت ارائه پیشنهاد قیمت بازدید از محل اجرای پروژه الزامی می‌باشد.

شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون ایریسا

آگهی تغییرات شرکت فولاد امیرکبیر کاشان شرکت سهامی عام

آگهی تغییرات شرکت سهامی عام فولاد امیرکبیر کاشان به شماره ثبت ۱۹۷۱ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۲۰۶۱۳۰ به استناد صورتجلسه هیات‌مدیره مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۰۸ تصمیمات ذیل اتخاذ شد آقای جهانگیر وکیلی به شماره ملی ۱۲۸۳۴۹۳۸۴۵ به نمایندگی از شرکت فلزتدارک فولاد مبارکه اصفهان (سهامی خاص) به شماره ثبت ۴۶۷۵۳ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۶۴۸۱۳۵ به سمت رئیس هیات‌مدیره. - آقای اصغر اسماعیلی به‌شماره ملی ۱۲۸۱۶۸۳۸۴۱ به نمایندگی از شرکت فولاد مبارکه اصفهان (سهامی عام) به شماره ثبت ۷۸۴۱ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۲۸۹۴۶۴ به سمت نایب‌رئیس هیات‌مدیره - آقای محمدرضا آقاجوهری به شماره ملی ۱۲۹۱۳۷۶۰۷۰ به نمایندگی از شرکت معدنی و صنعتی فولادسنگ مبارکه اصفهان(سهامی خاص) به شماره ثبت ۲۷ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۰۶۴۶۲۴ به سمت عضو هیات‌مدیره - آقای عبدالحمید رهیده به شماره ملی ۴۲۳۱۷۶۱۴۵۰ به نمایندگی از موسسه توانمندسازی بازنشستگان نیروهای مسلح (سهامی خاص) به شماره ثبت ۲۴۴۶۲ و شناسه ملی ۱۰۱۰۴۰۱۱۲۹۹ به سمت عضو هیات‌مدیره تا تاریخ ۱۴۰۳/۳/۴ انتخاب گردیدند. نماینده شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات (سهامی عام) به شماره ثبت ۱۱۹۸۶۹ و شناسه ملی ۱۰۱۰۱۶۳۴۱۵۷ متعاقبا اعلام می‌گردد. آقای شهرام عالی‌وند به شماره ملی ۴۸۱۹۰۶۴۶۰۶ و خارج از اعضای هیات‌مدیره به‌عنوان مدیرعامل شرکت فولاد امیرکبیر کاشان(سهامی عام) منصوب گردید و باستناد صورتجلسه شماره ۱۱۰ مورخ ۱۳۹۸/۵/۹ هیات‌مدیره، حدود اختیارات ایشان تغییری صورت نگرفت. کلیه اسناد و اوراق تجاری، چک‌ها، سفته‌ها، بروات و اسناد و اوراق تعهدآور و قراردادها و عقود اسلامی غیربانکی شرکت مطابق آیین‌نامه معاملات مصوب هیات‌مدیره و با امضای مدیر عامل شرکت به همراه امضای یکی از اعضای هیات‌مدیره و در غیاب مدیرعامل با امضای رئیس هیات‌مدیره و یک نفر از اعضای هیات‌مدیره و مهر شرکت معتبر خواهد بود و ضمنا مدیرعامل مجری مصوبات هیات‌مدیره می‌باشد. مکاتبات شرکت با امضای مدیرعامل و مهر شرکت معتبر است.

مرجع ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری کاشان

مدیر شعب بانک مهر ایران در استان یزد اعلام کرد:

پرداخت تسهیلات با طرح پرداخت حقوق بانک قرض‌الحسنه مهر ایران

مدیر شعب بانک مهر ایران در استان یزد، گفت: طرح پرداخت حقوق بانک قرض‌الحسنه مهر ایران(مهریار)، حداکثر پنج درصد آورده ماهیانه شرکت را به عنوان تسهیلات پرداخت می‌کند.

امیر حسینی، مدیر شعب بانک مهر ایران در استان یزد به مناسبت پانزدهمین سال تاسیس بانک مهر ایران در نشست خبری اظهارداشت: در طرح پرداخت حقوق بانک قرض‌الحسنه مهر ایران(مهریار)، حداکثر پنج درصد آورده ماهیانه آن شرکت بابت واریز حقوق پرسنل و هر نوع پرداخت گروهی دیگر از قبیل پاداش و اضافه کار... به افراد معرفی شده از جانب آن سازمان، تسهیلات قرض‌الحسنه تا سقف فردی ۲ میلیارد ریال با اقساط حداکثر ۱۸ ماهه و کارمزد چهار درصد پرداخت می‌کند.

حسینی افزود: ضمن اینکه در این طرح افراد معرفی شده از محل رسوب و گردش حساب خود نیز امکان بهره‌مندی از انتقال امتیاز تسهیلات تا سقف ۲ میلیارد ریال با کارمزد صفر الی چهار درصد دارند و می‌توانند از مزایای جانبی نظیر بیمه عمر رایگان نیز به شرح زیر استفاده نمایند:

▣ بیمه عمر رایگان:

مدیر شعب بانک مهر ایران در استان یزد گفت: قرض‌الحسنه مهر ایران در جهت تکریم مشتریان به‌عنوان سرمایه‌های با ارزش بانک و انجام مسئولیت اجتماعی خود، با ارائه خدمتی نوین، گروه‌های منتخب مشتریان را به صورت رایگان تحت پوشش بیمه عمر و حادثه قرار می‌دهد.

▣ شرایط بیمه عمر رایگان بانک مهر ایران:

وی درباره بیمه عمر رایگان توضیح داد: معیار محاسبه میزان پوشش بیمه عمر و حادثه، میانگین ۳ ماهه پایانی موجودی حساب‌های منتخب مشتریان می‌باشد. مشتریان سازمان‌ها و شرکت‌هایی که حقوق و مزایای ایشان در این بانک دریافت می‌شود، می‌توانند با افزایش میانگین موجودی حساب‌های منتخب، امکان بهره‌مندی از مزایای این طرح تا سقف مبلغ تحت پوشش را به دست بیاورند.

▣ تسهیلات خرید کالا و خدمات ایرانی بانک مهر ایران

حسینی همچنین به خبرنگار روزنامه صمت از یزد، اعلام کرد: بانک مهر ایران تخصیص تسهیلات خرید کالا و خدمات ایرانی به پرسنل تا سقف ۱۰۰میلیون تومان را انجام می‌دهد که این اقدام فقط با افتتاح حساب پرسنل و واریز حقوق می‌باشد و مستقل از کارکرد حساب فردی و سازمانی است.

دوشنبه
۵ دی ۱۴۰۱- ۲ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ - ۲۶ دسامبر ۲۰۲۲- شماره ۲۲۳۱-پیاپی ۳۵۴۹

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: (داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: هنر سرزمین سبز

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

گران‌فروشی به بهانه گارانتی

عکس: آیدا فریدی

با وجود اینکه قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان در اوایل پاییز سال ۱۳۸۸ به تصویب رسیده است؛ اما تاکنون در عمل به بسیاری از مفاد آن بی‌توجهی شده است، همین ترک فعل دولت در اجرای قانون و عدم نظارت مجلس سبب شده که مصرف‌کنندگان کالا در کشور طی سال‌های گذشته با انبوهی از کالاهای بی‌کیفیت، تقلبی و قاچاق مواجه شوند. عجیب‌تر این است که همزمان با بروز چنین شرایطی، انبوهی از ضمانت‌نامه‌های غیرمعتبر نیز در بازار دست به‌دست شد که در واقع ارزش آنها تنها برابر با هزینه یک کارت ویزیت بوده چراکه هیچ گونه خدماتی به مشتری ارائه نمی‌داد اما با این حال به بهانه دارا بودن گارانتی، نرخ کالا را برای مشتریان افزایش می‌داد.

بر اساس ماده ۲ قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان، کلیه عرضه‌کنندگان کالا و خدمات، مسئول صحت و سلامت کالا و خدمات عرضه شده مطابق با ضوابط و شرایط مندرج در قوانین هستند، همچنین در صورت وجود عیب یا عدم انطباق کالا با شرایط تعیین شده، مشتری حق دارد کالای سالم را مطالبه و فروشنده باید آن را تامین کند. علاوه بر این مطابق با ماده ۳ این قانون، عرضه‌کنندگان کالا و خدمات و تولیدکنندگان مکلف هستند ضمانت‌نامه‌ای را که دربردارنده مدت و نوع ضمانت است همراه با صورت‌حساب فروش -که در آن نرخ کالا یا اجرت خدمات و تاریخ عرضه درج شده باشد- به مصرف‌کنندگان ارائه کنند.

■ شماره تماس‌هایی که هیچ‌وقت پاسخ نمی‌دهند!

این در حالی است که بسیاری از شماره تماس‌های درج شده بر روی کارت‌های گارانتی اصلا پاسخگوی خریداران کالا نیستند. در خوشبینانه‌ترین حالت ممکن، مراکز غیرمعتبری که شماره تماس آنها به عنوان شرکت گارانتی‌کننده کالا درج می‌شود، پس از پاسخگویی، برخلاف اصول اولیه گارانتی، بهای هرگونه ارائه خدمتی را به صورت جداگانه دریافت کرده و از این جهت موجب ضرر و زیان و نارضایتی خریداران کالا می‌شود. شرایط به‌گونه‌ای پیش رفت که حتی درحال‌حاضر نیز جست‌وجو در گوگل، فضای مجازی و حتی تماس با سامانه تلفنی ۱۱۸، مصرف‌کننده را به‌سوی گارانتی نامعتبر هدایت می‌کند، اما راهکار در نظر گرفته شده برای رفع دغدغه مصرف‌کنندگان کالا در کشور چیست و چگونه می‌توان از اصالت کالا و گارانتی آن اطمینان حاصل کرد؟

■ تشخیص ضمانت‌نامه‌های نامعتبر

در این رابطه اکبر پازوکی رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان لوازم‌خانگی تهران، در گفت‌وگو با مهر، با بیان اینکه سامانه جامع گارانتی بهترین گزینه برای اطلاع‌رسانی به مردم در خصوص گارانتی‌های نامعتبر است، گفت: افراد می‌توانند با تلفن همراه یا رایانه وارد سامانه جامع گارانتی شده و از اعتبار گارانتی کالای مورد نظر خود اطمینان حاصل کنند.

■ اطمینان از اصالت کالا

وی با اشاره به درج کد رهگیری روی لوازم‌خانگی عنوان کرد: در صورت دسترسی به کد رهگیری کالا، افراد با شماره‌گیری کد دستوری #۷۷۷۷*۴* و سپس واردکردن کد شناسایی کالای مورد نظر، می‌توانند کارخانه تولیدکننده، تاریخ تولید، نوع گارانتی و مدت زمان گارانتی را تشخیص دهند.

پازوکی روش دیگر شناخت اصالت گارانتی یک کالا را ورود به «سامانه جامع گارانتی» عنوان کرد و افزود: در زمانی که یک شخص قصد خرید لوازم‌خانگی در فضای مجازی یا حقیقی را دارد، بهتر است ابتدا وارد سامانه جامع گارانتی شود و نام برند کالا یا نام شرکت گارانتی‌کننده ثبت شده در کارت گارانتی را جست‌وجو کند. همچنین در این سامانه تمام گارانتی‌های غیررسمی با کارت آنها نمایش داده می‌شود. وی با اشاره به نقش سامانه جامع گارانتی در کمک به مردم در شناخت اصالت کالا گفت: تمام موارد گفته شده برای این است که مردم به کمک آن بتوانند شرکتی یا غیرشرکتی، تقلبی و قاچاق بودن کالای مورد نظرشان را تشخیص دهند.

■ تولیدات کارگاه‌های زیرپله‌ای

پازوکی همچنین اظهار کرد: گارانتی کالاهای فاقد کد رهگیری و کد شناسه در سامانه وجود ندارد چراکه این کالاها اساساً قاچاق و تقلبی محسوب می‌شوند؛ در واقع در صورتی که استعلام شناسه یک کالا در سامانه گارانتی منفی باشد، آن کالا یا به‌صورت قاچاق وارد کشور شده و دارای ضمانت پس از فروش رسمی در داخل کشور نیست و یا اینکه کالا در کارگاه‌های زیرپله‌ای تولید شده و تقلبی محسوب می‌شود.

سخن پایانی

گفتنی است، در سایت سامانه جامع گارانتی، قسمتی وجود دارد که در آن فهرست شرکت‌های غیرمعتبری که در حوزه ارائه خدمات گارانتی به صورت غیرمجاز در حال فعالیت هستند، قابل مشاهده است. در واقع بسیاری از صاحبان تولیدات تقلبی یا محصولات قاچاق، با هدف فریب مشتریان خود، در پوشش نام این شرکت‌ها و چاپ کارت ویزیت ادعا می‌کنند که این کالاها دارای گارانتی معتبر و پاسخگو هستند، اما بررسی‌ها نشان می‌دهد این شرکت‌ها یا اصلا پاسخگو نیستند یا اینکه در صورت نیاز به تعمیرات یا تامین قطعه، از عمل به تعهدات خود عاجز هستند!

همچنان دو سوم سفره کارگران خالی است

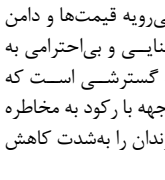
دبیرخانه کارگر استان قزوین گفت: افزایش دستمزد باید به صورت کارشناسی و براساس نرخ تورم صورت بگیرد؛ در غیر این‌صورت دولت موظف است با نظارت خود، تورم را به اعداد قبلی بازگرداند.

علی کریمی به ایلنا گفت: درحالی‌که بسیاری از کارگران و حقوق‌بگیرانی که درآمد پایینی دارند منتظر کاهش تورم و تعدیل نرخ در برخی بازارها همچون مسکن و ارزاق هستند، آمارها حاکی از افزایش قیمت‌ها است که بازهم نشان دهنده بی‌برنامگی در مهار تورم است و در ادامه این مسئله می‌توان گفت این تنها حقوق‌بگیران کم‌درآمد هستند که بیشترین خسارت را می‌بینند. دبیر اجرایی خانه کارگر تاکید کرد: رکودی که امروز دچارش هستیم، به خاطر درآمد پایین و پایین بودن مصرف کارگران است با این‌حال، عدم تناسب بین میزان نیاز و مصرف این قشر وجود دارد. وقتی قدرت خرید کارگر پایین باشد، میزان کالاهای مصرفی آنها کاهش می‌یابد چراکه قدرت خرید بالای کارگر موجب رونق تولید می‌شود. کریمی با تاکید بر اینکه کارگران شاغل و بازنشسته خواستار محاسبه مزد بر اساس تورم و هزینه‌های سبد معیشت خانوارهای کارگری هستند، افزود: روند افزایش دستمزد کارگر باید طوری باشد که سفره‌اش هرگز خالی نماند. در شرایط کنونی قدرت خرید جامعه کارگری و بازنشستگان به شدت کاهش یافته دخل و خرج زندگی‌شان با هم برابری ندارد. او در ادامه تنها راه جلوگیری از وخیم شدن شرایط معیشتی خانواده‌های کارگران را افزایش حقوق متناسب با پیش‌بینی تورم سال و اجرای مصوبه مزدی دانست و گفت: با توجه به خط فقر ۱۸ میلیون تومانی، اکنون رقمی که شورای‌عالی کار باید برای سبد حداقل معیشت یک خانواده ۴ نفره اعلام کند باید مطابق با تورم باشد.

دبیر اجرایی خانه کارگر قزوین با بیان اینکه خواسته کارگران کنترل نرخ تورم و رشد نقدینگی است و دنبال افزایش حقوق نیستند، گفت: با وجود آنکه حداقل دستمزد ۱۴۰۱ کارگران، ۵۷ درصد افزایش پیدا کرد و با احتساب مزایای جانبی و بن خواربار و حق اولاد به حدود ۶ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان رسید اما به دلیل افزایش هزینه‌ها و تغییر نرخ بسیاری از اقلام، افزایش ۵۷ درصدی عملا از ماه دوم سال خنثی شد و قدرت خرید خانوارهای کارگری به‌تدریج کاهش یافت. او بر ضرورت حفظ قدرت خرید کارگران تاکید کرد و گفت: اگر دولت تورم را مهار کند کارگران دنبال افزایش حقوق و دستمزد نیستند. چون هر زمان که دستمزدها افزایش یافته از آن طرف کالاها با تغییر نرخ مواجه شده و تورم بر سبد معیشت کارگران تاثیرگذار بوده است، بنابراین بهترین حالت این است که رشد افزایش نقدینگی و نرخ تورم کنترل شود. این فعال کارگری گفت: بی‌تردید افزایش قیمت‌ها در کنار ثابت ماندن یا حتی کاهش درآمد گروه‌های مختلف مردم، منجر به کوچک شدن سفره خانواده‌های کارگری شده است. سفره‌ای که در گذشته هم کمتر اقلامی نظیر ماهی، گوشت، میوه و... را در آن می‌شد یافت، اکنون بدون این اقلام، به سمت محدودیت هرچه بیشتر سیر می‌کند.

یادداشت

چراغ اصناف را روشن نگه داریم

کیاحسینی- کارشناس اقتصاد: ایجاد و حمایت از واحدهای صنفی یکی از اولویت‌های اساسی در برنامه‌های توسعه اقتصادی بسیاری از کشورهای پیشرفته و توسعه یافته است. واحدهای صنفی در ایجاد اشتغال و فراهم کردن بستر مناسب برای نوآوری و حفظ معیشت خانوار نقش مهمی دارند.

تمامی کشورهای توسعه یافته،همواره نقش SMEها در توسعه اقتصادی وصنعتی کشور غیر قابل انکاراست، مشاغلی که در اصناف شکل می‌گیرد، اما تاثیر آن به دلیل مزایای بی‌شماراین نوع فعالیت بسیار حائز اهمیت است، نگاهی به ساختار اقتصادی وتولیدی کشور نشان می‌دهد بخش عمده‌ای از فعالیت‌های تولیدی، خدماتی و توزیعی از طریق این واحدها صورت می‌پذیرد که با تعداد و پراکنش زیاد نقش قابل توجهی در اقتصاد را به خود اختصاص داده‌اند.

اصناف از آن جهت که نقطه اتصال آحاد مردم با عملکرد اقتصادی دولت هستند، بالاترین آثار را بر میزان رضایتمندی شهروندان دارند. این واحدهای اقتصادی خرد که باوجود اندازه کوچکشان، گردش مالی عظیمی معادل بیش از ۱۷ درصد تولید ناخالص داخلی را رقم زده‌اند، به نمایندگی از حاکمیت مسئول تامین و توزیع کالا در اقصی نقاط کشور هستند؛ بنابراین عملکرد خوب یا بد ایشان به‌صورت تصاعدی باعث آثاری سازنده یا مخرب در ارتباط بین مردم و حاکمیت خواهد شد.

تصویب قانونی که رؤسای اتحادیه‌ها و اتاق‌های صنفی را از حضور دائمی در این مناصب منع می‌کند، اقدام سازنده‌ای بود که در آخرین بازنگری قانون نظام صنفی در سال ۱۳۹۲ توسط مجلس شورای اسلامی تدبیر شد؛ اقدامی که امسال، شهریوری داغ را در اتاق‌های اصناف کشور رقم زده و منجر به تغییر و تحول گسترده در آنها شد.

بسیاری از افرادی که سالیان دراز بر اریکه ریاست اتاق‌های اصناف تکیه داشتند، لاجرم مجبور به ترک پست و سمت خود شدند و زمینه برای تزریق افکار نو و انرژی تازه به نظام صنفی کشور باز شده است.

تضعیف اصول مشتری‌مداری و فرهنگ غنی بازار، کاهش سطح خدمات واحدهای صنفی، افزایش بی‌رویه قیمت‌ها و دامن زدن به تورم موجود و نیز افزایش بی‌اعتنایی و بی‌احترامی به جامعه مصرف‌کنندگان خلاصه روند رو به گسترشی است که نه‌تنها بقای این واحدها را در زمان مواجهه با رکود به مخاطره خواهد انداخت، بلکه کیفیت زندگی شهروندان را به‌شدت کاهش می‌دهد.

متاسفانه در حالی که بیش از ۴۰۰ اتاق اصناف در سطح کشور و در رأس همه آنها اتاق اصناف ایران متولیان ساماندهی نظام صنفی در کشور هستند، به گواه دستاوردهای یاد شده، در سال‌های اخیر حیاتی نباتی را از ایشان شاهد بوده‌ایم.

عدم نظارت بر توسعه بی‌رویه فروشگاه‌های بزرگ، مخالفت با ادغام اتحادیه‌های همگن و جلوگیری از کاهش بیش از ۸۰۰۰ تشکل صنفی زیرمجموعه که با مجموع هزینه سربار خود از مهم‌ترین عوامل مخرب محیط کسب‌وکار هستند، تخفیف آشکار سطح اثربخشی بازرسی اصناف آن هم در دوره‌ای که جامعه مصرف‌کنندگان بیشترین نیاز را به حمایت‌های نظارتی داشته و در عوض همه اینها، تخصیص بخش اعظم منابع مادی و غیرمادی اتاق ایران در ۳ سال گذشته به ایجاد مانع و جلوگیری از اجرای قانون فوق‌الذکر، دلایلی است که حکایت از کوتاهی هزینه‌تراش در یکی از راکدترین و کم‌ثمرترین ادوار اتاق اصناف کشور داشته است.

امید است با ایجاد تحول و البته ایجاد تغییرات ساختاری ضرب‌الاجلی در بدنه نظام صنفی، شاهد خروج نظام صنفی از حیات نباتی به‌وجود آمده به‌گونه‌ای باشیم که منزلت جامعه مصرف‌کنندگان به‌عنوان ضامنین بقای کسب‌وکارهای خرد و شهروندان معزز ایران اسلامی به جایگاهی که در گذشته‌های نه‌چندان دور در آنجا حضور داشت، بازگردد. این مهم یعنی تحول زودهنگام و موثر در نظام صنفی علاوه بر ترمیم منزلت و احقاق حقوق مصرف‌کنندگان، مستلزم استقرار هرچه سریع‌تر سیستم‌های پویای رصد و ارزیابی عملکرد عمومی، در اتاق‌های اصناف کشور و در رأس ایشان اتاق ایران است، زیرا کم‌تحرکی و ایجاد گردش کار کاذب در سازمان‌هایی با این درجه از ضریب و دامنه نفوذ، اگر به‌موقع شناسایی و جلوگیری نشود، علاوه بر کاهش اندازه سفره مردم، هزینه‌هایی گزاف را برای کشور به‌همراه خواهد داشت.

نظرگاه

میلیاردرهای بی‌پول

وحید شقاقی- کارشناس اقتصاد: برخی تصمیم‌سازی‌های اقتصادی و راهبردی دولت در حوزه مالیات‌ستانی که در بودجه بازتاب پیدا کرده در آینده‌ای نزدیک، بی‌تردید تبعات اجتماعی، سیاسی، طبقاتی و... دامنه‌داری را ایجاد خواهد کرد.

دولت با این تصور که قرار است از ثروت، مالیات دریافت کند، گزاره‌هایی در بودجه قرار داده که هیچ تناسبی با اصول اقتصادی و ضرورت‌های رفاهی جامعه ندارد. لطفا به این گزاره توجه کنید؛ فردی حدود ۳ سال قبل خودرویی را با نرخ ۳۰۰ یا ۴۰۰ میلیون تومان خریداری کرده است.

نرخ این خودرو به‌دلیل نوسانات پی در پی تورمی که مردم هیچ نقشی در بروز و ظهور آن نداشته‌اند، ناگهان به بالای یک میلیارد تومان رسیده است. این فرد که امروز حتی برای تعمیر خودرو خود با مشکل مالی روبه‌روست، از سال ۱۴۰۱ باید مالیاتی ذیل عنوان مالیات «خودروی لوکس» را به دولت بپردازد.

در واقع ما در کشور با طبقه‌ای روبه‌رو هستیم که می‌توان آنها را تحت عنوان «میلیاردرهای بی‌پول» طبقه‌بندی کرد؛ اقشاری که ظاهرا خودرو و مسکن چند میلیاردی دارند، اما برای پرداخت هزینه تعمیرات خودرو و پرداخت شارژ ماهانه واحدهای مسکونی خود نیز با مشکل مواجهند.

اینجاست که معتقدم تصمیم‌سازان دچار فهم غلط از مفاهیم و ضرورت‌های اقتصادی شده‌اند و به‌گونه‌ای رفتار می‌کنند که تبعات زیانباری در آینده کشور خواهد داشت.

در ادامه باید توجه داشت در همه جای جهان در زمان محاسبه مالیات بر ثروت، میزان خالص ثروت فرد (تورم دررفته)، مورد محاسبه قرار می‌گیرد؛ نه داشته‌هایی که در اثر تورم و نوسانات پولی و مالی ایجاد شده است.

تورم، خطای سیاست‌گذار است و مردم نباید پاسخگوی خطای سیاست‌گذار باشند. ضمن اینکه شما هیچ قلمرویی را در پهنه خاکی پیدا نمی‌کنید که بیش از ۴ دهه با تورم‌های بالا مواجه باشد.

در زمان محاسبه مالیات بر عایدی سرمایه ضرورت‌های تورمی نیز باید محاسبه و بعد مالیات افراد تعیین شود. در واقع دولت قصد دارد مردم را یک بار با «مالیات» و یک بار دیگر با «مالیات تورمی»، تنبیه کند؛ در حالی که ریشه اصلی بروز تورم، سیاست‌های اشتباه و سوءمدیریت‌های اجرایی و تقنینی است و مردم در بروز تورم نقش چندانی ندارند.

بلافاصله پس از اجرای چنین مصوباتی، مردم از خود می‌پرسند «مگر من عامل تورم هستم که دولت قصد دارد از من هزینه مالیات تورمی بگیرد؟»

این پرسش‌ها نه‌تنها در زمینه مالیات خودرو لوکس، بلکه درباره مالیات بر خانه‌های لوکس، مالیات بر ارث و... نیز تکرار می‌شود. وقتی پاسخ مناسبی به این پرسش‌ها وجود نداشته باشد، ابهامات ذهنی فراوانی ایجاد خواهد شد.

برای جلوگیری از این شرایط باید ابتدا خالص ثروت افراد برای دریافت مالیات مورد محاسبه قرار گیرد. این درست است که مهم‌ترین پایه مالیاتی، مالیات بر ثروت است، اما باید توجه داشت که اجرای این طرح مالیاتی نیازمند شفافیت است.

برای شفاف‌سازی ساختارهای اقتصادی، قبل از هر تصمیمی باید تمام ارکان و نهادهای کشور، اتمسفر اقتصادی شفافی داشته باشند و آن را در معرض دید افکار عمومی قرار دهند.

زمانی که بخش قابل‌توجهی از بودجه کشور، بودجه شرکت‌های دولتی است، اما مجلس در زمان بررسی بودجه، نوری به ابعاد پنهان بودجه شرکت‌های زیانده دولتی نمی‌تاباند، طبیعی است که اقتصاد به سمت شفافیت حرکت نمی‌کند.

دولت نیز که زورش به نهادهای بانفوذ و دارای روابط خاص نمی‌رسد، جهت‌گیری‌های مالیاتی را به سمت مردمی سوق می‌دهد که پیش از این زیر بار تکانه‌های تورمی کمر خم کرده‌اند.

در حال حاضر ثروتمندان ایران و سوداگران، نه‌تنها اساسا مالیاتی پرداخت نمی‌کنند، بلکه از شرایط تورمی نهایت بهره‌برداری را به نفع خود صورت می‌دهند.

ماهانه ۲۳۰ هزار میلیارد تومان یارانه انرژی پرداخت می‌شود که بخش قابل‌توجهی از این یارانه انرژی، به جیب طبقات برخوردار جامعه می‌رود.

این یارانه جدا از تمام تبعات منفی که برای اقتصاد ایجاد می‌کند، بنگاه‌های تولیدی و اقتصادی کشور را از ایستادن روی پاهای خود و رقابتی شدن در اتمسفر بین‌المللی محروم می‌کند.

دهه‌ها است که به دو خودروساز بزرگ کشور، یارانه‌های هنگفت، انرژی، بانکی و مالیاتی داده شده، اما نه‌تنها صنعت خودروسازی در کشورمان در مسیر رشد و ارتقا قرار نگرفته، بلکه در مسیر معکوس توانایی رقابت خود در فضای بین‌المللی را نیز از دست داده است. کافی است امکان واردات خودرو خارجی فراهم شود تا خودروسازان کشور متوجه شوند تا چه اندازه از اقبال عمومی دور هستند.

از این منظر معتقدم هم سیاست‌های حمایتی و هم سیاست‌های مرتبط با توزیع ثروت (نظام‌های مالیاتی، بانکی و یارانه‌ای) در ایران فاقد کارآیی لازم است، زیرا این ۳ نظام کلیدی (یارانه‌ای، مالیاتی و بانکی) در اقتصاد ایران به‌درستی کار نمی‌کنند، فساد در اقتصاد ایران افزایش پیدا کرده، نابرابری، شکاف طبقاتی، نارضایتی عمومی، کسری بودجه، هدررفت منابع مالی و... بیشتر شده و مهم‌تر از همه بهره‌وری از میان رفته است.

سه نظام یادشده مانند قلب است که ثروت را مانند خون در سراسر پیکره اقتصاد ایران به گردش در می‌آورد. تا زمانی که این گزاره‌ها در مسیر اصلاح و به‌روزآوری قرار نگیرند، برنامه‌ریزی‌های اقتصادی دولت نیز به سرانجام موردنظر نخواهد رسید.

گفتنی است طرح مالیات بر ثروت که ۲۰ سال است مطرح شده، هنوز روی میز نمایندگان مجلس خاک می‌خورد و در مسیر تصویب قرار نمی‌گیرد. ممکن است این پرسش در اذهان عمومی شکل بگیرد که چرا چنین طرح‌های مهمی تصویب نمی‌شوند؟

اجرای چنین طرح‌هایی، نیازمند ایجاد شفافیت است و از آنجا که برخی نهادهای بانفوذ در کشورمان، با اصل شفافیت مخالفند و با آن مشکل دارند، این طرح نیز امکان تصویب پیدا نمی‌کند. در چنین وضعیتی باید به مردم حق داد که دردمندانه گلایه کنند که مسئولان برای حل مشکلاتی چون کسری بودجه و... قصد دارند دست در جیب آنها کنند. برای جلوگیری از چنین تصوراتی، باید اصل شفافیت را در اقتصاد افزایش داد و زمینه‌های لازم برای توسعه پایدار را فراهم ساخت.